
JITKA HORÁKOVÁ
MICHAELA KOPEČKOVÁ
EVA NOVÁKOVÁ
PAVLA POLÁCHOVÁ

SLOVNÍK
ČESKÝCH
VIDOVÝCH
DVOJIC
PRO CIZINCE

Tato publikace vznikla za podpory MŠMT, grant IGA_FF_2019_013
Bohemistika – výzvy a otázky současné humanitní vědy.

Odborní recenzenti:

Mgr. Kateřina Čermáková, Ph.D.

Mgr. Jindřiška Svobodová, Ph.D.

Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.

Neoprávněné užití tohoto díla je porušením autorských práv a může zakládat občanskoprávní, správněprávní, popř. trestněprávní odpovědnost.

1. vydání

© Jitka Horáková, Michaela Kopečková, Eva Nováková, Pavla Poláchová, 2021.

© Univerzita Palackého v Olomouci, 2021.

ISBN 978-80-244-5871-7 (print)

ISBN 978-80-244-5872-4 (online: iPDF)

SLOVNÍK ČESKÝCH
VIDOVÝCH DVOJIC
PRO CIZINCE

▶▶▶ OBSAH

Úvodní slovo autorek ▶ 6

Foreword ▶ 8

Teoretické studie

Teorie vidu a jeho výuka v češtině pro cizince ▶ 12

Funkce nejen prefixu ve vidu ▶ 27

Slovník ▶ 41

Milé studentky, milí studenti, milé lektorky, milí lektori,

v rukou držíte slovník, který by vám měl pomoci s náročným českým gramatickým jevem – slovesným videm (aspektem). Ve slovníku najdete imperfektivní slovesa nejen spolu se základními perfektivními protějšky, s nimiž se setkáváte ve výuce, ale také s jejich dalšími variantami, které pro vás, studenty, mohou být nové a obtížnější.

Slovník je rozdělen na dvě části – teoretickou a praktickou, tj. slovník samotný. V teoretické části najdete dvě studie, v nichž shrnujeme problematiku českého vidu a jeho prezentaci v učebnicích češtiny pro cizince a popisujeme systém českých prefixů, jež tvoří velkou část perfektivních sloves. Ve druhé, praktické části se nachází slovesa samotná. Celkem je ve slovníku obsaženo 400 imperfektivních sloves řazených abecedně. Ke každému slovesu jsou pak přidružena perfektivní slovesa, která s daným imperfektivním slovesem formálně nebo významově souvisí. Všechna slovesa jsou doplněna nejen o anglický ekvivalent, ale také o příkladové věty v češtině i angličtině. Ty mají sloužit především k tomu, aby nerodilí mluvčí díky kontextu lépe pochopili význam slov.

Slovesa jsme vybíraly z učebnic pro cizince, hlavním materiálem pro nás byly učebnice *Česky krok za krokem 1 a 2*^[1] a *Čeština pro cizince A1/A2, B1 a B2*^[2]. Zároveň jsme provedly kontrolu, zda korespondují s popisy češtiny dle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERR). Ve slovníku jsou tedy obsažena slovesa do úrovně B2 včetně.

Během tvorby slovníku jsme musely přistoupit k jistým omezením a zohlednit několik faktorů, jelikož naším hlavním cílem je, aby byl slovník přehledný a užitelsky přívětivý zejména pro studenty a nerodilé mluvčí češtiny.

Při výběru perfektivních protějšků k vybraným imperfektivům jsme se snažily zařadit všechny jejich možné varianty. Ty byly později redukovány na základě možnosti překladu a reálného užití v komunikaci. Zařazeny jsou vždy základní vidové

---

[1] Holá, L.: *Česky krok za krokem 1*. Praha: Akropolis, 2016.
Holá, L. – Bořilová, P.: *Česky krok za krokem 2*. Praha: Akropolis, 2009.

[2] Kestřánková, M. a kol.: *Čeština pro cizince A1 a A2*. Brno: Edika, 2017.
Kestřánková, M. a kol.: *Čeština pro cizince B1*. Brno: Computer Press, 2011.
Kestřánková, M. a kol.: *Čeština pro cizince B2*. Brno: Edika, 2013.

protějšky, s nimiž se student setkává při výuce, ačkoliv mají jejich anglické ekvivalenty jiný význam, a nejsou tedy hodnoceny jako vidové dvojice, např. dvojice *brát – vzít*.

Z praktických důvodů jsme při sestavování jednotlivých hesel a jejich vidových protějšků z velké části nerozlišovaly gramatické a sémantické prefixy, stejně jako jsme se snažily nezařazovat tzv. sekundární imperfektivní tvary typu *dočelávat* apod.

Podobně „ekonomicky“ jsme postupovaly při řešení reflexivních zájmen *se/si*. Pokud zůstal význam slovesa stejný, např. *seznámit/seznámit se*, reflexivní zájmena uvádíme pouze v závorkách, aby student věděl, že sloveso existuje i v reflexivní podobě. Příkladová věta je uvedena jen jedna. Pokud však reflexivní zájmeno mění význam slova, např. *učit/učit se*, rozdělily jsme sloveso na dvě různá hesla s různými příkladovými větami (více uvádíme ve studii na str. 38).

U víceznačných sloves jsme uvedly nejfrekventovanější významy a dané heslo opatřily překladem několika příkladových vět.

Anglické překlady zahrnují jak nejbližší lexikální ekvivalent českého slovesa, tak jeho zapojení do větného celku. Vzhledem k vysoké polysémii anglických sloves nestačí pro pochopení českého protějšku vždy jen slovníková definice, ale klíčové je právě jeho užití v kontextu výpovědi, které zároveň odráží gramatické kategorie slovesa i významové odstíny ve vyjádření děje (dokončenost, trvání, opakovanost apod.). Příkladové věty byly tvořeny tak, aby odpovídaly autentickým komunikačním situacím, v nichž se mluvčí češtiny mohou ocitat, a stejně tak je bylo možné vyjádřit bez nežádoucích sémantických nebo pragmatických posunů v angličtině jako pomocném jazyce. Coby překladatelské nástroje posloužily překladové slovníky,^[3] anglické výkladové slovníky^[4] a paralelní korpus Českého národního korpusu InterCorp^[5].

V závěru bychom chtěly poděkovat zejména našim studentům, kteří nás inspirovali a díky kterým slovník vznikl, a také všem, kteří nás při jeho tvorbě podporovali.

---

[3] Např. Fronek, J.: *Velký česko-anglický slovník*. 2. rozšířené vyd. Voznice: Leda, 2013.

[4] Oxford Learner's Dictionaries [online]. Oxford University Press, ©2020. Dostupné z: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>; Cambridge Dictionary [online]. Cambridge University Press, ©2020. Dostupné z <https://dictionary.cambridge.org/>; Longman Dictionary of Contemporary English Online [online]. Longman, ©2020. Dostupné z <https://www.ldoceonline.com/>.

[5] Český národní korpus [online]. Ústav Českého národního korpusu, ©2020. Dostupné z: <https://www.korpus.cz/>.

Věříme, že pro vás bude slovník přínosný, pomůže vám při studiu nebo výuce češtiny pro cizince a studentům usnadní orientaci ve velkém množství českých sloves a jejich vidových protějšků.

J. Horáková, M. Kopečková, E. Nováková, P. Poláchová

▶▶▶ FOREWORD

Dear students and learners, dear lecturers and teachers,

The present book is intended to give you hints about a complicated feature of the Czech grammar, the verbal aspect. It gives the overview of Czech imperfective verb and their perfective counterparts including the elementary perfective forms which are usually discussed in classes as well as other perfective prefixes which may pose difficulties to non-native speakers of Czech.

The book consists of two parts—theoretical and practical. Two theoretical studies introduce morphology of Czech verbs, i.e., the system of aspectual prefixes and functions of aspect in the Czech grammar; besides, they summarize the ways of introducing this grammatical category in textbooks of the Czech language for foreigners (L2 speakers). The second part lists 400 imperfective verb forms in the alphabetical order. Each imperfective is completed with its perfective counterparts, all forms are translated into English and their use exemplified by model sentences in both Czech and English. These examples provide enough context for the learners to understand the function of a particular aspectual form.

The verbs were excerpted from the textbooks of Czech for foreigners, namely *Česky krok za krokem 1, 2* (Holá 2009, Holá – Bořilová 2016) and *Čeština pro cizince* (Kestřánková 2011, 2013, 2017). All verb forms correspond to the CEFR levels from A1 up to B2.

The content and structure of the glossary were customized to the needs of non-native speakers of Czech. To meet the requirements on clear arrangement and user-friendly character of the glossary, we decided to limit the number of entries and varieties of verb forms. This meant, firstly, to reduce a list of potential

aspectual prefixes of each verb and list only the varieties that learners use in real communicative situations. Similarly, the structure of elementary aspectual pairs corresponds to their representation in textbooks and language courses: for this reason, the glossary introduces, e.g., the pair *brát–vzít*, although both forms can find their equivalents in the English verbs “bring” and “take”.

Secondly, as the glossary is practically oriented, the entries neither distinguish between grammatical and semantic prefixes, nor include the secondary imperfective forms, e.g., *dodělavat* (“to be finishing doing sth”). The concise character of the glossary also influenced the listing of reflexive verb forms with *se/si*. If the reflexive morpheme changes the meaning fundamentally (*učít*, “to teach” vs. *učít se*, “to learn”), each form is given separately with respective translations and examples; where the meanings of reflexive and non-reflexive forms remain close, the *se/si* morphemes are given in brackets and the entry consists of only one equivalent. Finally, the entries with polysemous verbs cite the most frequent meanings in the context of model sentences (for details see page 38).

In addition to the exemplar sentences, each entry contains a lexical equivalent of a Czech verb. It must be noted, however, that high polysemy of English verbs can complicate the adequate interpretation of imperfective or perfective meanings; it is, therefore, recommended to examine the meanings of the Czech aspectual forms (e.g., an event which was completed/has duration/is habitual, etc.) in the context of a whole utterance. The model sentences were selected so that they avoid undesirable semantic or pragmatic shifts if used in English as the auxiliary language. The translation tools included bilingual Czech–English dictionaries (Fronek 2013), monolingual dictionaries (*Oxford Dictionary*, *Cambridge Dictionary*, *Longman Dictionary of Contemporary English Online*), and the parallel corpus InterCorp, a part of the Czech National Corpus.

The authors would like to hereby thank to their students who were the inspiration for this project, as well as to all colleagues and friends who encouraged the members of the team in their work. We believe that the dictionary will serve as an effective tool in both teaching and learning Czech as the second language.

TEORETICKÉ
STUDIE

TEORIE VIDU A JEHO VÝUKA
V ČEŠTINĚ PRO CIZINCE

FUNKCE NEJEN PREFIXU VE VIDU

VID (ASPEKT) – STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA

Podle *Nového encyklopedického slovníku češtiny online* (2017, heslo Vid) se jedná o „gramatikalizovanou kategorii slovesa, která vyjadřuje netemporální časovou dimenzi děje/stavu vyjádřeného slovesným lexémem“.^[1] Vidový protiklad ve slovanských jazycích tradičně reprezentují dvě kategorie: nedokonavost (imperfektivnost) a dokonavost (perfektivnost). Výstižnou definici podstaty rozdílů mezi perfektivitou a imperfektivitou přináší Veselý, podle něho je důležité, co perfektivní a imperfektivní slovesa vypovídají o závěrové situaci. Perfektiva označují závěrovou situaci jako dosaženou/nastolenou/nastalou a směřování k ní jako již proběhlé. Imperfektiva označují spění/směřování k závěrové situaci jako probíhající a závěrovou situaci jako zatím nedosaženou (Veselý 2014: 116).

V centru vidové soustavy jsou vidové dvojice, významově totožné, které se liší pouze videm a jsou ve vztahu vzájemné privativní opozice (*zavírat* × *zavřít*, *ničit* × *zničit*).^[2] Každé sloveso v češtině tedy můžeme označit za perfektivní, či imperfektivní. Na periferii stojí v jazyce obouvidová slovesa (např. *jmenovat*, *věnovat*, *analyzovat*, *korunovat*, *revitalizovat*) či nepárová jednovidová slovesa (perfektiva tantum neboli slovesa bez nedokonavého protějšku – *uvíznout*, *zalyžovat si*, *prospat*, *nastřílet* – a imperfektiva tantum neboli slovesa bez dokonavého protějšku – *běžet*, *vlastnit*, *stonat*, *muset*, *chtít*, *vědět*, *žít*).^[3]

[1] Vid je úzce spjat s kategorií času, a to tím, že perfektivní slovesa nevyjadřují aktuální přítomnost, tvoří tedy neúplné paradigma času (préteritum: přečetl, přezens: čte, futurum: přečte), kdežto slovesa imperfektivní tvoří paradigma úplné (préteritum: četl, přezens: čte, futurum: bude číst).

[2] Příznakovým členem vidové korelace je perfektivum, bezpříznakovým imperfektivum.

[3] U nepárových sloves je rozdíl mezi nedokonavostí a dokonavostí „zkreslen“, „narušen“ odlišností v lexikálním významu, srov. např. rozdíl mezi imperfektivy tantum *stát*, *váhat* a perfektivy tantum *postát*, *zaváhat* (Veselý 2020: 21). V našem slovníku naleznete i nejfrekventovanější jednovidová slovesa, uvedena jsou s perfektivními slovesy, která s daným jednovidovým verbem formálně či významově souvisí.

Termín vid^[4] se v české lingvistice objevuje ve 20. letech 20. století (Dostál 1954: 38).^[5] K nejdůležitějším počínům české aspektologie patří bezesporu kniha Františka Kopečného *Slovesný vid v češtině* (1962)^[6] – jedná se o první souhrnný pohled na vidovou problematiku – či studie Ivana Poldaufa a Miroslava Komárka.^[7] Kopečný předkládá definici vidu jako „rozlišujícího prvku jazykové skutečnosti, kdy je možno užít našeho slovesa ve dvojích až trojích řadách paralelních tvarů, které se od sebe neliší základním slovním významem“ (Kopečný 1962: 6). Kategorii vidu chápe (stejně jako Poldauf a Komárek) jako čistě gramatickou (avšak na samém pomězi), souhlasí s Mathesiem, že slovesný vid patří k těm znakům slovesa, které mají onomatologickou (pojmenovací) funkci a přímo modifikují slovní význam.

Vid těsně souvisí s tzv. způsoby slovesného děje (aktionsart), navzájem se prolínají (tvoří se i stejnými formálními prostředky). Jedná se o obecné lexikální rysy ve významu sloves, které nám dovolují vytvářet velké sémantické skupiny.^[8] Typickým příkladem různých forem způsobů slovesného děje ke slovesu *psát* jsou například: *opsat – dopsat – přepsat – připsat...* (naleznete je i v našem slovníku).

VID A VÝUKA ČEŠTINY PRO CIZINCE

Slovesný vid je ve výuce češtiny pro cizince obávanou kategorií.^[9] Zahraničními studenty, ale i samotnými lektory češtiny je označován jako jedna z nejtěžších kategorií při osvojování českého jazyka, Hrdlička mluví až o „demonizaci“ vidu (Hrdlička 2010: 111), kdy samotní vyučující už dopředu studenty odrazují kon-

---

[4] Termín je převzatý z ruštiny od F. L. Čelakovského.

[5] První pokus o soustavný popis systému českých sloves podle vidu provedl František Trávníček (1923) – *Studie o českém vidu slovesném*.

[6] Kopečný u imperfektiv přidává i druhou vidovou opozici, a to aktuálnost („průběh činnosti v okamžiku výpovědi“, kterou „můžeme transponovat i do minulosti nebo budoucnosti“) a neaktuálnost (*psávám, hrávám, dělávám*, Kopečný 1962: 15–16).

[7] V posledním desetiletí k problematice vidu také významně přispěli například lingvistka českého původu Hana Filip, italsko-francouzský lingvista François Esvan (práce založené na Českém národním korpusu), Luboš Veselý, Mojmir Dočekal, Jan Chromý (z hlediska psycholingvistiky). Výčet však nemůže být kompletní.

[8] Definice podle *Nového encyklopedického slovníku češtiny*, 2017 (heslo „Způsob slovesného děje“).

[9] V rámci dotazníkového šetření odpovídalo 62 studentů češtiny pro cizince (všech jazykových úrovní) na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci na to, které oblasti gramatiky jim dělají největší potíže. Z výsledků vyplynulo, že nejobtížnějším jevem je deklinace v plurálu (43 respondentů) a poté slovesný vid (38 respondentů).

statováním, že vid se nikdy náležitě nenaučí. Pro neslovanské mluvčí se jedná o neparalelní a obtížně uchopitelný jev, který ze své mateřštiny neznají, u Slovanů je vid zase zdrojem pochybení způsobených interferencí.^[10] Slovesný vid není v češtině důsledně vyjadřován žádným snadno identifikovatelným morfem (prefixem či sufixem), který by jasně značil perfektivnost nebo imperfektivnost slovesa. Neplatí, že všechna prefigovaná slovesa jsou automaticky perfektiva, jak se cizinci někdy – analogicky podle základních a jednoznačných vidových párů *dělat/udělat* – mylně domnívají. Srov. např. imperfektiva *dopisovat, podepisovat, opisovat, přepracovávat*, která vznikla sekundární imperfektivizací od perfektiv *dopsat, podepsat, opsat, přepracovat*.

V popisu českého vidu převládá sémaziologický přístup (postup od formy k významu). Z toho pojetí vychází i tzv. vidové dvojice, které jsou stanoveny zpravidla na základě podobnosti formy a teprve na základě této morfologické podobnosti se odvozuje souvislost významová.^[11] Ilona Starý Kořánová (2014: 85–86) však zcela správně namítá, že cizojazyčný student při učení se cizímu jazyku postupuje opačným směrem – onomaziologicky, tedy od významu, který zná ze své mateřštiny, k formě, kterou hledá v novém jazyce. Mluvčí tedy potřebuje pojmenovat (už v relativně rané fázi osvojování češtiny) nejběžnější stavy spojené s vnímáním světa (podrobněji Kořánová 2014: 85–91). Starý Kořánová tedy přichází s teorií, že by metodický postup při výuce českého vidu měl směřovat od výuky vidových souvislostí změny stavu ke zvládnutí vidových dvojic. Podobně argumentují některé soudobé přístupy pro osvojování či znalost jazyka a na to navázané modely jazyka, viz např. kognitivní lingvistika nebo konstrukční gramatika (Mirjam Fried). Nejdříve je podle Starý Kořánové – z hlediska vyjadřovacích potřeb studenta – nejdůležitější vyjádřit kvalitativní změnu mezi dvěma stavy (*neznat – poznat – znát*) prostřednictvím perfektiva, až poté se zaměřit na vyjádření postupnosti průběhu této změny pomocí sekundárních odvozených imperfektiv (*neznat – poznávat – poznat – znát*).

---

[10] Podle našich zkušeností Slované vidu rozumí na základě znalosti jeho fungování v mateřském jazyce, nicméně jim činí problémy např. významy a používání jednotlivých prefixů či sufixů.

[11] Což potvrzuje ve své disertační práci Ilona Starý Kořánová: frekventované spojení dvou sémanticky spjatých sloves jako *hledat – najít* mezi vidové dvojice nepatří, zatímco *hledat – vyhledat* ano. (Starý Kořánová 2019: 33.)

Starý Kořánová je zastánkyní teorie signálních slov (jež rozpracovala a použila ve své *České čítance*).^[12] Tyto lexikální jednotky, které se s velkou mírou pravděpodobnosti vyskytují jen u jednoho z obou vidů, hledala na materiálu Českého národního korpusu mezi adverbii, spojkami, částicemi a příslovečnými určeními. Lexikální jednotky, u nichž byl výskyt jednoho z vidů vyšší než 80 %, označuje jako signální slova.^[13] Využití signálních slov během výuky cizinců (zejména úrovně A1, A2) považujeme za velice vhodné (signální slova pomáhají studentům se lépe v dané problematice perfektiv a imperfektiv zorientovat a lze je prezentovat i úplným začátečníkům). „Přes sémantiku jednotlivých konkrétních lexikálních jednotek si student začíná budovat abstraktní koncept perfektivity/imperfektiv.“ (Kořánová 2011: 333). Tyto lexikální ukazatele, které stojí ve větě samostatně a v mateřském jazyce studentů mají přímé ekvivalenty, sémantiku vidu cizojazyčným studentům zkonkréťují (srov. Kořánová 2014b: 148). Starý Kořánová přirovnává cizojazyčného studenta češtiny, jenž se seznamuje s novou kategorií vidu, s nímž se dosud nesetkal, k nevidomému, jenž pro orientaci v prostoru rovněž potřebuje předmět, se kterým by se obeznámil, mohl si ho osahat a který by byl v prostoru vždy přítomen. Na mezery v této teorii upozornil Milan Hrdlička (2019: 32), problém navíc spatřuje i v omezeném a nespolehlivém repertoáru signálních slov pokrývajících jen malé procento řečových případů.^[14]

[12] Pojem *signální gramatika* se objevuje na počátku 70. let 20. století, etablovala se v německy mluvících zemích (německý lingvodidaktik G. Zimmermann). Toto pojetí gramatiky spočívá především v neverbálním a tabelárním znázornění gramatických jevů, lze využít i signálních slov, jejichž význam spolehlivě ukazuje užití dané mluvnické kategorie – např. adverbium *včera* vyžaduje préteritum. Více o signální gramatice např. Podrápská 2003/2004, k využití signální gramatiky v učebnicích češtiny pro cizince Kubičková 2013.

[13] Signální slova (označena kurzivou) pro použití perfektivních sloves jsou: 1) *jednou, napoprvé, poprvé*; 2) na jak dlouho (*na chvílku, na krátko, na hodinu, na provzdy, navždy, na chvíli*); 3) *naráz*; 4) za jak dlouho (*brzy, zakrátko, okamžitě, však, zanedlouho*); 5) do kdy (*do konce, nejpозději do*); 6) časové omezení (*předčasně, dočasně*); 7) náhlá změna (*nečekaně, jakmile, náhle, zničehonic*); 8) následnost akcí (*hned jak, jakmile, dokud ne, dříve než, než, vzápětí*); 9) opakovaná singularita (*kdykoliv, několikrát*); 10) finalita (*nakonec, na závěr, konečně*). Signální slova spojená s imperfektivními slovesy: 1) obvyklost, zvyk (*pravidelně, běžně, často, každoročně, nejčastěji*); 2) kontinuita (*neustále, pořád, stále, průběžně, nepřetržitě, stále ještě, celý život, celý den, dokud*); 3) usilovné trvání (*neúnavně, vytrvale, soustavně, dlouho*); 4) pomalé tempo (*pozvolna, pomalu, zvolna*); 5) současnost (*zatímco*); 6) do kdy (*donedávna*); 7) vytrvalé opakování (*znovu a znovu*) (Kořánová 2011: 330).

[14] M. Hrdlička upozorňuje např. na výpovědi *Celý den prospal; Dokud to nedoděláš, nikam nepůjdeš; Ráda vždy nakoupí na celý týden* apod. (použití perfektiva a signálního slova pro imperfektivum).

Onomaziologicky postupuje i známá americká slavistka Laura Janda, jež aplikuje metody kognitivní lingvistiky na výklad ruského vidu cizojazyčným mluvčím, což může být přínosné i pro češtinu (srov. Dosoudilová 2017: 65–71). Janda doporučuje vysvětlit fungování této kategorie na něčem, co studenti znají z běžného života, čímž se problematika stane transparentnější a lépe uchopitelnou. Používá metaforu a přirovnává imperfektivní slovesa k tekutinám (voda, písek) a perfektivní slovesa k pevným látkám (kámen, židle), čehož i aktivně využívá ve svých hodinách pro cizince (charakteristické vlastnosti tekutin a pevných látek jsou shodné s imperfektivním a perfektivním videm).^[15] Těto metafory lze využít zejména u Neslovanů v úvodních lekcích výuky o kategorii vidu, ale na vyšší jazykové úrovni se nám jeví jako zcela nedostačující.

Podle Lídy Holé, autorky úspěšných učebnic češtiny pro cizince, by měl cizojazyčný mluvčí nejprve dokonale zvládat imperfektivní sloveso. Prioritou podle ní je použití správného tvaru imperfektiva na místě, kde by rodilý mluvčí použil perfektivum, než když cizinec zkomolí vidy tvarově, př. *budu napsat* (více Holá 2010). V začátku výuky zde tedy Holá „povoluje“ výhradní užívání imperfektivních sloves. Tento přístup cizincům nedovoluje si uvědomit, jak slovesná kategorie vidu v češtině funguje, hrozí zde fosilizace chyby (následné přeučování či doučování může být zdlouhavé a přinést chaos). Perfektivní tvary začátečníkům (úroveň A0) předkládá jako lexikální kolokace spjaté s určitou komunikační situací (př. *zaplatím, sejdem se*), dodržuje tak zcela doporučení popisu češtiny na úrovni A1. Vyšším úrovním pak perfektiva prezentuje na pozadí již zažitých a na-

---

[15] Například: Okraje (Edges) – diskrétní pevný předmět (kámen) má jasné, pevné okraje, kdežto kapalina či písek nikoli. To odpovídá vlastnosti ohraničenosti děje u perfektiv (*napsat*) a neohrazenosti (a také chybějícího odkazu na začátek či konec) u imperfektiv (*psát*). Počitatelnost (Countability) – diskrétní pevné objekty jsou počítatelné a přirozeně kvantifikované, zatímco tekuté látky jsou nepočítatelná hmota, která může naplnit prostor a lze ji kvantifikovat pouze prostřednictvím měření. Stejně tak děje zachycené dokonavými slovesy mohou být počítány (*uvařit* = jedna aktivita/činnost), ale v případě užití nedokonavých sloves tak učinit nelze (kolik činností či aktivit obsahuje tvar *varit*?), pokud není stanoveno měření. Celistvost (Integrity) – každý pevný objekt je jedinečný celek, který není dělitelný (nemůžeme k němu přidávat, aniž by došlo ke změně, tzn. polovina židle už není židle; židle, na kterou položíme další židli, jsou dvě židle, nikoliv jedna židle. Naopak tekutina je jednotná – pokud na sebe nasypeme dvě hromádky písku, splynou v jednu. Srov. *najedl se* (jednoho jídla, jedenkrát, v konkrétním čase, přičemž po přidání dalšího *najedl se* by se už jednalo o další oddělený děj, který s prvním nelze sloučit) a *jedl* (což můžeme dále dělit na jednotlivé části této činnosti či přidávat další) (Janda 2004).

učených imperfektivních tvarů a ve významovém kontrastu k nim. Studenty také nabádá k tomu, aby se nové sloveso vždy učili hned ve vidové dvojici (všechna slovesa se snaží prezentovat s vidovým protějškem, striktně také dodržuje pořadí imperfektivum/perfektivum). Pro lepší pochopení používá oblíbenou metaforu autorů mluvnice češtiny pro cizince z roku 1968 (Poldauf–Šprunk 1968: 213): sloveso nedokonavé děj filmuje, kdežto sloveso dokonavé děj fotografuje.

Praktické rady jiného typu přináší Jana Harperová, autorka gramatické příručky pro cizince *Čeština extra*. Harperová je také zastánkyní memorování vidových dvojic hned od začátku studia. Doporučuje značit imperfektivní sloveso třemi vodorovnými čárkami a perfektivní sloveso dvěma tečkami. Tři čárky připomínají studentům, že sloveso má tři tvary (minulý, přítomný a budoucí); dvě tečky pak pouze dva tvary (minulý a budoucí). Tečka studentům připomíná, že se jedná o dokončený děj, který je často vnímán jako krátký, rychlý, uzavřený, dokončený, kompletní, jednorázový (tečka je krátká a napíšete ji rychle, čárka je delší než tečka, píšete ji déle než tečku). Imperfektivní slovesa popisují děj, který je pomalý, dlouhý, otevřený, nedokončený, nekompletní, opakovaný. Studentům-začátečnickům vůbec nedoporučuje prezentovat termíny imperfektivnost/perfektivnost, s čímž zvláště u studentů, kteří se nezastaví na jazykové úrovni A1, nesouhlasíme. Během své praxe došla Harperová k názoru, že pro správné užívání imperfektiv a perfektiv si studenti musí vypěstovat cit, což dokládá tím, že si mluvčí může často vybrat, zda použije v komunikaci perfektivní nebo imperfektivní sloveso, záleží tedy na tom, jak danou situaci mluvčí vnímá. Jazykový cit však mají především rodilí mluvčí, cizince si při akvizici češtiny musí osvojit správné zásady užití perfektiv a imperfektiv v komunikaci.

VID A SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC PRO JAZYKY (SERR)

Na Společný evropský referenční rámec pro jazyky (SERR) navázaly popisy tzv. referenčních úrovní pro daný jazyk, jež komplexně vymezují úroveň ovládnutí jazyka cizojazyčným mluvčím. Pro češtinu jako cizí jazyk byly doposud popsány čtyři referenční úrovně – A1, A2, prahová úroveň B1 a B2.

Na úrovni A1 (která je ze své podstaty spíše agramatická) je vidová problematika značně redukována. Student se setkává zejména s nedokonavými slovesy a jejich konkrétními formami (a to při tvoření budoucího času). Avšak ani při základní

komunikaci se perfektivním tvarům zcela vyhnout nelze. Když se podíváme do vokabuláře pro úroveň A1, perfektivní slovesa sice tvoří menšinu, ale patří do nejfrekventovanější slovní zásoby (např. *dojít, najít, přijít, vyjít*) rodilých Čechů (Kutláková: 151). Popis češtiny na úrovni A1 doporučuje prezentovat dokonavá slovesa jako zvláštní třídu sloves, jež nevyjadřují průběh děje/stavu, ale jeho výsledek či uzavřenost, a jejich přítomní tvary odkazují k budoucnosti (Hádková a kol. 2005: 255). Perfektiva je doporučeno spojovat s konkrétními situacemi, aby si je student mohl zafixovat jako typ reakcí (*dám si, zaplatím, promiňte*).

Až úroveň A2 přináší komplexní prezentaci kategorie vidu a jeho sémanticko-gramatický popis: základní vlastnosti dokonavosti versus nedokonavosti, pojem vidová dvojice, na rovině formální je už upozorněno na základní slovtvorné principy tvoření vidových dvojic pomocí prefixace a sufixace.^[16] Velká důležitost je zde dána determinovaným a indeterminovaným slovesům (*jít – chodit, jet – jezdit, nést – nosit, vézt – vozit, vést – vodit, běžet – běhat, letět – létat*).^[17] Setkáme se zde i s upozorněním, že kategorie slovesného vidu je úzce spjata s kategorií slovesného způsobu (v imperativu se v záporu zpravidla používá jen tvarů sloves nedokonavých) a kategorií času (perfektiva nemohou vyjádřit přítomný čas).

Prahová úroveň B1 se zaměřuje především na formální stránku, pozornost je věnována principům tvorby vidových protějšků pomocí širšího repertoáru slovtvorných prostředků. Nezapomíná se však ani na sémantický přístup (mluvčí na této úrovni by měli být schopni osvojit si pravidla o jemnější diferenciaci užití imperfektiv a perfektiv v souladu s komunikačním záměrem). Úroveň B2 pak už předpokládá relativně bezchybné užívání imperfektivních a perfektivních sloves v různých kontextech.

---

[16] Doporučené prefixy (na úrovni A2): *na-, po-, u-, z(e)-, vy-, za-, o-*; sufixy: *-it* → *-ovat, -at/-át* → *-ávat, -nout* → *-at*. Citováno podle analýzy vidových párů, uvedených v doporučené slovní zásobě v popisech úrovní A1 a A2 podle SERR pro češtinu jako cizí jazyk (Hádková a kol. 2005; Čadská a kol. 2005), kterou provedla ve své disertaci Kutláková (2015). Do úvahy nejsou brána slovesa, jejichž vidový protějšek není součástí této doporučené slovní zásoby. Např. sloveso *číst* je uvedeno ve Vokabuláři popisu úrovně A1 podle SERR, jeho dokonavý protějšek *přečíst* je však doporučen až v popisu úrovně B1 podle SERR, proto není tato předpona v přehledu uvedena.

[17] Je nutné studenty upozornit na to, že imperfektivní slovesa *jít* a *chodit* vidovou dvojici nemají, jedná se o imperfektivní slovesa, vidovým protějškem pro *jít* není *přijít*, vidovou dvojici tvoří *přijít* a *přicházet* (stejně *přijet* a *přijíždět*). Srovnej Čadská a kol. 2005: 192, 233–234.

PREZENTACE VIDU V NEJPOUŽÍVANĚJŠÍCH UČEBNICÍCH ČEŠTINY

Jak se k problematice vidu přistupuje ve vybraných (podle našeho názoru nejpo-
užívanějších) učebnicích češtiny pro cizince (na úrovních A1 a A2 SERR)? Stano-
vily jsme si pět základních otázek:

1. Jak podrobná je prezentace vidu v jednotlivých učebnicích? Prezentuje se jak formální, tak i významová stránka?
2. Jakým způsobem je vid prezentován – spirálovitě, či jen v jedné kapitole?
3. V jakém kontextu a se kterými konverzačními okruhy? Využívá učebnice grafická znázornění (obrázky, schémata, tabulky apod.)?
4. Je nějakým způsobem při představení vidu zohledněn původ jinojazyčného studenta (zejména rozlišení Slovan/Neslovan)?
5. Jak dochází k osvojení vidu – jaké jsou typy cvičení?

► REŠKOVÁ, Ivana – PINTAROVÁ, Magdalena. *Communicative Czech (Elementary Czech)*, 2004 (1. vydání 1995)

1. Vid je zde představen stručně, výklad je zaměřený především na základní obecný význam této kategorie (u nedokonavých sloves se zdůrazňuje neomezenost, průběh a opakovanost, u dokonavých dokončenost a jednorázovost). Konkrétní vidové dvojice k zapamatování jsou prezentovány ve všech časech (důraz položen na neexistenci prézentu u perfektiv). Přehled prefixů/sufixů zcela chybí.
2. Je prezentován pouze v jedné kapitole (nutno říci, že v kapitole nalezneme ještě výklad o lokálu singuláru a adverbiích).
3. Vid je zde spojen a vyložen společně s budoucím časem. Tematicky je zde využito lexikum z okruhu cestování (stěžejní text 9. kapitoly *Výlet do Brna*). Učebnice nevyužívá žádná grafická znázornění.
4. Původ studenta rozlišen není.
5. Cvičení jsou zaměřena na procvičení formy (vytvořte perfektivum od imperfektiva; dejte věty do budoucího času; vytvořte minulý, přítomný a budoucí čas od daných sloves apod.). V pracovním sešitě je jen jedno cvičení zaměřující se na správné použití imperfektivních a perfektivních sloves (s. 63).

- HOLÁ, Lída. *Česky krok za krokem 1*, 2016 (jedná se o podstatně obsahově i graficky přepracované vydání populární učebnice *New Czech Step by Step*).
1. Při výkladu vidu se autorka věnuje jak formě, tak významu, poskytuje dostatečné penzum informací (učebnice přímo vychází z popisu úrovně A1 a A2 podle SERR). Imperfektivní vid pokrývá potřebu vyjádření akce jako procesu (již zmíněné přirovnání k natáčení na kameru) s charakteristickými rysy, jako jsou neohraničenost, nedokončenost či opakovanost akce, nebo jako výsledku dané akce či akce v určitém okamžiku (přirovnání k focení) pro perfektivní vid. Holá postupuje od známého k neznámému, od pravidelného k nepravidelnému, od bezpříznakového k příznakovému. Tvoření perfektiv a imperfektiv (prostřednictvím prefixace, sufixace či změnami v kmeni) neprezentuje.
  2. Problematice vidu jsou věnovány lekce 11 a 12. V lekci 11 jsou prezentována verba pohybu a význam jednotlivých prefixů, v lekci 12 jsou studenti seznámeni s kategorií vidu. Studenti vědí o existenci dvou českých ekvivalentů pro jedno anglické sloveso hned od začátku učebnice (*Frequently asked questions*, s. 5). Spirálovitý přístup je vidět i v přístupu k procvičování dané problematiky.
  3. Kategorie vidu je spojena s velkou škálou témat (každodenní život, uklízení, etapy života, rodiče a děti – zákazy a příkazy, hledání práce). Učebnice využívá pro lepší názornost obrázky, tabulky, piktogramy apod.
  4. Holá sice upozorňuje na odlišný přístup ve výkladu vidu Slovanům a Neslovanům (srov. Holá 2010), ve svých učebnicích – podle našeho názoru z důvodu malého knižního trhu – prezentuje problematiku vidu pro všechny národnosti totožně.^[18]
  5. Rozmanitá a nápaditá cvičení se zaměřují na formální i významovou stránku^[19] (zdůraznění konkrétních komunikačních situací), hojně je využíván obrázkový materiál.

---

[18] Existují 4 jazykové mutace této učebnice: anglická, německá, ruská a ukrajinská.

[19] Na významovou stránku se zaměřují cvičení typu: *Jakou práci jste dokončili?; Naplánujte si, co všechno zítra uděláte; Co rád/obvykle děláte, ale dnes uděláte jinak?; Na co si lidé stěžují? – Už rok píšu knihu, ale ještě jsem ji nenapsal* apod.

► CVEJNOVÁ, Jitka. *Česky, prosím II.*, 2017 (1. vydání 2012).

1. Výklad je přehledný a srozumitelný, předkládá komunikační situace s užitím jednotlivých tvarů vidu (nezapomíná ani na formu), a to vždy zároveň ve spojení s časem, což je pro studenty velice přínosné. Upozorňuje i na výjimky a užití perfektiva i imperfektiva v jedné situaci. Cvejnová používá metaforu film versus fotografie (srovnej Poldauf – Šprunk), zde je však zajímavé, že je tato paralela použita zcela obráceně – je zde kladen důraz na sekvence několika akcí, které by byly v původním pojetí přirovnány k fotografiím, ale z důvodu množství (je jich více) je Cvejnová přirovnává k filmu: *Vstala, oblékla se a osprchovala se. Pak se učesala a nalíčila. Vypila šálek kávy...* (Cvejnová 2017: 293).^[20] Samotnému tvoření perfektiv a imperfektiv se učebnice nevěnuje.
2. Presentaci vidu zde nalezneme napříč lekcemi – lekce 2 (perfektivní a imperfektivní préteritum), lekce 4 (směrové prefixy u verb pohybu, prezentace pomocí obrázků, chybí sémantika prefixů), lekce 10 (perfektivní a imperfektivní futurum), vše shrnuto na konci učebnice v přehledu gramatiky.
3. Tematické propojení s videm je následující: cestování, co budeme dělat v létě?, filmová hvězda v ČR, práce; učebnice taktéž využívá grafická znázornění a obrázky.
4. Původ studenta rozlišen není.
5. Cvičení se zaměřují na formu (*vytvořte od daných sloves budoucí čas, doplňte do tabulky všechny časy u daných sloves*) i význam (*doplňte perfektivum/imperfektivum podle kontextu, co jste včera dělal/udělal?, jak dlouho děláš DŮ versus za jak dlouho uděláš DŮ*).

► BOCCOU KESTŘÁNKOVÁ Marie – ŠTĚPÁNKOVÁ, Dagmar –

VODIČKOVÁ, Kateřina. *Čeština pro cizince, úroveň A1 a A2*, 2017.

1. Při prezentaci vidu je u imperfektivních sloves kladen důraz na samotnou akci (která ještě není hotová), u perfektivních sloves vcelku překvapivě také

---

[20] Což souvisí se sekvencí dějů, porozumění jim a jejich sémantice i preferované formě v různých jazycích, čemuž se věnuje právě skupina kolem Laury Jandy, např. práce Světlany Sokolové.

- na *akci* a její konec (obvykle je důraz kladen na ukončenost, výsledek, nikoli také na samotnou akci). Spojitost vidu s kategorií času je zde v učebnici zřejmá, chybí však přehledná prezentace. Futurum perfektiv a imperfektiv je prezentováno odděleně a pouze čistě formálně (s. 229 a 282), význam se úplně opomíjí. Je také zajímavé, že jsou zdůrazněny koncovky slovesa, ale žádná pozornost se nevěnuje prefixu (*budu dělat* × *udělám*). Učebnice se nevěnuje jednotlivým vidovým významům ani samotnému tvoření dokonavých a nedokonavých tvarů – s výjimkou budoucího času sloves pohybu.
2. Poprvé se studenti s videm setkávají v kapitole 6 (ještě před výkladem préterita a futura), mohou se tak opřít jen o znalost prézentu. Prezentace vidu je taktéž spirálovitá, s postupným představováním dané problematiky (ne vždy však podle našeho názoru logicky uspořádáno, např. futurum perfektiv a imperfektiv je prezentováno odděleně). Malý prostor je věnován také prefixům u sloves pohybu (je zde zmíněno pouze několik nejpoužívanějších předpon: *při-*, *od-*, *do-*, *pře-*; což nepovažujeme za dostatečné).
  3. Tematicky je problematika vidu spojena s každodenními aktivitami. Uživatelsky přívětivé je použití grafických znázornění, obrázků a několika signálních slov (*často*, *každý den*, *ted*).
  4. Cizojazyčný původ studenta v učebnici reflektován není.
  5. Cvičení jsou v učebnici různorodá, převažuje však jejich zaměření na formu (spojte vidovou dvojici, utvořte přítomný a budoucí čas od daných sloves, vytvořte vidovou dvojici).

Lingvodidaktici věnující se problematice výuky slovesného vidu cizojazyčným mluvčím zdůrazňují, že jednotný a jednoduchý návod, jak studentům vysvětlit problematiku vidu, neexistuje. Prezentace vidu v učebnicích pro cizince, jak jsme viděli výše, je většinou nevhodně simplifikovaná, špatně parcelovaná a pro cizince mnohdy nesrozumitelná. Velký důraz je kladen na formu, sémantická stránka kategorie vidu bývá upozaděna. Je to tedy lektor češtiny, na kterém leží celá tíže výkladu slovesného vidu. Stojí před ním důležitý úkol, měl by vid cizojazyčným studentům „oddémonizovat“, seznámit je s formou a představit zejména jeho fungování a užití v jazyce na konkrétních a jasných komunikačních situacích.

ZÁVĚR: JAK UČIT VID ZAČÁTEČNÍKY?

Při prezentaci vidu – stejně jako při výkladu jakékoli jiné kategorie – platí základní lingvodidaktická zásada: výklad by měl být optimálně dlouhý a náročný, měl by být doplněn o řadu jasných a konkrétních příkladů. Celou problematiku slovesného vidu v češtině rozhodně nelze prezentovat najednou, jako vhodný se jeví spirálovitý přístup (tedy postupné rozvíjení znalostí, parcelace vidové problematiky). Důležitou roli zde hrají i další faktory, jako je studentova dosažená jazyková úroveň, jeho priority a potřeby v češtině, znalost dalšího slovanského jazyka apod.

U studenta-začátečníka, který chce dosáhnout pouze jazykové úrovně A1 (a tím s budováním jazykové kompetence v češtině skončit), bychom navrhovali dodržet postup, který prezentuje referenční popis češtiny na úrovni A1: seznámit se pouze s imperfektivními slovesy, perfektivní slovesa spojovat s konkrétními komunikačními situacemi (*dám si, zaplatím, promiňte*) a osvojit si je lexikálně jako typ kolokace (srov. Holá 2010). S velkou pravděpodobností bude počet těchto studentů rapidně klesat s ohledem na zvyšující se nároky na jazykovou zkoušku z češtiny pro trvalý pobyt (zvýšení jazykové úrovně z A1 na A2).

U studenta-začátečníka, který se na jazykové úrovni A1 zastavit nechce, je žádoucí kategorii vidu na začátku výuky „nezatajovat“. Lze tak prezentovat sloveso hned s jeho vidovým protějškem (pro studenty je výhodné si zapamatovat obě formy slovesa).^[21] Vidové dvojice nám slouží k demonstraci vidového protějšku, neřeší však správné užití, kterému na nižších jazykových úrovních mohou velice pomoci signální slova (viz výše). Nedoporučujeme vid spojovat s výkladem o budoucím čase (navíc zde bývá kladen velký důraz pouze na formální stránku problematiky vidu).

Jakákoliv metafora, jakákoliv mnemotechnická pomůcka apod., která pomůže studentům tuto kategorii více přiblížit, „zlidštit“ a zafixovat, je vítána. Velice žádoucí je také doplnit výklad vidu obrazovým materiálem (relevantní obrázky

---

[21] S rostoucí úrovní komunikační kompetence jinojazyčného mluvčího se jeví jako výhodnější správné pochopení obecných významů jednotlivých prefixů a sufixů než memorování vidových dvojic. Doporučujeme se zaměřit i na prefixy zachycující způsob slovesného děje (srov. např. *dočíst, dodělat, dojít*; prefix *do-* značí dokončení započatého děje). Více viz následující studie *Funkce nejen prefixu ve vidu*.

naleznete v učebnicích J. Cvejnové, L. Holé). Jako příhodná se nám jeví hojně používaná metafora, která zjednodušeně připodobňuje imperfektivní sloveso k filmování (zdůrazňuje neohraničenost děje, procesualnost), perfektivní sloveso pak přirovnává k fotografování (děj je shrnut, resultát může být prezentován jako bod). Je však nutno dodat, že zde dochází k velkému zjednodušení (řadu významů a situací v komunikaci nepokrývá), proto ji navrhuje používat jen u nižších jazykových úrovní (srov. Hrdlička 2019: 31).

Podle našeho názoru je velice vhodné snažit se, pokud je to možné, o jiný přístup ve výkladu vidu a jeho procvičování u Slovanů a Neslovanů (u Slovanů se zaměřit zejména na formu, u Neslovanů se více soustředit na fungování vidu a jeho užití v komunikaci). Repertoár cvičení z běžně dostupných učebnic češtiny pro cizince je poměrně široký, doporučujeme však jednotlivé učebnice kombinovat a nespokojit se jen s jedním materiálem (povětšinou totiž převládají cvičení zaměřená na formální stránku).

BIBLIOGRAFIE

ČADSKÁ, Milada a kol. *Čeština jako cizí jazyk*. Úroveň A2. Praha: MŠMT, 2005. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarnodni-vztahy/referencni-urovne-pro-cestinu-jako-cizi-jazyk>.

DOSOUDILOVÁ, Markéta: *Slovesný vid ve výuce češtiny pro cizince – návrh aplikace metod kognitivní lingvistiky*. Magisterská diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého, Filozofická fakulta 2017.

DOSTÁL, Antonín. *Studie o vidovém systému v staroslověnětině*. Praha: SPN, 1954.

HÁDKOVÁ, Marie – LÍNEK, Josef – VLASÁKOVÁ, Kateřina. *Čeština jako cizí jazyk*. Úroveň A1. Praha: MŠMT, 2005. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarnodni-vztahy/referencni-urovne-pro-cestinu-jako-cizi-jazyk>.

HARPEROVÁ, Jana. *Učím češtinu pro cizince*. Facebookový profil [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=127260838653910&id=106844577362203&__tn__=K-R.

HOLÁ, Lída. *K metodice výuky vidu*. 2010 [cit. 2019-10-19]. Dostupné z: http://www.czech-stepbystep.cz/clanky/k_metodice_vyuky_vidu.html.

HOLUB, Jan a kol. *Čeština jako cizí jazyk*. Úroveň B2. Praha: MŠMT, 2005. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarnodni-vztahy/referencni-urovne-pro-cestinu-jako-cizi-jazyk>.

HRDLIČKA, Milan. *Kapitoly o češtině jako cizím jazyku*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2010.

JANDA, Laura. *A metaphor in search of a source domain: the categories of Slavic aspect* [cit. 2019-10-20]. In *Cognitive Linguistics* 15 (4), January, 2004. Dostupné z: ansatte.uit.no/laura.janda/mypubs/sourcecomplete.doc.

KARLÍK, Petr – NEKULA, Marek – PLESKALOVÁ, Jana (eds.). *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2017. Dostupné z: <https://www.czechency.org/>.

KOPEČNÝ, František. *Slovesný vid v češtině*. Praha: ČSAV, 1962.

KOŘÁNOVÁ, Ilona. *Vid pro nevidomé aneb teorie signálních slov*. In Hasil, Jiří – Hrdlička, Milan (eds.). *Psáno do oblak: sborník k nedožitým sedmdesátinám prof. Jana Kuklíka*. Praha: Karolinum, 2011, s. 327–333.

KOŘÁNOVÁ, Ilona. *Vyjadřování přechodu mezi dvěma stavy v češtině s ohledem na výuku cizinců*. *Studie z aplikované lingvistiky*, č. 1, 2014a, s. 83–91.

KOŘÁNOVÁ, Ilona. *K metodice výuky českého vidu. Čeština jako cizí jazyk VII*. Praha: FF Univerzita Karlova, 2014b, s. 141–149.

KUBÍČKOVÁ, Jitka. *Signál jako prostředek prezentace gramatiky aneb Využití signální gramatiky v učebnicích češtiny pro cizince*. In Bednaříková, Božena – Hernandezová, Pavla (eds.). *Od slova k modelu jazyka*. Sborník z 13. mezinárodního setkání mladých lingvistů. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013, s. 403–411.

KUTLÁKOVÁ, Michala. *Čeština jako cizí jazyk. Modifikovaný lingvistický popis vybraných gramatických kategorií češtiny*. Disertační práce. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Filozofická fakulta, 2015.

PODRÁPSKÁ, Kamila. *Poznámky k signální gramatice*. *Cizí jazyky*, č. 4, 2003/2004, s. 128–130.

POLDAUF, Ivan – ŠPRUNK, Karel. *Čeština jazyk cizí*. Praha: SPN, 1968.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006.

STARÝ KOŘÁNOVÁ, Ilona. *Vidová kolokabilita*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2019.

ŠÁRA, Milan a kol. *Prahová úroveň – čeština jako cizí jazyk*. Praha: Univerzita Karlova, 2001.

VESELÝ, Luboš. *Gramatické studie 1. Příspěvky k české aspektologii*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014.

VESELÝ, Luboš. *Český vid v kostce*. In: *Kapitoly o slovesném vidu nejen v češtině*. Praha: Akropolis, 2020, s. 11–104.

UČEBNICE ČEŠTINY

BOCCOU KESTŘÁNKOVÁ Marie – ŠTĚPÁNKOVÁ, Dagmar – VODIČKOVÁ, Kateřina. *Čeština pro cizince, úroveň A1 a A2*. Brno: Edika, 2017.

CVEJNOVÁ, Jitka. *Česky, prosím I*. Praha: Karolinum, 2019.

CVEJNOVÁ, Jitka. *Česky, prosím II*. Praha: Karolinum, 2017.

HOLÁ, Lída. *Česky krok za krokem 1*. Praha: Akropolis, 2016.

KOŘÁNOVÁ, Ilona. *Česká čítanka*. Praha: Akropolis, 2012.

REŠKOVÁ, Ivana – PINTAROVÁ, Magdalena. *Communicative Czech – Elementary Czech*. Praha: ÚJOP, 2004.

Protiklad dokonavosti a nedokonavosti úzce souvisí s významovou stránkou slovesa.

Vid je typický pro slovanské jazyky: dvě slovesa se stejným významem se liší pouze videm, vzniká tedy vidový protiklad – tzv. vidové dvojice. Ty se mohou tvořit:

- prefixací (základem nedokonavé sloveso),
- sufixací (základem dokonavé sloveso).

Primárně nepracujeme se sekundárními imperfektivy, ačkoliv některé jejich příklady jsme vzhledem k frekvenci použití uvedly a na konci této kapitoly jsme zařadily obecnou sémantickou platnost sufixů (viz dále).

ÚLOHA PREFIXACE

Způsob, jakým se prefixy podílejí na utváření vidu v českém jazykovém systému, není doposud zcela jednoznačně popsán a neexistuje všeobecná shoda mezi odborníky. Předpony českých sloves mají pravidelně tzv. perfektivizační funkci. To znamená, že připojení předpony k nedokonavému slovesu (*imperfektivu*) obvykle změní jeho vid a vytvoří z něj dokonavé sloveso (*perfektivum*), např. *končit* – *dokončit*.

Prefixace má funkci buď gramaticko-lexikální, nebo jen gramatickou. V prvním případě vzniká předponová složenina nového nebo mírně posunutého lexikálního obsahu. V druhém případě prostá perfektiva.^[1]

V češtině existují tyto vidově relevantní prefixy: *do-*, *na-*, *nad-/nade-*, *o-*, *ob-/obe-*, *od-/ode-*, *po-*, *pod-/pode-*, *pro-*, *pře-*, *před-/přede-*, *při-*, *roz-/roze-*, *s-/se-*, *u-*, *v-/ve-*, *vy-*, *vz-/vze-*, *z-/ze-*, *za-*.

---

[1] K nim se potom vytváří nedokonavé tvary párové – sekundární imperfektiva. Těmi se v našem slovníku nezabýváme.

Jako čistě vidové prefixy se uvádějí: *na-*, *o-*, *po-*, *s-*, *u-*, *vy-*, *z-*, *za-*, o kterých se hovoří jako o tzv. prostě (čistě) vidových prefixech nebo prefixech lexikálně prázdných, např: *psát – napsat; dělat – udělat; vařit – uvařit; smažit – usmažit*.^[2]

VIDOVÁ FUNKCE PREFIXŮ

V souboru prefixů, s nimiž lze základní sloveso spojit, bývá obvykle jedna funkce (často *z-*, *s-*, *u-*, *na-*), která slouží pouze k vytvoření dokonavého slovesa, ale nemění význam. Hovoříme tak o čistě vidové funkci. Od takto vytvořeného dokonavého slovesa již nelze druhotně vytvořit sloveso nedokonavé. Příklady: *zčervenat, skončit, napsat, udělat*.

NEVIDOVÁ MODIFIKAČNÍ FUNKCE PREFIXŮ

Pokud předpona zároveň mění základní význam slovesa, lze k takto vytvořeným dokonavým slovesům druhotně pomocí přípon vytvořit slovesa nedokonavá (tzv. sekundární imperfektiva): *ukončit (dok.) – ukončovat (nedok.)*, *dopsat (dok.) – dopisovat (nedok.)*, *předělat (dok.) – předělávat (nedok.)*.

- I. Časový průběh děje – *rozesmát se; vyletět; usmát se; poskočit; dokončit; odtroubit; předjednat; zaběhnout; načíst;*
- II. pohyb určitým směrem – *prolézt; odsednout; odejít; zaklonit; přitáhnout;*
- III. rozšíření děje – *potřít; namazat; pomalovat;*
- IV. orientace děje na více cílů – *roznést; podělit;*
- V. intenzita děje – *rozbřečet;*
- VI. hodnocení děje – *popovídat si; zatancovat si; odpracovat;*
- VII. vznik nebo zánik – *objevit se; nadejít; zahubit; dosloužit.*

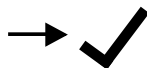
Výjimkou jsou slovesa s dlouhou variantou předpony, která zůstávají nedokonavá: *závidět, náležet, záležet*. Vid také nemění záporová předpona *ne-*: *nevidět, nedělat*. Předpona *po-* ve významu budoucího času rovněž neperfektivizuje: *pojde, půjde, ponese, pokvete*.

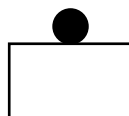
[2] V současné době se v lingvistice etabluje přístup L. Jandy, která na empirickém materiálu ukazuje, že žádný prefix není vždy úplně prázdný (viz Janda 2013).

SÉMANTIKA PREFIXŮ

do- | Primárně vyjadřuje dokončenost započatého děje. K tomuto významu se mohou připojovat další, např.: *dojít; dopít; dočíst; dodívat se; dopsat; dotočit; došít; dokreslit; dosáhnout; donutit; dovědět se; dohořet; dohádát se*. Zejména u sloves pohybu tento prefix vyjadřuje dosažení určitého bodu v nějakém směru, např.: *dojet; dojít; doplavat; doplout; doletět; dostřelit*.

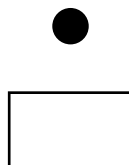
na- | Může být čistě vidovým prefixem (jen u malého počtu sloves: *napsat; narodit se; nazvat*). U většiny dalších sloves přidává tento prefix další specifické významy:

1. malá intenzita: *naříznout; nakousnout; naznačit;*
2. pohyb určitým směrem nebo lokalizace: *nafoukat; naplavit; najet; narovnat se; nasypat;*
3. manipulování objektem: *namontovat; nanést; navléknout; nalíčit;*
4. velká intenzita děje: *načíst; navařit; nadělat se; načekat se; naplakat se;*

nad(e)- | Na rozdíl od prefixů *do-* a *na-* jsou významy sloves s tímto prefixem více vyhraněné a vyjadřují převážně směrovou orientaci a intenzitu děje spojenou s časem:

1. význam směrový (pohyb nahoru): *nadskočit; nadzvednout; nadepsat; nadhodit;*
2. význam intenzifikace: *nadhodnotit; nadužívat;*
3. význam časový: *nadejít (Konečně nadešla ta chvíle.)*

o- | Zřídka mají význam pouze vidový (navíc u něho dochází ke konkurenci s dalšími prefixy *na-*: *ohlásit/nahlásit; ohodnotit/zhodnotit*): *ohlásit; osušit; otázat se; oženit se; otrávit (se)*. U většiny z těchto sloves převládá význam „kolem dokola“:

1. slovesa vyjadřující činnost: *omýt; okopat; oškrábat; osekát; oholit; opéct; osmažit; okopírovat; omalovat; obydlit; ocukrovat; očišlovat; okódovat; otípat; osolit; opepřit;*

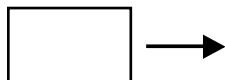
2. slovesa s významem odluky: *opadat; okapat; oloupat; omést; oklepat; otřít;*
3. jiné významy (krátké trvání děje): *otrást; otrěpat;* (lítost): *oplakat; obřečet; omrzet;* (podvedení): *obalamutit;*
4. pohyb dokola: *obíhat; otočit se; ofouknout; ovanout; ozářit; osvítit.*

ob- | Tyto slovesa jsou velmi blízko významu *o-*.

1. Směr dokola u sloves pohybu (častěji než s *o-*): *objet; obejit; obrůst; obtéct; obeplout.*
2. Činnost obklopující celý objekt: *obejmout; obvolat; obtelefonovat; obehrát; obelhat; obkreslit.*

od- | Tento prefix dodává tyto významové rysy: 1. pohyb od východiska; 2. odluka; 3. reaktivnost; 4. ingresivnost.

1. Směrová slovesa: *odtéct; odjet; odejít; odskočit; odvanout; odletět; odnést; odhodit; odstrčit; odpadnout; odlepit; odtrhnout; odříznout; odhlásit; odebrat; odvrátit se; odtát; odklopit;*
2. slovesa odluky, zrušení: *odvolat; odřít; odlákat; odradit; odbít; odepsat; odpovědět;*
3. slovesa s významem časovým: *odstartovat; odrůst; odkvést; odeznít; odvolit; odkývat;*
4. slovesa s významem získání něčeho: *odposlouchat; odkoukat; odpozorovat.*

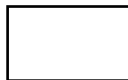
po- | Vidový význam: *poradit; počkat; podařit se.* Tato slovesa opět vyjadřují pohyb určitým směrem, pokrývání plochy ad.^[3]

1. Směrová slovesa: *posunout; potopit; ponořit;*
2. pokrývání plochy: *poplivat; porůst; posmrkat; posypat; polít; polepit; popsát; pokrýt; pomalovat; potetovat; pošpinit; pozlatit; pokropit;*
3. upravování nebo poškozování majetku: *pokrájat; pořezat; podusit; poškodit; polámat; pomačkat; posbírat; pokřivit;*
4. distribuce děje: *pochytat; poplatit; poskládat; popraskat;*

[3] Schematizace u tohoto prefixu chybí kvůli pluralitě významů.

5. modifikace času: *pokleknout; posvítit; pomyslit si; posekat; posoudit; pohrozit; pomlčet;*
6. intenzifikace a hodnocení: *politovat; pohubnout; pozlobit; pootočít; povyprávět; poobědvat; posedět.*

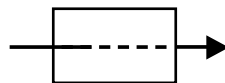
pod- | Tento prefix má vyhraněný význam směrem „pod“ a intenzifikační (nižší intenzita).

1. Směr pod objektem: *podjet; podejet; podletět; podlézt; podplout; podsunout; podkopat;*
2. intenzifikační: *podcenit; podhodnotit;*
3. jiné významy: *poddat se; podvolit se; podřídít se; podřeknout se; podvést; podplatit.*

pro- | Tento prefix má nejčastěji význam pohybu prostorem na druhou stranu nebo časový význam.

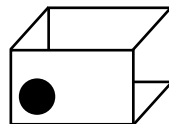
1. Směrová slovesa: *projet; projít; proletět; protéct; prolézt; proplout; propadnout; promazat; provázat; propojit; projevit; promodrat;*
2. časové modifikace: *promluvit; probudit se; proměnit (se); proplakat; propršet; prohrát; prodělat; propít; projíst; proinvestovat;*
3. činnost soustředění na objekt: *projednat; prohlédnout; pročíst, proškólit; prohledat; prozkoumat; probádat; promíchat; procvičit.*

pře- | Tento prefix vyjadřuje směřování z jedné strany na druhou, napříč nebo polohu napříč, křížem.

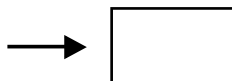
1. Směrová slovesa: *přejít; přeběhnout; přeskočit; přelézt; přeletět; přeplavat; přesednout; převézt; přenést; přesypat; překousnout; překrojit;*
2. časové modifikace: *přečíst; přenocovat; přežít; přebolet; přepsat; přehodnotit; přerovnat; přežehlit; přestlat; překrýt; přebarvit; předat; přenechat;*
3. intenzifikační: *přechválit; přepéct; přesolit; přemnožit se.*

před- | Tento prefix vyjadřuje pohyb směrem dopředu nebo význam časový – vykonání činnosti v předstihu.

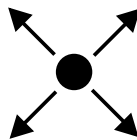
1. Směrová slovesa: *předjet, předbíhat, předejít*;
2. časové modifikace: *předjednat; předtočit; předvarit; předzásobit; předpovědět; předpovídat; předurčit; předepsat; předehrát; předtančit, předkreslit*.

při- | Poměrně polysémnní prefix.

1. Připojení, směr k danému místu: *přijít, přinést; přijet; přiletět; připlavat; přitančit; přistát; přisednout; přirůst; přivázat; přilepit; přitlačit; přišít; přitisknout*;
2. modifikace intenzity děje: *přibrzdit; přioipít; přizabít (se)*;
3. činnost realizovaná navíc: *přidat; přimíchat; přisypat; přihřát; přizdobit; přibrat*;
4. jiné významy: *přisoudit; přiřknout; připsat; přisvědčit; přivstat si*.

roz- | Prefix, který má nejčastěji tři významy: 1. rozšíření děje do prostoru; 2. začátek nebo konec děje; 3. narušení či zničení struktury nebo celku objektu.

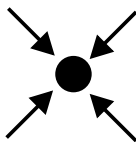

1. Směrová slovesa: *rozejít se; rozletět se; rozpráší; rozfoukat; roznést; rozvést; rozestavět; rozlít; rozsypat; rozstříkat; rozhlásit; rozdat; rozprodat; rozpůjčovat; rozeslat; rozkrást; rozepsat; rozetřit; rozmazat; rozbalit; rozmotat; rozepnout*;
2. časové modifikace (začátek, pozvolný nástup, rezultat): *rozjet se; rozběhnout se; rozesmát se; rozplakat se; rozzlobit se; roztrást se; rozhořet se; rozkoukat se; rozpovídat se; rozhybat se; rozechvět se; roztančit se; rozmixovat; rozšlehat; roztát; rozplynout se; (rozmrznout; rozkmořit se; rozkamarádit se; rozmrazit; rozladit; rozeslat)*;
3. rozrušení struktury nebo celku: *rozbít; rozpéct; rozkuchat; roztrhat; rozšlapat; rozpadnout; rozpraskat*;
4. myšlenková analytická operace: *rozmyslet; rozvážit si; rozvinout nebo rozvést (myšlenku); rozeznat; rozvrhnout; rozplánovat*.

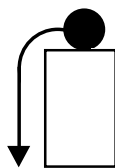

s(e)- | Pouze za vidový prefix se dá považovat u sloves: *splést se; sníst; splnit, spolknout*. Jeho dalším významem je primárně spojit něco dohromady, sekundárně potom směřování dolů, odstranění z místa nebo vychýlení ze směru.

1. Význam dohromady: *splynout; sejít se; slétat se; sbíhat se, sestěhovat se; svolat; sezvat; sehnat; snést; svézt; skoupit; shrnout; sesypat; sestavit; sestrojít; sešroubovat; sbít; slepit; sblížit se; skamarádít; sžít se; svinout; svázat; smotat; sklapnout; smíchat;*

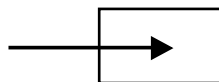
2. význam pohybu dolů: *sejít; sjet; sletět; seskočit; sletět; sklonit se; sehnout se; skrčit se; skácet se; svalit se; skápnout;*
3. vychýlení směru: *sejít, smazat, spláchnout; smýt;*
4. jiné významy: *splasknout; shledat; spočítat; sepsat; sestříhat; skončit; setmět se; sníst; sesbírat; shořet.*

u- | Tento prefix má převážně vidovou funkci: *udělat; uvidět; učinit; uslyšet*. Ostatní mají širokou varietu významů:^[4]

1. lokalizace: *utábořit se; usednout; ulehnout; uschovat;*
2. úprava, poškození objektu: *umýt; ušpinit; uhladit; umazat; uslintat;*
3. pohyb z místa: *uskočit; ujet; utéct; uprchnout; ukrást;*
4. oddělení: *ubrat; ujmout; utrhnout; ulomit; useknout;*
5. začátek či konec děje: *ucítit; upustit; ukončit; ubránit; uspat; umřít; utahat;*
6. zvládnutí: *unést; udržet; uzvednout; uzpívat;*
7. vyčerpání: *uběhat se; unosit; uchodit; uplakat se;*
8. malá intenzita: *upít; uronit; ukápnout; umáznout.*

v(e)- | Základním významem je směřovost „proniknout dovnitř“ – konkrétně i abstraktně.

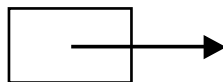

1. Pohyb dovnitř: *vejít; vběhnout; vletět; vlézt; vpadnout; vkrást se; vtančit; vlámat; vmixovat; vmíchat; vpít se; vnést; vsunout; vlít; vsypat; vepsat; vdechnout;*

[4] Schematizace u tohoto prefixu chybí kvůli pluralitě významů.

2. manipulace někým jiným: *vlichotit se; vemluvit se; vloudit se; vlísat se; velhat se.*

vy- | U velmi limitovaného počtu sloves funguje jako pouze vidový: *vyfotografovat; vykoupat se, vycenit (zuby)*. Spolu s prefixy *za-* a *na-* ale patří k významově nejrozmanitějším: 1. směrová a lokalizační slovesa; 2. časová; 3. objevení se na veřejnosti; 4. intenzifikační význam.

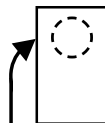

1. Směrová slovesa (pohyb z prostoru; pohyb stranou; pohyb směrem nahoru): *vyběhnout; vyjet; vylézt; vylézt; vyplavat; vykročit; vycestovat; vyklonit se; vynést; vyvézt; vyhodit; vyklidit; vylít; vyhnat; vytlačit; vyplavit; vypískat; vybourat; vyprosit; vyškubat; vyřezat; vytrhat; vytrhnout; vyskočit; vyšplhat; vylézt; vylézt; vyšlapat; vystoupat; vytáhnout; vyhnout se; vybočit;*
2. umístování objektu na ploše nebo děj na ploše: *vysázet; vysadit; vyčistit; vytřít; vymalovat; vymýt; vyzdobit; vysušit; vybarvit;*
3. zvládnout, vytvořit nebo něco dokonat: *vykonat; vytvořit; vystavět; vytvarovat; vymyslet; vyřešit; vyvinout; vyzkoušet; vyhledat; vyjmenovat; vyhodnotit; vyměnit; vyměřit; vydělat; vychovat; vykrmit; vystopovat; vyplatit; vykrást; vytrvat; vydržet; vypěstovat; vyprodukovat; vyženit;*
4. pojí se s cizími slovesy: *vyargumentovat; vydezinfikovat; vyfakturovat; vykompenzovat; vyprofilovat; vyprovokovat; vysondovat;*
5. časová modifikace (začátek a konec děje): *vystartovat; vyrazit; vybuchnout; vyrušit; vykvést; vymřít; vymizet; vykrváct; vyhořet; vypít; vyčerpát; vyprodat; vypálit; vypotřebovat;*
6. jiné významy: *vytrestat; vyspat se; vyležet; vypovídat se; vyplakat se; vytancovat se; vyzuřit se.*

vz(e)- | Téměř všechna slovesa nesou význam děje vzhůru, např. *vzejít; vzplanout; vzkvést; vznést se; vzletět; vztyčit se; vzhlednout.*

za- | Převážně vidový prefix, např. *zplatit, zahrát, zazpívat; zachránit; zavolat; zatelefonovat; zaregistrovat; zarezervovat; zaparkovat.*

1. Směrová slovesa: *zajít; zajet; zahrnout; zavést; zanést; zasunout; zastrčit; zapojit; zaplést; zařadit; započítat; zapsat; záležet; zapadnout; zatéct;*
2. zakrytí prostoru nebo objektu: *zakrýt; zahradit; zahalit; zarámovat; zasklít; + zabouchnout; zahrabat; zakopat;*
3. časová modifikace: *zaštekát; zamňoukat; zatřpytit se; zablesknout se; zasvítit; zablíkat; zašeptat; zasmát se; zaplakat; zakašlat; zabolet; zamrzet; zakývat; zatleskat; zabodovat; zauvažovat; zaplesat; zapůsobit; zavládnout; zaútočit; zatoužit; zamilovat se; zachutnat; zatoulat se; zapálit; zašpinit; zarudnout; začervenat; zabarvit; zakončit; zašít; zaschnout; zatuhnout;*
4. jiné významy: *zanedbat; zaposlouchat; zavzpomínat si; zadívat se; zabránit; zablokovat; zarazit; zaběhat si, zalyžovat; zabraslit; zatancovat; zajezdit si.*

z(e)- | Je primárně vidovým prefixem – vyjadřuje změnu stavu z vidu nedokonavého na vid dokonavý^[5], např. *zúčastnit se; zhodnotit; zvolit; změnit; zdědit; zkazit; zradit; znásobit; zesílit; zpotit se; zhubnout; ztuhnout; zestárnout; zopakovat; zkontrolovat; zformulovat; zorganizovat; zrekonstruovat.*

SLOVESA NEPÁROVÁ

Slovesa, která stojí mimo vidovou korelaci, se označují jako slovesa nepárová. Jsou to tzv. imperfektiva tantum, např. *sedět, ležet, vidět; vypadat.* Mezi tato slovesa také patří neaktuální slovesa násobená, která nelze dále perfektivizovat, např. *dělat; chodit; dávat.*

Stejně tak existují i perfektiva tantum, mezi která patří např. *vydržet, naplakat se, uběhat se, uvidět, uslyšet, zakřičet.*

[5] Není vázán primárně na prostor, proto chybí schematizace.

OBOUVIDOVÁ SLOVESA

Většinou slovesa cizího původu se užívají někdy ve významu dokonavém, jindy v nedokonavém. Nazýváme je proto slovesa obouvidová, např. *modernizovat*, *legalizovat ad.*; ale existuje i příklad domácí, např. *soustředit se*. Někdy se setkáme také s pojmem „vidově vágní“, např. *jmenovat*; *pokutovat*; *stačit ad.*

ZVLÁŠTNÍ PŘÍPAD PREFIXU NE-

✕ | Specifický status má afix *ne-*. Svým řazením nalevo od kořene ukazuje vlastnosti prefixu (*ne-hrát*), má ale také vlastnosti, které prefixy nemají: kombinuje se se všemi slovesy (kromě několika výjimek), neperfektivizuje (*začnu hrát/nehrát* × *začnu hrát/*dohrát*); stojí vlevo před všemi prefixy (*ne-po-vy-hazoval*, *ne-pojedu*) a zvl. ve futuru se od slovesa přesouvá k auxiliáru *bud-*: *ne-budu spát* × *budu do-spávat* aj.

X² | SEKUNDÁRNÍ IMPERFEKTIVA

Druhotná imperfektivní slovesa mají několikerý vztah ke svému základovému imperfektivu:

- významová specializace: *vařit – svařit – svařovat*;
- jiný význam: *jistit* × *zjistit* × *zjišťovat*;
- základové imperfektivum v současné češtině neexistuje: *0* × *ocitnout se* × *ocítat se*.

V češtině se tvoří pomocí kmenotvorných sufixů (např. *-e*: *vy nést* × *vy nášet* ; *-a*: *zamrznout* × *zamrzat*; *-va*: *prodat* × *prodávat*; *-ova*: *dodržet* × *dodržovat ad.*). U některých sloves se tak mohou vytvořit dvě až tři sekundární imperfektiva. U některých se netvoří vůbec, což je dáno jazykovou potřebou při změně sémantiky základového imperfektiva – tedy pokud prefixované sloveso změní, posune svůj význam.

Dokladem mohou být tyto řady *imp* × *perf.* × *sek. impf.*:

- *jíst* × *dojíst* × *dojídat*,
- *dělat* × *vydělat* × *vydělávat*,
- *hájit* × *obhájit* × *obhajovat*,
- *vadnout* × *uvadnout* × *uvadat*.

ITERATIVA

Xⁿ | Tímto termínem rozumíme slovesa se specifickým kmenotvorným sufixem *-va-* (u sloves nedokonavých, které mají obecnou platnost, vyjadřují opakovanost děje^[6] – produktivní skupina sekundárních imperfektiv).^[7]

-va-: *dělat* × *dělávat*; *chodit* × *chodívat*; *spát* × *spávat*; *hrát* × *hrávat* (dochází k dloužení vokálu)

Iterativita (opakovanost děje) je v tomto případě vyjádřena přímo kmenotvorným sufixem. Lze ji ale vyjádřit i lexikálně (srov. *Chodíval jsem tam.* × *Často jsem tam chodil.*)^[8]

REFLEXIVNÍ PRONOMINA

SE, SI | Jsou to takzvaná zvrtná zájmena, jež se pojí se slovesy. Mohou být jednak součástí sloves pouze zvrtných (tzv. reflexiv tantum): *smát se*, *narodit se*, *divit se*, *umínit si*, *stěžovat si* apod., jednak můžeme jejich prostřednictvím měnit nezvrtná slovesa ve zvrtná: *umyl (někoho/něco)* × *umyl se*; *koupil (někomu něco)* × *koupil si (něco)*; *pozdravili (někoho)* × *pozdravili se*; *nenáviděli (někoho)* × *nenáviděli se*; *držela matku za ruku* × *držela se matky za ruku*.

Příklad:

- **Mýt** – *Myju* nádobí.
- **Mýt se** – *Myju se*. (= *Myju* sebe celou/celého.)
- **Mýt si** – *Myju si* ruce. (= *Myju* ruce sobě.)

V tomto slovníku jsme postupovaly ekonomicky při řešení reflexivních zájmen *se/si*. Pokud zůstal význam slovesa stejný, reflexivní zájmena uvádíme pouze v závorkách k ilustraci toho, že sloveso existuje i v reflexivní podobě. Příkladová věta je uvedena jen jedna.

[6] Někdy se používá termín frekventativa nebo slovesa násobená.

[7] V současné lingvistice se kromě iterativity u sloves rozlišuje i aspektuální vlastnost habituality (děj obvykle vykonávaný), např. *stát* × *stávat*.

[8] Iterativum může být v současné době chápáno jako příznak vyššího knižního stylu.

▶▶▶ MÝT (SE/SI) TO WASH

Jak často si myješ vlasy? • How often do you wash your hair?

Pokud však reflexivní zájmeno mění význam slova, např. *brát si / brát se*, rozdělily jsme sloveso na dvě různá hesla s různými příkladovými větami.

▶▶▶ BRÁT (SI) (A) TO TAKE
BRÁT SE (B) TO MARRY

(A) Berte tyhle léky třikrát denně. • Take this medicine three times a day.

(B) Budou se brát v kostele? • Are they going to be married at church?

Pomocí *se* tvoříme také tzv. zvrtné pasivum: *dům se opravuje*, *dárky se rozdaly dětem* apod.

Výrazy *se*, *si* jsou vždy na druhé pozici ve větě. První pozice však ve větě znamená vždy jen samotné slovo. Může ji zastupovat i více slov v rámci určitého sémantického celku, např. časový údaj, substantivum s atributem, spojení prepozice s plnovýznamovým slovem apod.

Příklady:

- Jak se máš?
- V kolik hodin se vrátíš?
- Na co se díváš?
- Všechny děti si rády hrají.

BIBLIOGRAFIE

CONFORTIOVÁ, Helena. *Česká deklinace a konjugace pro cizince: (tabulky a příklady)*. Praha: Karolinum, 1997.

CONFORTIOVÁ, Helena. *Seznam nejméně frekventovaných českých sloves: (s označením vidu, frekvence a rekece – příklady)*. Praha: Karolinum, 1995.

ESVAN, François. *Vidová morfologie českého slovesa*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2006.

JANDA, Laura at al. *Why Russian Aspectual Prefixes Aren't Empty : Prefixes as Verb Classifiers*. Bloomington: Slavica Publishers, 2013.

PINKER, Steven. *Slova a pravidla: složky jazyka*. Praha: Academia, 2008.

SVOZILOVÁ, Naďa – PROUZOVÁ, Hana – JIRSOVÁ, Anna. *Slovesa pro praxi: valenční slovník nejméně frekventovaných českých sloves*. Praha: Academia, 1997.

SVOZILOVÁ, Naďa – PROUZOVÁ, Hana – JIRSOVÁ, Anna. *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*. Praha: Academia, 2005.

ŠLOSAR, Dušan. *Slovotvorný vývoj českého slovesa*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1981.

ŠTÍCHA, František. *Akademická gramatika spisovné češtiny*. Praha: Academia, 2013.

TRÁVNÍČEK, František. *Studie o českém vidu slovesném*. Praha: Nákladem České akademie věd a umění, 1923.

VESELÝ, Luboš. *Gramatické studie I.: příspěvky k české aspektologii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014.

ZUBATÝ, Josef – PORÁK, Jaroslav (ed). *České sloveso*. Praha: Academia, 1980.

▶▶▶ SLOVNÍK

B	42	J	68	Ř	131
C	49	K	71	S	133
Č	51	L	78	Š	145
D	53	M	85	T	148
F	59	N	92	U	155
H	60	O	95	V	161
CH	64	P	103	Z	175
I	68	R	127	Ž	187

LEGENDA

- ▶▶▶ nedokonavé (imperfektivní) sloveso
- ▶▶● dokonavé (perfektivní) sloveso

B

▶▶▶ BALIT (SE/SI)

(A) TO PACK • (B) TO WRAP

(A) Měl bys začít balit. Za hodinu odjíždíme. • You'd better start packing your bags. We're leaving in an hour.

(B) Hrozně ráda balím vánoční dárky. • I love wrapping Christmas presents.

SBALIT (SE/SI) • TO PACK UP

Sbalila si kufr a vyrazila na letiště. • She packed her suitcase and set off for the airport.

ROZBALIT (SI) • TO UNWRAP

Už jsi rozbalil všechny dárky? • Have you unwrapped all presents yet?

NABALIT (SE/SI) • TO PACK ONE'S BAG FULL

Nabalila si do kufru spoustu šatů a sukní. • She packed her trunk full of dresses and skirts.

DOBALIT (SE/SI) • TO FINISH PACKING

Už sis dobalil kufry? Dělej! • Have you finished packing yet? Hurry up!

VYBALIT (SE/SI) • TO UNPACK

Ještě jsem neměl příležitost si vybalit kufry. • I haven't had a chance to unpack yet.

▶▶▶ BARVIT (SE/SI)

TO DYE

V Česku barvíme velikonoční vajíčka. • Czech people dye eggs for Easter.

ODBARVIT (SE/SI) • TO BLEACH

Odbarvila si vlasy na blond. • She bleached her hair blond.

PŘEBARVIT (SE/SI) • TO DYE (= TO TURN COLOURS)

Přebarvila si vlasy z blond na černou. • She turned her blond hair black.

VYBARVIT (SI) • TO COLOUR (IN)

Vybarvíme obrázek v sešitě. • Colour in the picture in your workbook.

▶▶▶ **BAVIT (SE)**

(A) TO ENJOY • (B) TO HAVE FUN

(A) Bavil tě ten film? • Did you enjoy the movie?

(B) Bavím se s přáteli. • I'm having fun with my friends.

ODBAVIT (SE) • TO CHECK IN

Odbavili jsme zavazadla a prošli odletovou halou. • We checked in our luggage and went through to the departure lounge.

POBAVIT (SE) • TO HAVE FUN

Na party se všichni dobře pobavili. • Everybody had a lot of fun at the party.

VYBAVIT (SE) • TO EQUIP

Byt je plně vybaven sporákem a lednicí. • The flat is fully equipped with a cooker and a fridge.

VYBAVIT SI • TO RECALL

Nemůžu si vybavit, jak se jmenuje. • I cannot recall his name.

ZABAVIT • TO CONFISCATE

Učitelka varovala studenty, že pokud budou v hodině používat telefony, zabaví jim je. • The teacher threatened students confiscate their phones if they kept using them in class.

ZABAVIT SE • TO ENTERTAIN

Hry a knížky mají děti jak poučit, tak zabavit. • Children's games and books seek to teach and entertain at the same time.

▶▶▶ **BĚHAT/BĚŽET**

TO RUN

Umíš běhat tak rychle jako Tereza? • Can you run as fast as Tereza?

Běží dolů ze schodů. • He is running down the stairs.

DOBĚHNOUT • TO FINISH RUNNING

Už doběhla, musí se protáhnout. • She finished running, so she must do stretching.

PROBĚHNOUT (SE) • TO PASS STH RUNNING

Sam proběhl kolem dveří a uháněl do druhého patra. • Sam passed the door and hurried on to the second storey.

VYBĚHAT (SI) • TO OBTAIN (BY MAKING AN EFFORT)

Konečně se mi podařilo vyběhat si na úřadech potvrzení. • I finally managed to obtain a certificate from the office.

ZABĚHAT SI • TO GO RUNNING/JOGGING

Byl sis dnes ráno zaběhat? • Did you go running this morning?

▶▶▶ BLAHOPŘÁT (SI) TO CONGRATULATE

Blahopřeji vám ke skvělým výsledkům. • I congratulate you on your excellent results.

POBLAHOPŘÁT (SI) • TO CONGRATULATE

Poblahopřála mi k narození dcery. • She congratulated me on the birth of my daughter.

▶▶▶ BLÁZNIT TO BE FOOLISH/INSANE/MAD/CRAZY; TO ACT LIKE THIS

Přestaň bláznit. • Don't be crazy.

ZBLÁZNIT (SE) • TO GO CRAZY, MAD

Musíš si udržovat duševní rovnováhu, jinak se zblázníš. • You have to maintain a balance or else you go crazy.

POBLÁZNIT • TO MAKE INFATUATED

Honzu úplně pobláznila jeho učitelka francouzštiny. • Honza became infatuated with the French teacher.

▶▶▶ BLÍŽIT SE TO APPROACH

Blíží se Vánoce! • Christmas is approaching!

PŘIBLÍŽIT SE • TO APPROACH

Když se k ní přiblížil, usmála se na něj. • As he approached her, she smiled at him.

SBLÍŽIT SE • TO BECAME CLOSE (FRIENDS)

Vědci říkají, že lidé potřebují 200 hodin na to, aby se s někým opravdu sblížili. • Science says that people need about 200 hours to become close friends.

▶▶▶ BLOUDIT (A) TO BE LOST, CANNOT FIND WAY • (B) TO WANDER

- (A) Nemáme žádnou mapu a už tři hodiny bloudíme. • We have no map and we have been lost for three hours.
 (B) V touze po čerstvém vzduchu bloudil lesy. • He wandered in woods in search of fresh air.

ZABLOUDIT • TO LOSE WAY, TO GET LOST

Mezi spoustou úzkých uliček jsem zabloudil. • I lost my way in the network of tiny alleys.

▶▶▶ BLÝSKAT SE (A) ACT OF LIGHTENING • (B) TO GLITTER

- (A) Blýskalo se. • It was lightening.
 (B) Hladina řeky se na slunci blýskala. • The river glittered in the sunlight.

ZABLÝSKNOUT (SE) • (A) ACT OF LIGHTENING, (B) TO GLITTER

- (A) Zablýsklo se. • There was a flash of lightening.
 (B) V očích mu zablýsklo hněvem. • His eyes glittered with anger.

▶▶▶ BOHATNOUT TO GROW RICHER

Svět sice stále bohatne, ale většina peněz proudí do kapes jen vyvoleným. • The world overall grows richer, but the benefits continue to flow to a tiny elite.

ZBOHATNOUT • TO GET RICH

Na psaní románů se dneska nedá zbohatnout. • Nobody gets rich from writing novels nowadays.

▶▶▶ **BOJOVAT** TO FIGHT

Dědeček bojoval ve druhé světové válce. • My grandfather fought in World War II.

DOBOJOVAT • TO FINISH FIGHTING

Poté, co dobojoval, zemřel. • After fighting bravely he died.

VYBOJOVAT (SI) • TO FIGHT AND WIN

Některé bitvy se nedají vybojovat zbraněmi. • Some battles cannot be fought with weapons.

ZABOJOVAT • TO PUT UP A GOOD FIGHT

Ačkoli jsme se snažili v soutěži zabojovat, nakonec jsme prohráli. • We put up a good fight in this match and were unlucky to lose.

▶▶▶ **BOLET** TO HURT

Bolí mě koleno. • My knee hurts.

ROZBOLET • TO GIVE ACHE

Z toho hluku mě teď rozbolela hlava. • The noise is giving me a headache.

ZABOLET • TO HURT SHORTLY

Dám vám injekci, možná to trochu zabolí. • I'll give you an injection, it might hurt a little.

▶▶▶ **BRÁNIT (SE)** (A) TO DEFEND • (B) TO HINDER

(A) Všichni strážníci jsou trénováni, aby se dokázali bránit útoku. • All officers are trained to defend themselves against attacks.

(B) Současná politická situace brání ekonomickému rozvoji. • Current political situation hinders economic growth.

UBRÁNIT (SE) • (A) TO MANAGE TO PROTECT/DEFEND, (B) TO RESIST

(A) Armáda ubránila pevnost. • The army managed to defend a fort.

(B) Neubránil se pokušení začít kouřit. • He couldn't resist the temptation to start smoking.

ZABRÁNIT • TO PREVENT

Abys zabránil zranění, před cvičením se protáhni. • Stretch before exercising to prevent injuries.

▶▶▶ **BRÁT (SI)** (A) TO TAKE
BRÁT SE (B) TO MARRY

(A) Berte tyhle léky třikrát denně. • Take this medicine three times a day.

(B) Budou se brát v kostele? • Are they going to be married at church?

NABRAT (SI) • TO TAKE

Naber si brambor, kolik chceš. • Take as much potato as you like.

ODEBRAT (SI) • TO TAKE AWAY, TO REMOVE

Mám té rýže moc, odeber mi trochu, prosím. • That's too much rice, could you take a bit away?

POBRAT (SI) • (TO BE ABLE) TO CARRY/TAKE

Všechno najednou nepoberu. Mám jen dvě ruce. • I cannot take it all. I have only two hands.

PŘEBRAT (SI) • (A) TO ASSUME (= TO TAKE RESPONSIBILITY/CONTROL),
 (B) TO STEAL/POACH SB'S MATE

(A) Nový prezident si zítra přebere úřad. • The new president assumes office tomorrow.

(B) Pavel přebral Petrovi ženu. • Pavel stole Petr's wife.

SEBRAT (SI) • TO PICK UP, TO LIFT

Spadl ti kousek dortu na zem. Seber to! • You dropped a bit of your cake. Pick it up!

VZÍT (SI) • TO BRING

Dneska si vezmu do práce i večeři. • I'm bringing my own lunch to work today.

▶▶▶ **BRUSLIT** TO SKATE

Několik lidí bruslilo na zamrzlém rybníce. • Several people were skating on the frozen pond.

DOBRUSLIT • TO FINISH SKATING

Až dobruslíme, dáme si punč. • We can have a cup of punch when we finish skating.

B

VYBRUSLIT • TO GET OUT OF STH, TO SOLVE A PROBLEM

Dostat se do problémů je vždycky jednodušší, než z nich potom vybruslit. • It's always a lot easier to get into trouble than to get out of it.

ZABRUSLIT SI • TO GO SKATING

Je tam zima, co si takhle zabruslit na jezeře? • It is cold outside, let's go skating on the lake.

▶▶▶ **BUDIT (SE)**

TO WAKE UP (= NOT TO BE ABLE TO STAY ASLEEP)

V noci se pořád budila a převracela z boku na bok. • She spent a restless night, tossing and turning.

VZBUDIT (SE) / PROBUDIT (SE) • TO WAKE UP

Ráno jsem se probudil unavený. • I woke up tired this morning.

▶▶▶ **BYDLET**

TO LIVE, TO HAVE YOUR HOME SOMEWHERE

Bydlím v Olomouci. • I live in Olomouc.

VYBYDLET • TO LEAVE A HOUSE/FLAT, LEAVING IT RAMSHACKLE

Ten dům byl úplně vybydlený, nezbylo tam nic. • They moved out and left behind a ramshackle house.

ZABYDLET SE • TO SETTLE (DOWN), TO GET SETTLED

Ozvu se vám, jakmile se ve městě trochu zabydlím. • I'll write to you as soon as I'm settled in the city.

Moc ráda cestuju. • I love travelling.

DOCESTOVAT • TO REACH STH, TO ARRIVE AT THE PLACE YOU HAVE BEEN TRAVELLING TO

Až docestujeme do Polska, zavolám ti. • I'll give you a call when we reach Poland.

NACESTOVAT SE • TO TRAVEL MUCH AND FAR

Když jsem byl mladý, hodně jsem se nacestoval. • I was travelling much when I was young.

ODCESTOVAT • TO LEAVE FOR, TO SET OUT FOR SOME DESTINATION

Odstupujeme na dovolenou zítra ráno. • We are leaving for Paris tomorrow morning.

PROCESTOVAT • TO TRAVEL THROUGH/ALL ACROSS STH, TO BE ALL AROUND STH

Procestovala celou Evropu. • She has been all around Europe.

PŘICESTOVAT • TO FINISH ONE'S JOURNEY, TO ARRIVE

Přicestovala až z Kanady. • She has arrived from Canada.

VYCESTOVAT • TO TRAVEL ABROAD

V Česku je nuda, chci vycestovat někam do zahraničí. • Czech Republic is boring, I'd like to travel abroad.

▶▶▶ CÍTIT (SE)

(A) TO SMELL (= TO NOTICE A SMELL) • (B) TO FEEL

(A) Cítíte tu vůni růží? • Can you smell the scent of roses?

(B) Necítím se dobře, půjdu raději k doktorovi. • I don't feel good, I should see a doctor.

POCÍTIT • TO FEEL (= TO BECOME AWARE)

V poledne už pocítil hlad. • He felt hunger at noon.

UCÍTIT • TO FEEL (= TO SENSE)

Ucítil jsem ostrou bolest v ruce. • I felt a sharp pain in my hand.

VYCÍTIT • TO SENSE

V práci vycítila špatnou atmosféru. • She sensed a tension between her colleagues at work.

C

▶▶▶ CVIČIT TO EXERCISE

Cvičím asi třikrát týdně. • I do exercise three times a week.

DOCVIČIT • TO FINISH A WORKOUT

Pokaždé když docvičím, cítím se skvěle. • When I do a good workout, I feel fine.

NACVIČIT (SI) • TO REHEARSE

Do pátku musíme nacvičit to vystoupení. • We must rehearse the performance before Friday.

PROCVIČIT (SE/SI) • TO PRACTISE

Procvičoval jsem si tenisové údery. • I've been practising my tennis serve.

ROZCVIČIT (SE/SI) • TO LOOSEN UP

Tanečníci se před vystoupením rozcvičili. • Dancers loosened up before the show.

ZACVIČIT SI • TO TAKE EXERCISE

Dnes večer si asi trochu zacvičím. • I'm going to take exercise tonight.

Č

▶▶▶ ČEKAT TO WAIT

Čekám na autobus už půl hodiny. • I have been waiting for the bus for half an hour.

DOČKAT SE • WAIT TO SEE

Nemůžu se dočkat, až doma ten dárek otevřu. • I can't wait to get home and open the gift.

NAČEKAT SE • TO WAIT A LONG TIME

Co jsem se na tebe načekala! • If you knew how long I have waited for you.

POČKAT (SI) • TO WAIT FOR SB

Počekj na mě, už jdu. • Wait for me, I'm coming!

PŘEČKAT • TO WAIT OUT

Schovali jsme se v průchodu, abychom přečkali bouřku. • We sheltered in a doorway to wait out the storm.

VYČKAT • TO WAIT, TO HOLD

Vyčkejte na můj pokyn. • Wait for my command.

▶▶▶ ČESAT (SE/SI) TO COMB

Proč se tak dlouho češeš? • Why do you comb your hair so much?

ROZČESAT (SE/SI) • TO COMB OUT (= TO MAKE HAIR NEAT AND SMOOTH)

Husté vlasy se špatně rozčesávají. • Really thick hair can be difficult to comb out.

UČESAT (SE/SI) • TO COMB

Učesala si vlasy a nanesla rtěnku. • She combed her hair and put on some lipstick.

VYČESAT (SI) • TO GROOM

Zítra vyčeseme psa, protože hodně líná. • We should groom the dog tomorrow, he is shedding.

▶▶▶ ČÍST (SI) TO READ

Ráda čtu horory. • I like reading horrors.

DOČÍST (SI) • TO FINISH READING

Zítra už musím dočíst tu knihu, jsem zvědavá, jak ten příběh skončí. • I hope I'll finish this book tomorrow, I am curious about the ending.

NAČÍST (SI) • TO STUDY A BOOK / AN ARTICLE

Na zkoušku musíme načíst více než dvacet knih. • We should study more than twenty textbooks prior to the exam.

POČÍST SI • TO HAVE TIME TO READ

Na dovolené si konečně trochu počtu. • I will have time to read on holiday at last.

PROČÍST (SI) • TO READ THROUGH

Pořádně si esej přečti, než ji odevzdáš. • Remember to read through your essay before you hand it in.

PŘEČÍST (SI) • TO HAVE READ

Kolik románů od Karla Čapka jsi přečetl? • How many novels by Karel Čapek have you read?

VYČÍST (SI) • TO FIND STH IN THE TEXT

Vyčtěte z textu základní informace o postavě. • Try to find the key information about the character in the text.

Č

▶▶▶ ČISTIT (SE/SI) TO CLEAN

Čistím podlahu, nešlap mi sem. • I'm cleaning the floor, do not step on it.
Čistím si zuby dvakrát denně. • I clean my teeth twice a day.

OČISTIT (SE/SI) • TO CLEAN

Trochu si očisti ty boty, než půjdeš dovnitř. • Clean your shoes before you come in.

VYČISTIT (SE/SI) • TO CLEAN

Před návštěvou zubaře si vyčisti zuby. • Clean your teeth before seeing the dentist.

D

▶▶▶ DAROVAT TO DONATE

Už několik let chodím darovat krev. • I've been donating blood regularly for a few years now.

PODAROVAT • TO GIVE A GIFT

Rodiče nás podarovali napěňovačem mléka. • My parents brought us a milk frother as a gift.

▶▶▶ DAŘIT SE TO DO WELL/BADLY

Jak se vám daří? • How are you doing?

PODAŘIT SE • TO SUCCEED, TO MANAGE

Konečně se mi podařilo najít byt poblíž práce. • I finally managed to find an apartment near my office.

VYDAŘIT SE • TO SUCCEED, TO COME OFF

První představení se velmi vydařilo. • The performance on the first night came off pretty well.

ZADAŘIT SE • TO TURN OUT WELL

Zkusila jsem nový postup a zadařilo se. • I tested a new method and it worked.

▶▶▶ **DÁVAT**
DÁVAT SI

(A) TO GIVE (STH TO SB) • (B) TO PUT
(C) TO GET STH

D

- (A) Lidem z práce dárky nedávám. • I don't give presents to people at work.
(B) Proč mi dáváš do čaje cukr? • Why are you putting sugar in my tea?
(C) V restauraci si obvykle dávám salát. • I usually get salad in restaurant.

DÁT • (A) TO GIVE (STH TO SB), (B) TO PUT

- (A) Dal jsi obsluze spropitné? • Did you give the waiter a tip?
(B) Dej to na stůl. • Put it on the table.

DÁT SI • TO GET STH

Dám si pizzu, děkuji. • I'll get a pizza, thank you.

DODAT • TO DELIVER

Pošta mi balík dodá až zítra. • My parcel is to be delivered tomorrow.

PODAT (SI) • PASS STH TO SB

Podej mi, prosím tě, sůl. • Could you pass me the salt, please?

PŘEDAT (SI) • TO HAND OVER

Předala jim šek na sto tisíc korun. • She handed over a cheque for 100,000 crowns to them.

PŘIDAT (SE/SI) • TO ADD, TO JOIN

Pokud je těsto suché, přidejte vodu. • If the mixture seems dry, add water.

ROZDAT (SE/SI) • TO DISTRIBUTE, TO GIVE OUT

Kopii zprávy vám rozdáme hned po schůzi. • Copies of the report will be distributed shortly after the meeting.

VYDAT • TO ISSUE

Vízum vám vydá cizinecký úřad. • You will be issued with a visa at the immigration office.

ZADAT (SI) • TO ENTER THE DATA

Při přihlašování musím vždy zadat své heslo. • I must enter my password to get into the system.

▶▶▶ **DĚKOVAT (SI)** TO THANK

Děkuji za pomoc. • Thank you for help.

PODĚKOVAT (SI) • TO SAY THANK

Zapomněla jsem mamince poděkovat za dárek. • I forgot to thank my mum for the present.

▶▶▶ **DĚLAT (SI)** TO DO STH

Co děláš dneska večer? • What are you doing this evening?

DODĚLAT (SI) • TO COMPLETE STH, TO FINISH STH

Dnes večer musím dodělat ten projekt. • I should complete the project today.

NADĚLAT (SI) • TO FUSS

Ty z toho problému naděláš, není to tak vážné. • Stop fussing around, it is not so serious.

ODDĚLAT • TO REMOVE, TO TAKE OFF

Jak oddělám kryt z telefonu? • How do I remove a phone case?

PODĚLAT (SI) • TO SCREW UP, TO SPOIL

Měla dojem, že si pěkně podělala život. • She felt she had screwed up her life.

PRODĚLAT • (A) TO LOSE MONEY, (B) TO UNDERGO

(A) Podle odhadů společnost loni prodělala 36 milionů. • The company is estimated to have lost 36 million last year.

(B) Loni prodělal náročnou operaci. • He underwent major surgery last year.

PŘEDĚLAT (SI) • TO REDONE (E.G., TO REWRITE, TO REBUILD, TO REORGANIZE)

Dělej to pořádně, nebo to budeme muset předělat. • Do it right, or we have to redo it.

PŘIDĚLAT (SI) • TO MAKE STH MORE

Té polévky je málo, musím ještě trochu přidělat. • There's not enough soup for everyone, I'll make more.

ROZDĚLAT (SI) • TO UNDO

Pomůžeš mi to rozdělat? Nemůžu ten balík otevřít. • Can you help me undo the package? I cannot open the package.

UDĚLAT (SI) • TO HAVE DONE STH

Nic špatného jsme neudělali. • We have not done anything wrong.

VYDĚLAT (SI) • TO EARN

Každý měsíc si vydělá hodně peněz, ale moc utrácí. • He earns good money every month, but he spends a lot, too.

▶▶▶ DĚLIT (SE/SI) TO DIVIDE

Období renesance se v Itálii dělí do tří epoch. • The Renaissance era in Italy is divided into three periods.

ODDĚLIT (SE/SI) • TO SEPARATE

Při rozbíjení vajíčka oddělte žloutek od bílku. • As you are breaking the eggs, separate the yolk from the white.

ROZDĚLIT (SE/SI) • TO DIVIDE, TO SPLIT UP

Těsto rozdělte na čtyři díly. • Divide the dough into four pieces.

VYDĚLIT • TO DEVIDE (MATHEMATICS)

Vydělte třicet šesti. • Devide 30 by 6.

▶▶▶ DÍVAT SE A) TO WATCH • (B) TO LOOK AT STH

(A) Každý den se dívám na zprávy v televizi. • I watch TV news every evening.

(B) Na co se to díváš? • What are you looking at?

DODÍVAT SE • TO FINISH WATCHING

Ještě se dodívám na poslední díl série a půjdu spát. • I want to finish watching the last episode before I go to bed.

PODÍVAT SE • TO TAKE/HAVE A LOOK

Pořádně se na tu fotku podívej, jestli tam někoho poznáš. • Take a good look at the photo and see if you recognize anyone in it.

▶▶▶ **DIVIT SE**

TO WONDER (= TO BE SURPRISED)

Nedívím se, že jste utahaný. Byl to náročný den. • I don't wonder you're tired. It was a busy day.

PODIVIT SE • TO WONDER

Míša se podivila, že Mirek na sobě nemá oblek, když jde na jednání. • Míša wondered why Mirek does not wear a suit for the business meeting.

▶▶▶ **DOKAZOVAT**

TO PROVE

Tahle data dokazují vaši teorii. • This data proves your theory.

DOKÁZAT • (A) TO PROVE, (B) TO MANAGE (= TO SUCCEED)

(A) Dokážu vám, že mám pravdu. • I will prove to you that I'm right.

(B) Nakonec ho dokázala přesvědčit. • She managed to persuade him, eventually.

▶▶▶ **DOMLOUVAT**

(A) TO GIVE A GOOD TALKING

DOMLOUVAT SE/SI

(B) TO NEGOTIATE

(A) Synovi jsem dlouze domlouvala, ať odevzdává úkoly včas. • I was giving my son a good talking-to about doing his homework on time.

(B) Domlouvali jsme se na vyšší mzdě. • We were negotiating for a salary increase.

DOMLUVIT • TO GIVE A GOOD TALKING-TO

Zase si půjčil auto bez dovození. Až přijde domů, tak mu domluví. • He took the car without asking again. I will give him a good talking-to when he gets home.

DOMLUVIT SE/SI • TO ARRANGE

Můžeme si domluvit schůzku na pondělí? • Can I arrange an appointment for Monday?

▶▶▶ DOPORUČOVAT TO RECOMMEND

Lékaři doporučují tatínkům zúčastnit se narození jejich dítěte. • Doctors recommend that fathers should be present at their baby's birth.

DOPORUČIT • TO RECOMMEND

Doporučil jsem jí, aby se poradila s právníkem. • I recommended that she speak to a lawyer.

▶▶▶ DOSAHOVAT TO REACH (A PARTICULAR LEVEL)

Denní teploty dosahují až 40 stupňů. • Daytime temperatures can reach 40°C.

DOSÁHNOUT (SI) • TO REACH (= TO STRETCH YOUR HAND)

Dosáhneš z místa, kde sedíš, na vypínač? • Can you reach the light switch from where you're sitting?

▶▶▶ DOSTÁVAT (SE) TO GET

Často se dostává do problémů. • He often gets into troubles.

DOSTAT • TO GET

Včera dostala krásnou květinu. • She got a beautiful bouquet of flowers.

▶▶▶ DOTÝKAT SE TO TOUCH

Nedotýkejte se vystavených obrazů. • Do not touch the paintings displayed.

DOTKNOUT SE • TO TOUCH

Zlehka jsem se dotkla jeho ruky. • I touched him lightly on the arm.

▶▶▶ DOVOLOVAT (SI) TO DARE

Jak si dovoluješ se mnou takhle mluvit? • How dare you talk to me like that?

DOVOLIT (SI) • TO ALLOW (= TO LET SB DO STH)

Rodiče mu nedovolí zůstat dlouho venku. • His parents won't allow him to stay out late.

▶▶▶ DRŽET (SE) (A) TO HOLD • (B) TO ADHERE

(A) Držela v ruce velkou krabici. • She was holding a large box.

(B) Když nepoužijete správné lepidlo, kachličky nebudou držet. • The tiles may not adhere properly if you do not use the correct glue.

DODRŽET • TO KEEP ONE'S PROMISE/WORD

Dodržela slib, že babičku a dědečka navštíví. • She kept her promise to visit grandparents.

PODRŽET • TO HOLD (= TO TAKE AND KEEP)

Podržel byste mi dveře? • Could you hold the door open, please?

UDRŽET (SE) • (A) TO HOLD (= TO SUPPORT), (B) TO KEEP STH SECRET

(A) Je to lano dost silné, aby mě udrželo? • Will the rope be strong enough to hold my weight?

(B) Dokážeš udržet tajemství? • Can you keep a secret?

VYDRŽET • (A) TO HOLD ON (= TO WAIT), (B) TO STAND (= TO RESIST), (C) TO BEAR (= TO DEAL WITH)

(A) Vydrž chvíli, podívám se do díáře, kdy mám čas. • Hold on, I'll check in my planner if I am free.

(B) Další bouřku jako tahle už náš stan nevydrží. • Our tent won't stand another storm like the last one.

(C) Jak můžeš vydržet manželovo strašné chrápání? • How can you bear your husband's awful snoring?

ZDRŽET (SE) • TO DELAY

Déle už se nemůžeme zdržet. • We can't delay much longer.

▶▶▶ DÝCHAT

TO BREATHE

D

V pokoji bylo tolik kouře, že se skoro nedalo dýchat. • The room was filled with smoke and it was becoming difficult to breathe.

NADECHNOUT SE • TO BREATHE IN, TO INHALE

Nadechla jsem se chladného mořského vzduchu. • I breathed in the cool ocean air.

VYDÝCHAT SE • TO CHATCH ONE'S BREATH

Po 10 kilometrech běhu se musím vydýchat. • After 10km run I have to catch my breath.

VYDECHNOUT • TO BREATHE OUT, TO EXHALE

Narovnejte se a vydechněte. • Return to a standing position and let your breath out.

VYDECHNOUT SI • TO HAVE/TAKE A REST

Rozhodli se zastavit a vydechnout si. • They decided to stop and take a short rest.

▶▶▶ FETOVAT

TO TAKE DRUGS

F

Spousta lidí začne fetovat na škole. • A lot of people start taking drugs at school.

ZFETOVAT SE • TO GET HIGH/STONED

Když se zfetoval, uměl být pěkně nepříjemný. • When he got high, he could be very hostile.

▶▶▶ FOTOGRAFOVAT / FOTIT (SE/SI)

TO TAKE A PHOTO

Návštěvníci mají zakázáno fotografovat. • Visitors are not allowed to take photographs.

NAFOTOGRAFOVAT / NAFOTIT (SE/SI) • TO TAKE A SET OF PHOTOS

Musím si ty studenty u práce nafotit. • I would like to take the picture of my students in class.

VYFOTOGRAFOVAT / VYFOTIT (SE/SI) • TO TAKE A PHOTO

Mohu si vyfotografovat (vyfotit) váš dům? • Can I take a photo of your house?

F

▶▶▶ FOUKAT TO BLOW (OF WIND)

Venku hodně fouká. • It is blowing hard.

POFOUKAT (SI) • TO BLOW ON STH

Ty máš modřinu? Ukaž, já ti ji pofoukám. • Have you got a bruise? I'll blow on it.

ROZFOUKAT • TO DISPERSE BY THE WIND

Vítr nám rozfoukal listí po zahradě. • The leaves were dispersed over the garden by the wind.

VYFOUKAT (SI) • TO BLOW-DRY

Než půjdu ven, musím si vyfoukat vlasy. • I need to blow-dry my hair before I go out.

ZAFOUKAT • MOVEMENT OF THE AIR, LIGHT BREEZE

Včera trochu zafoukalo, ale ne na moc dlouho. • A light breeze blew, but it did not take long.

H

▶▶▶ HÁDAT SE TO ARGUE

Moji bratři se pořád hádají. • My brothers are always arguing.

POHÁDAT SE • TO HAVE AN ARGUMENT

Pohádali jsme se s číšníkem kvůli účtu. • We had an argument with the waiter about the bill.

▶▶▶ HÁZET (SI) TO THROW

Přestaňte házet těmi kameny do okna! • Stop throwing those stones at the window!

DOHODIT • TO THROW (AS FAR AS POSSIBLE)

Soutěžili, kdo dohodí nejdál. • They had a competition to see who could throw the furthest.

HODIT • TO THROW

Hod' mi míč. • Throw me the ball.

ODHODIT • TO THROW (QUICKLY AND CARELESSLY)

Karel odhodil batoh do kouta. • Karel threw his bag down to the corner.

VYHODIT/ZAHODIT • TO THROW AWAY

Hodláš někdy vyhodit ty staré časopisy? • So when are you going to throw away those old magazines?

▶▶▶ HLEDAT (SE/SI) TO BE LOOKING FOR STH

Hledám nádraží. • Excuse me, I'm looking for the railway station.

DOHLEDAT (SI) • TO TRACK DOWN

Kontakty na firmu jsem nakonec dohledala na webu. • I finally tracked the contacts down on the company's website.

NAHLEDAT SE • TO LOOK FOR STH/SB EVERYWHERE

Co jsem se těch klíčů nahledala, ale konečně jsem je našla. • I had been looking for my keys everywhere. At last I found them.

NAJÍT (SE/SI) • TO FIND

Už jsi našla ten hotel? • Have you found the hotel yet?

POHLEDAT • TO BE DIFFICULT TO FIND

Dobrého pomocníka abys pohledal. • Good help is hard to find these days.

VYHLEDAT (SI) • TO LOOK UP

Vyhledejte si význam slova ve slovníku. • Look up the meaning of the word in a dictionary.

▶▶▶ HLÍDAT (A) TO GUARD • (B) TO LOOK AFTER SB

(A) Policisté hlídali vchod. • Police officers guarded the entrance.

(B) Včera mě hlídala sestřenice. • I was looked after by my cousin yesterday.

HLÍDAT SI • TO WATCH STH

Má cukrovku, takže si musí hlídat váhu. • He must watch his weight because he is diabetic.

POHLÍDAT (SI) • TO WATCH SB/STH (=TO TAKE CARE FOR A SHORT TIME)

Pohlídáš mi na chvíli kufry? • Could you watch my bags for me for a moment?

▶▶▶ HODNOTIT • TO EVALUATE, TO ASSESS

Uchazeče hodnotíme podle jejich schopnosti se samostatně rozhodovat. • Candidates are evaluated on their ability to think independently.

VYHODNOTIT • TO DO/MAKE AN ASSESSMENT

Musíme pečlivě vyhodnotit možná rizika. • We need to make a detailed assessment of the risks involved.

ZHODNOTIT • TO EVALUATE, TO ASSESS

Musíme zhodnotit, jestli se to vyplatí. • We need to assess whether it is worth doing.

▶▶▶ HOLIT (SE/SI) • TO SHAVE

Lukáš se pořezal, když se holil. • Lukáš cut himself when he was shaving.

DOHOLIT (SE/SI) • TO FINISH SHAVING

Až se doholíš, umyj umyvadlo. • Clean the washbasin when you finish shaving.

OHOLIT (SE/SI) • TO SHAVE (OFF)

Když si táta oholil bradku, vypadal o deset let mladší. • When my dad shaved his beard off, he looked ten years younger.

▶▶▶ HOŘET • TO BURN, TO BE ON FIRE

Les hoří už několik dní. • The woods have been on fire for several days.

DOHOŘET • TO BURN OUT (= TO STOP BURNING)

Oheň už dohořel, tak půjdeme spát. • The fire has burnt out, it's time to sleep.

POHOŘET • TO FAIL (EXPRESSIVE)

Na tomto testu hodně studentů pohoří, protože ho podceňují. • Many students are likely to utterly fail the test because they underestimate preparation.

SHOŘET • TO BURN (= TO BE DESTROYED BY FIRE)

Papír shořel rychle. • The paper has burnt quickly.

VYHOŘET • (A) TO BURN TO THE GROUND, (B) TO BURN OUT

(A) Kamarádce úplně vyhořel dům, musela se přestěhovat jinam. • My friend's house burned to the ground, she had to move to another place.

(B) Jestli nepřestane tak šíleně pracovat, brzo vyhoří. • If he doesn't stop working so hard, he'll burn himself out.

▶▶▶ HRÁT (SI) TO PLAY

Hraju na kytaru. • I play the guitar.

Děti si hrály venku. • The children were playing outside.

DOHRÁT (SI) • TO FINISH PLAYING

Až dohraješ tu hru, měl bys jít spát. • After you play the game, you should go to bed.

ZAHRÁT (SI) • TO PLAY

Zahrajme si nějakou jinou hru. • Let's play a different game.

▶▶▶ HŘÁT TO KEEP WARM

Kamna v chatě kouřila, ale příjemně hřála. • The stove in a hut smoked, but it kept us warm nicely.

NAHŘÁT (SE/SI) • TO WARM (UP), TO MAKE WARMER

Když servírujete skopové, nahřejte předem talíře. • Warm the plates before you serve mutton.

OHŘÁT (SE/SI) • TO WARM (UP), TO MAKE WARMER

Ohřeju ti trochu mléka. • I'll warm up some milk for you.

H

ROZEHŘÁT (SI) • TO HEAT, TO MELT STH

Rozehřejte máslo a polijte s ním brambory. • Pour the melted butter over boiled potatoes.

VYHŘÁT • TO WARM (UP), TO MAKE WARM COMPLETELY

Elektrické topení rychle vyhřeje celou místnost. • We can warm up the room pretty quickly with this electric heater.

ZAHŘÁT (SE) • TO WARM (UP), TO GET WARM

Dej si trochu čaje, to tě zahřeje. • Have some tea and warm you up.

▶▶▶ HŘMĚT ACT OF THUNDER

V dálce hřmělo. • Thunders were rumbling in the distance.

ZAHŘMĚT • ACT OF THUNDER

V dálce zahřmělo. • There was a crack of thunder in the distance.

▶▶▶ HÝBAT (SE) TO MOVE (= TO MAKE A MOVEMENT)

Po úrazu nemůže hýbat nohama. • He cannot move his legs after the injury.

HNOUT (SE) • TO MOVE (= TO CHANGE POSITION)

Ani se nehni! Zůstaň, kde jsi. • Don't move! Stay right where you are.

CH

▶▶▶ CHÁPAT (SE) TO UNDERSTAND

Naprosto chápu důvody vašeho rozhodnutí. • I fully understand the reason for your decision.

POCHOPIT (SE) • TO UNDERSTAND, TO REALIZE, TO GET

Nepochopil jsem vtip. • I didn't get the joke.

▶▶▶ CHLADIT (SE/SI) TO COOL

Vánek jí chladil tvář. • The breeze cooled her face.

NACHLADIT SE • TO CATCH COLD

Při lyžování jsem se nachladil. • I caught cold when skiing.

OCHLADIT SE • TO TURN COLD

V lednu se hodně ochladilo. • In January it turned very cold.

VYCHLADIT (SE/SI) / ZCHLADIT (SE/SI) • TO COOL

Nechte koláč 30 minut vychladit. • Leave the cake to cool for 30 minutes.

ZCHLADIT (SE) • TO COOL OFF

Šli jsme se zchladit a zaplavat si do jezera. • We cooled off with a swim in the lake.

▶▶▶ CHODIT/JÍT TO WALK

Moje dcerka se právě učí chodit. • My daughter is just learning to walk.

Dnes mi ujel autobus, tak jdu pěšky. • I missed the bus today, so I have to walk.

DOJÍT • TO REACH, TO ARRIVE

Doufám, že ti ten dopis dojde. • I hope this letter reaches you.

OBEJÍT • TO GO AROUND

Musíš obejít ten dům a za ním je bazén. • If you go around the house, you'll find the pool.

ODEJÍT • TO LEAVE

Asi z té práce odejdu, nelíbí se mi tam. • I think I'll leave the job, I don't like it at all.

PROJÍT • TO PASS BY

Prošel okolo mě bez povšimnutí. • He passed by me without noticing.

PROJÍT SE • TO TAKE A WALK

Prošel jsem se, abych si pročistil hlavu. • I took a walk to clear my head.

PŘEJÍT • TO CROSS

Musíme tu cestu přejít na druhou stranu. • We must cross the road.

PŘECHODIT • TO LEAVE STH UNTREATED

Jestli ty chřipku přechodíš, může se ti ještě přitížit. • If untreated, the flu can become severe.

PŘIJÍT • TO ARRIVE

Přijdou asi v šest hodin. • They are going to arrive at 6 o'clock.

SEJÍT • TO GO DOWN

Sejdi ty schody dolů, počkám na tebe. • Go down the stairs, I'll wait for you.

SEJÍT SE • TO MEET

Sejdeme se v úterý v kavárně. • Shall we meet at the café on Tuesday?

VEJÍT • TO GO/COME INSIDE

Vešel dovnitř a odložil zavazadla. • He came inside and set his bags down.

VEJÍT SE • TO FIT

Děti se vejdou dozadu do auta. • All the kids will fit in the back of the car.

VYCHODIT • TO COMPLETE/FINISH A COURSE

Musíš ten kurz vychodit celý, abys dostal certifikát. • You'll be given the certificate if you complete the course.

VYJÍT • TO WALK OUT

Otočil se ke dveřím a vyšel ven. • He turned toward the door and walked out.

▶▶▶ CHRÁNIT (SE/SI) TO PROTECT

Krém chrání vaši pokožku před sluncem. • This lotion protects your skin against the sun.

OCHRÁNIT (SE/SI) • TO PROVIDE PROTECTION

Softshellová bunda vás ochrání před větrem a deštěm. • A soft shell jacket provides protection against wind and rain.

ZACHRÁNIT (SE/SI) • TO RESCUE

Hasiči zachránili obyvatele z hořícího domu. • Firefighters rescued people from a burning house.

▶▶▶ CHVÁLIT (SI)

TO COMMEND, TO SPEAK HIGHLY OF STH

CH

Můj táta si chválí svůj nový telefon, možná si ho taky koupím. • My dad has been speaking highly of this smartphone, so I think I might buy one for myself.

POCHVÁLIT (SI) • TO PRAISE, TO COMMEND

Pochválil všechny zaměstnance. • He praised all his staff highly.

SCHVÁLIT • TO APPROVE

Komise jednohlasně schválila návrh. • The committee approved the plan unanimously.

▶▶▶ CHUTNAT

TO TASTE (= TO HAVE FLAVOUR)

Ta zmrzlina chutná po mátě. • The ice tastes of mint.

OCHUTNAT • TO TASTE (= TO TEST FLAVOUR)

Ochutnáš ten koláč? Je to nový recept. • Would you like to taste the cake? It's a new recipe.

POCHUTNAT SI • TO ENJOY

Pochutnala sis na tom kuřeti? • Did you enjoy eating the chicken?

VYCHUTNAT SI • TO SAVOUR

Dnes byl výborný oběd, vychutnala jsem si každé sousto. • The lunch was delicious, I savoured every mouthful.

▶▶▶ CHYTAT

(A) TO CATCH • (B) TO BE IN GOAL (OF FOOTBALL) •
(C) TO CATCH FISH, TO FISH

(A) „Hod' mi klíče!“ „Tak chytej!“ • “Throw me the keys!” “Catch!”

(B) Kdo dneska za Chelsea chytá v bráně? • Who is playing in goal for Chelsea this evening?

(C) U řeky pár lidí chytalo ryby. • Several people were fishing in the river.

DOCHYTAT • TO FINISH CATCHING

Dneska ryby neberou, tak už jsem dochytil. • I stopped fishing, the fish are not biting today.

CHYTIT • TO CATCH

Náš pes kolem mě proběhl dřív, než jsem ho stačil chytit. • Our dog ran past me before I could catch it.

POCHYTAT • TO CATCH ALL

Kočka v domě pochytila všechny myši. • The cat has caught all mice in the house.

▶▶▶ INVESTOVAT TO INVEST

Poradila nám, ať investujeme do nemovitostí. • She advised us to invest in real estate.

ZAINVESTOVAT • TO INVEST

Zainvestoval do restaurace Hard Rock Cafe. • He invested in a Hard Rock Cafe restaurant.

▶▶▶ JEDNAT (A) TO ACT • (B) TO TREAT • (C) TO DISCUSS, TO DEBATE

- (A) Soud potvrdil, že jednal v sebeobraně. • The court confirmed he acted in self-defence.
 (B) Rodiče se mnou pořád jednají jako s dítětem. • My parents still treat me like a child.
 (C) Vláda bude tento týden jednat o rozpočtu. • Government will be debating the budget this week.

SJEDNAT (SI) / DOJEDNAT (SI) / VYJEDNAT (SI) • TO NEGOTIATE

Sjednala se společností dlouhodobou smlouvou. • She managed to negotiate a long-term contract with the firm.

SJEDNAT SI • TO ARRANGE

Sjednejte si osobní schůzku na pobočce. • Contact your local branch to arrange an appointment.

ZJEDNAT • TO REMEDY, TO RECTIFY

Ještě je čas zjednat nápravu. • It's not too late to rectify matters.

ZJEDNAT SI • TO HIRE

Zjednali jsme si slečnu na hlídání. • We hired a baby-sitter.

Jezdím do práce autobusem. • I go to work by bus.
Dnes jedu do školy tramvají. • I'm taking the tram today to get to school.

DOJET • TO REACH, TO ARRIVE

Na pláž se dá dojet jedině lodí. • The beach can only be reached by boat.

OBJET • TO DRIVE AROUND

Objedeme ten supermarket a budeme doma. • Drive around the supermarket, our house is behind it.

ODJET • TO DEPART

Vlak odjede za tři minuty. • This train will depart in three minutes.

PROJET • TO GO THROUGH

Dokážeme projet celou zemi bez zastavení? • We can go through the country without stopping?

PŘEJET • (A) TO CROSS, (B) TO RUN OVER STH/SB

(A) Musíme přejet ten most. • We must cross the bridge.

(B) Řidič přejel na silnici ježka. • The driver run over a hedgehog on the road.

PŘIJET • TO ARRIVE

Vlak přijel do stanice s dvacetiminutovým zpožděním. • The train arrived at the station twenty minutes late.

ROZJET (SE) • TO PULL AWAY

Auto se na semaforech s rachotem rozjelo. • There was a roar as the car pulled away from the traffic lights.

SJET • TO GET DOWN; TO GET OFF

Musíme sjet z hlavní silnice. • We have to get off at this main road.

VJET • TO DRIVE/RIDE INTO

Vjel jsem s autem do garáže. • I drove my car into the garage.

VYJET • TO DRIVE OUT

Nastaroval a vyjel na silnici. • He started his motor and drove out into the highway.

▶▶▶ JÍST

TO EAT

Musíš pořádně jíst. • You should eat properly.

DOJÍST • TO FINISH EATING

Až dojíš, uklid' to nádobí. • When you finish eating, take away the dishes, please.

NAJÍST SE • TO EAT (=TO HAVE A MEAL)

Kam se dnes půjdeme najíst? • Where shall we eat tonight?

PŘEJÍST SE • TO OVEREAT

Na oběd jsem se přejedla, tak si dám na večeri jen salát. • I overate at the lunch, I'll have only a salad for dinner.

SNÍST (SI) • TO EAT SOME AMOUNT OF FOOD

Kamarád snědl celý dort sám. • My friend has eaten all cake himself!

▶▶▶ JMENOVAT

(A) TO APPOINT

JMENOVAT (SE)

(B) TO BE SOMEONE'S NAME

(A) Jmenovali Annu velvyslankyní OSN. • Anna has been appointed ambassador to the UN.

(B) Jmenuji se Adéla. • My name is Adéla.

POJMENOVAT (SE) • TO GIVE A NAME TO SB/STH, TO NAME SB/STH

Budeme mít psa. Jak ho pojmenujeme? • We will have a dog. What are we going to name it?

PŘEJMENOVAT (SE) • TO RENAME, TO CHANGE A NAME

Jméno obchodu je nudné, musíme ho přejmenovat. • The name of this shop is boring, we must rename it.

VYJMENOVAT • TO GIVE A LIST, TO ENUMERATE

Vyjmenujte všechna modální slovesa. • Give a list of all modal verbs.

▶▶▶ KAMARÁDIT SE TO BE FRIENDS

Kamarádíme se už roky. • We've been friends for years.

SKAMARÁDIT SE • TO MAKE FRIENDS

Je hodně stydlivý a má potíže se skamarádit. • He is too shy and finds it hard to make friends.

▶▶▶ KÁCET TO CUT DOWN / TO FELL TREES

Letos na jaře se kácí víc stromů než kdykoli předtím. • More trees are being felled this spring than ever before.

POKÁCET • TO CHOP DOWN

Musíme pokácet několik starých stromů. • A couple of the older trees will have to be chopped down.

VYKÁCET • TO CHOP DOWN (COMPLETELY)

Denně se vykácí obrovská plocha deštného pralesa. • Large areas of rainforest are being chopped down every day.

▶▶▶ KLAPAT (A) TO CLACK • (B) TO GO WELL, TO BE FINE

(A) Po mramorové dlažbě klapaly její podpatky. • Her heels clacked on the marble floor.

(B) Všechno klape. • Everything is going well.

KLAPNOUT • (A) TO GIVE A CLICK, (B) TO WORK (= TO BE SUCCESSFUL)

(A) Něco hlasitě klaplo a dveře se otevřely. • There was a loud click and the door opened.

(B) Tenhle plán musí klapnout, zařídím to. • This plan must work, I can make it happen.

ZAKLAPNOUT • TO CLICK (A DOOR, HANDCUFFS)

Dveře zaklaply. • The door clicked shut.

K

▶▶▶ KLEPAT TO KNOCK

Někdo klepe na dveře. • Somebody is knocking on the door.

KLEPNOUT • TO CLICK

Klepněte na tlačítko OK a spusťte program. • Click the OK button to start the programme.

ZAKLEPAT • TO KNOCK (THE DOOR)

Chvilí jsem vyčkával a pak znovu zaklepal. • I waited a moment, then knocked again.

POKLEPAT • TO TAP

Otočil jsem se, protože mi někdo poklepal na rameno. • I turned as someone tapped me on the shoulder.

VYKLEPAT • TO SHAKE STH OUT

Vyklepala si písek z bot. • She shook the sand out of her shoes.

▶▶▶ KLESAT TO DESCEND, TO GO DOWN

V tomto místě cesta prudce klesá dolů. • At this point the path descends steeply.

KLESNOUT • TO DECREASE, TO FALL

Příští měsíc ceny klesnou o 20 %. • The prices are going to decrease by 20% next month.

▶▶▶ KONAT (SE) TO TAKE PLACE

Závod se koná na stadionu. • The race takes place at the sports arena.

PŘEKONAT • TO OVERCOME

Překonal strach z létání. • He overcame his fear of flying.

VYKONAT • TO DO, TO PERFORM

Vykonal hrdinský čin, když zachránil topícího se chlapce. • He performed a heroic act when he saved a boy from drowning.

▶▶▶ **KONČIT** TO END

Kurz vždy končí v 18:00. • The lesson always ends at 6 p.m.

DOKONČIT • TO FINISH STH

Až dokončím práci, můžu jít nakupovat. • I can go shopping when I finish my work.

SKONČIT • TO BE OVER

Jednání skončilo dříve, než jsme přišli. • By the time we arrived the meeting was over.

UKONČIT • TO TERMINATE

Museli jsme tu spolupráci ukončit, nefungovalo to. • We had to terminate the contract, the cooperation did not work.

ZAKONČIT • TO CLOSE (= TO MAKE STH END)

Debatu zakončila krátkou řečí. • She closed the debate with a short speech.

▶▶▶ **KONTROLOVAT (SE/SI)** (A) TO MONITOR, TO CHECK •

(B) TO CONTROL

(= TO HAVE POWER OVER STH)

(A) Sestřičky neustále kontrolují stav pacientů. • Nurses constantly monitor the patients' condition.

(B) Mozek kontroluje všechny části těla. • The brain controls every body part.

PŘEKONTROLOVAT (SE/SI) • TO CHECK UP ON STH

Nejsem si jistá, jestli jsem to správně zkontrolovala. Můžeš to po mně překontrolovat? • I'm not sure if I checked the data successfully. Could you check up on them?

ZKONTROLOVAT (SE/SI) • TO CHECK, TO GO THROUGH STH

Než odevzdáte test, zkontrolujte si všechny odpovědi. • Check your answers before you submit the test.

▶▶▶ KONZULTOVAT

TO DISCUSS, TO CONSULT

Vedlejší účinky byste měl konzultovat s lékařem. • You should consult the side effects with a doctor.

ZKONZULTOVAT • TO DISCUSS, TO CONSULT

Měl jste to zkonzultovat s námi, než jste jim kývnul! • You should have consulted the matter with us before agreeing to this!

PROKONZULTOVAT • TO CONSULT THOROUGHLY

Když vše nakonec prokonzultoval s automechanikem v důchodu, zjistil, že se jedná o automobil Ford Anglia, model, o němž nikdy předtím neslyšel • After consulting a retired mechanic, he came to the conclusion that the car was a Ford Anglia, a model that he had never heard of before.

▶▶▶ KOUKAT

TO WATCH

Rodiče se každý večer koukají na televizi. • My parents watch TV every night.

DOKOUKAT • TO FINISH WATCHING

Dokoukal poslední díl seriálu. • He watched the last episode of the series.

KOUKNOUT • TO HAVE/TAKE A LOOK

Můžeš se kouknout na tyhle výpočty? • Could you take a look at these figures?

▶▶▶ KOUPAT (SE)

TO BATH

Miminko dneska koupe tatínek. • It's daddy's turn to bath the baby today.

DOKOUPAT (SE) • TO FINISH BATHING

Až dokoupeš psa, zkusíme vykoupat kočku. • After you bath the dog, I'll try to bath the cat.

VYKOUPAT (SE) / OKOUPAT (SE) • TO HAVE A BATH

Vykoupu se a půjdu spát. • I'll have a bath and go to bed.

Moje kamarádka hodně kouří. • My friend smokes heavily.

DOKOUŘIT • TO FINISH A SMOKE / A CIGARETTE

Dokouřím poslední cigaretu a skončím s tím. • Let me finish my last cigarette, I promise to stop smoking afterwards.

VYKOUŘIT • TO SMOKE SOME AMOUNT OF CIGARETTES

Kolik cigaret denně vykouříš? • How many cigarettes do you smoke a day?

ZAKOUŘIT SI • TO HAVE A SMOKE

Když si chceme zakouřit, musíme jít ven z restaurace. • We must go outside a pub to have a smoke.

Když jsem nervózní, koušu si nehty. • I sometimes bite my fingernails when I'm nervous.

KOUSNOUT (SE/SI) • TO BITE

Kousl se do rtu. • He bit at his lower lip.

ZAKOUSNOUT (SE) • TO BITE INTO

Usrkla si kávy a zakousla se do rohlíku. • She took a sip of coffee and bit into a croissant.

UKOUSNOUT (SI) • TO TAKE A BITE

Několikrát si ukousla ze sendviče. • She took a couple of bites of the sandwich.

POKOUSAT • TO BITE (=TO INJURE WITH TEETH)

Pes ho pokousal tak, až mu z ruky tekla krev. • The dog bit him and made his hand bleed.

ROZKOUSAT • TO CHEW UP

Pes už mi zase rozkousal pantofle. • The dog's chewed up my slippers again.

▶▶▶ **KRÁJET (SI)** TO CUT WITH A KNIFE

Ten nůž moc dobře nekrájí, je tupý. • This knife doesn't cut very well, it is blunt.

DOKRÁJET (SI) • TO FINISH CUTTING

Dokrájela rajčata a ořela nůž. • She finished cutting the tomatoes and rinsed off the knife.

NAKRÁJET (SI) • TO CUT INTO PIECES, TO CHOP (UP)

Nakrájej mrkev na malé kousky. • Chop the carrots up into small pieces.

POKRÁJET (SI) • TO CUT UP

Maminka synkovi pokrájela maso na talíři. • Mother cut up the meat on her son's plate.

VYKRÁJET (SI) • TO CUT INTO SHAPES

Těsto vykrájejte do požadovaných tvarů pomocí vykrajovátek. • Cut dough into shapes with cookie cutters.

▶▶▶ **KRÁST** TO STEAL

Zaměstnanci, kteří kradou, jsou okamžitě propuštěni. • Employees who steal are dismissed automatically.

NAKRÁST SI • TO STEAL A LOT

Zloděj si v bance nakradl asi milion korun. • He has stolen about one million crowns in a bank.

OKRÁST • TO ROB (SB OF STH)

Turisti byli okradeni o zavazadla. • The tourists were robbed of their bags.

UKRÁST (SI) • TO STEAL

Minulý týden mi někdo ukradl peněženku. • I had my wallet stolen last week.

VYKRÁST • TO ROB

Zloději vykradli celou banku. Ukradl všechny peníze. • The gang robbed the bank and stole all money.

▶▶▶ KRMIT

TO FEED

K

Skupinka dětí krmila kachny chlebem. • Several children were feeding bread to the ducks.

NAKRMIT • TO FEED

Nakrmil jsi kočku? • Have you fed the cat?

VYKRMIT • TO FATTEN

Prasata se musí před porázkou dobře vykrmit. • The pigs must be fattened well for slaughter.

▶▶▶ KUPOVAT (SI)

TO BUY

Pečivo kupuju v malém pekařství. • I buy the pastry in a small local bakery.

DOKOUPIT (SI) / PŘIKOUPIT (SI) • TO BUY SOMETHING MORE

Mám všechny ingredience na dort, musím jen dokoupit mléko. • I have bought all ingredients for the cake, but I'll have to buy some more milk.

KOUPIT (SI) • TO BUY

Před rokem jsem si koupil auto v bazaru. • I bought my car second-hand a year ago.

▶▶▶ KVÉST

TO FLOWER, TO BLOOM

Kdy kvetou tulipány? • What time of year do tulips flower?

ROZKVÉST, VYKVÉST • TO COME INTO BLOOM

Je už únor, brzy rozkvetou sněženky. • It's February, snowdrops will come into bloom soon.

POKVÉST • TO BLOOM, TO BE IN BLOSSOM

Přijed' v květnu, až pokvetou třešně. • Come in May when the cherries are in blossom.

K

▶▶▶ KÝVAT
KÝVAT SE

(A) TO NOD

(B) TO SWAY, TO SWING

(A) Lidé kývali herci na pozdrav a zvědavě se dívali, jak jde kolem. • People nodded at the actor and watched curiously as he passed.

(B) Vrcholky stromů se v mírném vánku kývaly. • The treetops swayed in a light breeze.

POKÝVAT • TO NOD (REPEATEDLY)

Maminka účastně pokývala hlavou. • Mom nodded her head sympathetically.

ROZKÝVAT (SE) • TO MAKE STH ROCK BACK AND FORTH

Velké vlny během bouřky rozkývaly jachtu. • Big waves during the storm rocked the yacht.

L

▶▶▶ LÁKAT

TO APPEAL, TO INTEREST

Tarantinovy filmy lákají široké publikum. • Tarantino's movies appeal to a broad audience.

NALÁKAT • TO LURE (INTO STH)

Lidé se k nákupu předraženého zboží nechávají nalákat promyšlenou reklamou. • People may be lured into buying overpriced goods by clever advertising.

VYLÁKAT • TO ENTICE

Liška se nechtěla nechat vylákat z doupěte. • The fox refused to be enticed from its hole.

PŘILÁKAT • TO ATTRACT

Zbytky jídla přilákaly mouchy. • Leftover food attracted flies.

▶▶▶ LÁMAT (SE/SI)

TO BREAK

Vítr je silný a láme větve. • The strong wind is breaking tree branches.

NALOMIT (SE/SI) • TO CRACK

Naštěstí nemám zlomený prst, ta kost je jen trochu nalomená. • Fortunately, my finger is not broken. The bone is only cracked.

PŘELOMIT (SE/SI) • TO BREAK (IN HALF)

Míša přelomila sušenku na půl. • Míša broke the biscuit in half.

ZALOMIT (SI) • TO CHIP

Zalopil se mi nehet. • I chipped one of my nails.

ZLOMIT (SE/SI) • TO BREAK

Zlomila jsem si minulý rok nohu. Pořád mě bolí. • I broke my leg last year. It still hurts.

▶▶▶ LEKAT SE TO BE FRIGHTENED/ALARMED

Je to vážné, ale nelekejte se, prosím. • It is serious news, but don't be alarmed, please.

LEKNOUT SE • TO GET SCARED

Jelen se lekl hluku a utekl. • A deer got scared of the noise and ran away.

VYLEKAT (SE) / POLEKAT (SE) • TO STARTLE

Vylekal jsi mě, neslyšel jsem tě přicházet. • You startled me, I didn't hear you come in.

▶▶▶ LEPIT (SE/SI) TO STICK, TO BE STUCK

Mokrě šaty se jí lepily na tělo. • Her wet clothes were sticking to her body.

NALEPIT (SE/SI) • TO STICK/GLUE ON

Nalepil známku na dopis. • He stuck a stamp on the envelope.

POLEPIT (SE/SI) • TO PLASTER

Zdi pokojíčku měla polepeny plakáty svých oblíbených kapel. • Her bedroom wall was plastered with posters of her favourite bands.

ROZLEPIT (SE/SI) • TO OPEN (STH WHICH WAS GLUED)

Rozlep opatrně obálku. • You must open the envelope carefully.

SLEPIT (SE/SI) • TO GLUE

Slepte všechny kousky pevně dohromady. • Glue the pieces firmly together.

VLEPIT (SI) • TO STICK (INSIDE)

Vlepila jsem fotky do alba. • I stuck the photos into an album.

VYLEPIT (SI) • TO PUT UP (= TO DISPLAY)

Vylepili jsme inzeráty, že pronajímáme byt. • We put up the advertisements for a flat to rent.

▶▶▶ LÉTAT/LETĚT TO FLY

Pilot létal sem a tam nad horami. • A pilot was flying high and low over the mountains.
Minulý týden letěla z Prahy do Frankfurtu s Lufthansou. • She flew from Prague to Frankfurt with Lufthansa last week.

OBLETĚT • TO ORBIT

Země obletí Slunce za jeden rok. • The Earth takes a year to orbit the Sun.

ODLETĚT • TO TAKE OFF

Letadlo už odletělo. • The plane has taken off already.

PŘELETĚT • TO FLY ACROSS

Cestou do Ameriky musíme přeletět celý Atlantik. • We must fly across the Atlantic on the way America.

PŘILETĚT/DOLETĚT • TO ARRIVE (ABOUT THE AIRCRAFT)

Letadlo přiletělo s hodinovým zpožděním. • The plane arrived an hour late.

SLETĚT • (A) TO FLY DOWN, (B) TO TUMBLE

(A) Pták sletěl dolů z větve. • The bird flew down from a branch.

(B) Uklouzla jsem a sletěla ze schodů, ale nic se mi nestalo. • I slipped and tumbled down the stairs, but I didn't get hurt.

VLETĚT • TO FLY INTO

Letadlo vletělo do bouřky. • The plane flew into the storm.

VYLETĚT • TO FLY AWAY/OUT

Z hnízda vyletěl pták. • The bird flew away from the nest.

▶▶▶ LÉŽT**(A) TO CRAWL • (B) TO CLIMB**

- (A) Náš malý zrovna začíná lézt. • Our baby-boy is just starting to crawl.
(B) Jako dítě jsem rád lezl na stromy. • I loved climbing trees when I was a kid.

PŘELÉŽT • TO CLIMB OVER

Museli jsme přelézt třímetrovou zeď, abychom se dostali do zahrady. • We had to climb over a three-meter wall to get into the garden.

VYLÉŽT • (A) TO CLIMB OUT, (B) TO CLIMB UP

- (A) Dohloubil jámu a vylezl ven. • He finished digging the hole and climbed out.
(B) Vylezl nahoru a zkoumal škody na střeše. • He climbed up and inspected the damage to the roof.

PŘILÉŽT • TO REACH STH BY CRAWLING

Pavouk přilezl až ke mně a vyděsil mě. • A spider crawled to me and frightened me.

SLÉŽT • (A) TO CLIMB DOWN, (B) TO GET OFF

- (A) Slezl ze žebříku, aby si namíchal další barvu. • He climbed down from the ladder to get some more paint.
(B) Než slezeš z koně, vyndej nohy ze třmenů. • Before you get off the horse, remove your feet out of the stirrups.

▶▶▶ LEŽET**TO LIE**

Pes ležel na gauči. • The dog was lying on a sofa.

LEHNOUT (SI) • TO LIE DOWN

Lehl si na pohovku a za chvíli usnul. • He lay down on the sofa and soon fell asleep.

POLEŽET SI • TO LIE IN

Je neděle, můžu si poležet skoro do oběda. • It's Sunday, so I can lie in till almost lunch time.

PROLEŽET • TO SPEND TIME LYING IN BED

Chtěla bych proležet celý den a relaxovat. • I would like to spend all day lying in bed, relaxing.

ULEHNOUT • TO GO TO BED/SOFA

Cítila se unavena a brzy ulehla ke spánku. • She felt tired, so she went to bed soon.

VYLEŽET SE • TO CURE AN ILLNESS WITH A GOOD REST

Když jsi nemocný, musíš se pořádně vyležet. • If you are ill, you need a good rest in bed.

LHÁT TO LIE (=NOT TO TELL TRUTH)

Je mu vidět na obličej, že lže. • You can see from his face that he is lying.

ZALHAT • TO TELL A LIE

Mamince nedokázal zalhat. • He couldn't tell his mom a lie.

NALHAT • TO MAKE SB BELIEVE A LIE

Bára Jakobovi nalhala, že je modelka. • Bára made Jakub think that she is a model.

LIKVIDOVAT (A) TO DISPOSE OF • (B) TO LIQUIDATE

(A) Radioaktivní odpad se musí bezpečně likvidovat. • Radioactive waste must be disposed of safely.

(B) Pokud se firma dostane do potíží, bankéři ji pravděpodobně budou likvidovat. • If the firm gets into difficulty, its bankers start liquidating it, probably.

ZLIKVIDOVAT • (A) TO DISPOSE OF, (B) TO LIQUIDATE

(A) Zlikvidovat protivníka mu trvalo pouhých dvacet minut. • It took him a mere 20 minutes to dispose of his opponent.

(B) Musela zlikvidovat veškerý majetek, aby splatila dluh. • She liquidated the stock to pay off her debt.

LIŠIT SE TO DIFFER, TO VARY

Oba systémy se v mnoha ohledech liší. • The two systems differ in many respects.

ROZLIŠIT • TO DISTINGUISH (= TO RECOGNIZE THE DIFFERENCE)

Bylo těžké rozlišit jedno dvojče od druhého. • It was hard to distinguish one twin from the other.

ODLIŠIT (SE) • TO DISTINGUISH (= TO MAKE SB/STH SPECIAL)

Sameček se od samičky odlišuje červeným zobákem. • The male bird is distinguished from the female by its red beak.

▶▶▶ LÍT**TO POUR**

Lije jako z konve. • The rain is pouring.

DOLÍT (SI) • TO MAKE A CONTAINER FULL OF LIQUID

Proč si ještě nedoliješ pití? • Why don't you pour yourself another drink?

NALÍT (SI) • TO POUR (INTO)

Nalejte do pánve olej. • Pour the oil into a frying pan.

ODLÍT • TO CAST (= TO SHAPE METAL)

Sochař odlil sochu z bronzu. • An artist cast a statue in bronze.

ODLÍT (SI) • TO POUR OUT OF STH

Z pětilitrového demižonu odlil litr vína. • He poured a litre of wine out of the five-litre demijohn.

POLÍT (SI) • TO SPILL DOWN/ON/OVER

Sakra, polil jsem si košili kávu! • Oh no! I've spilt coffee all down my shirt!

PŘELÍT (SI) • TO DECANT (= TO POUR FROM ONE CONTAINER TO ANOTHER)

Božena si přelila šampon do menších cestovních lahviček. • Božena decanted the shampoo into small bottles for travelling.

PŘILÍT (SI) • TO ADD SOME LIQUID

Jitka si do kávy přilila trochu mléka. • Jitka added a drop of milk into her coffee.

ROZLÍT (SI) • TO SPILL

Zakopla jsem a málem si rozlila kávu. • I stumbled and almost spilled my coffee.

SLÍT (SI) • TO DRAIN

Uvařte špagety a slijte je. • Boil the spaghetti and drain them.

ULÍT SE • TO SKIVE (OFF)

Dan se v pátek ulil z poslední hodiny. • Dan skived the last Friday lesson.

VYLÍT (SI) • TO POUR AWAY

Víno bylo zkažené, tak jsem ho vylil. • The wine was so bad I just poured it away.

ZALÍT (SI) • (A) TO WATER, (B) TO POUR (OVER)

(A) Už jsem zalila růže, teď musím ještě vyplet záhonky. • I have already watered the roses, now it's time to weed flower beds.

(B) Maso a cibuli zalijte horkou vodou. • Pour hot water over meat and onion.

▶▶▶ LITOVAT TO REGRET

Nedělej nic, čeho bys později litoval. • Don't do anything you might regret.

POLITOVAT • TO PITY, TO EXPRESS ONE'S SYMPATHY

Toho, kdo si nestěžuje, nikdo nepolituje. • Those who do not complain are never pitied.

SLITOVAT SE • TO TAKE PITY ON SB

Slitoval jsem se nad ním a dovolil mu zůstat. • I took pity on him and allowed him to stay.

ZALITOVAT • TO REGRET

Plácnul jsem hloupost, které jsem vzápětí zalitoval. • It was a stupid thing to say, and I immediately regretted it.

▶▶▶ LUXOVAT TO HOOVER

Luxuju třikrát týdně. • I Hoover my flat three times a week.

VYLUXOVAT (SI) • TO HOOVER

Vyluxovala jsem obývací pokoj. • I hoovered the living room.

DOLUXOVAT • TO FINISH HOOVERING

Až doluxuješ, půjč mi, prosím, vysavač. • Could you lend me a Hoover when you finish?

▶▶▶ LYŽOVAT TO SKI

Umíš dobře lyžovat? • How well do you ski?

DOLYŽOVAT • TO FINISH SKIING

Už jsme dolyžovali, pojedeme domů. • We have finished skiing, let's go home.

ZALYŽOVAT (SI) • TO SPEND TIME SKIING

Dnes je krásně, tak si jen pořádně zalyžujeme. • We are going to spend the day skiing, the weather is wonderful.

▶▶▶ MAILOVAT (SI) TO EXCHANGE EMAILS, TO EMAIL

Pravidelně si mailuju s kamarádkou. • My friend and me exchange emails regularly.

MAILNOUT (SI) • TO SEND A MESSAGE BY EMAIL

Až budeš doma, mailni mi, že jsi dojela v pořádku. • Email me after you get home so that I don't have to worry.

▶▶▶ MALOVAT TO PAINT

Ráda maluju obrázky přírody. • I like painting landscapes.

DOMALOVAT (SI) • TO FINISH PAINTING

Až domaluju portrét kamarádky, budu malovat tu krajinu. • When I finish my friend's portrait, I'll start painting the landscape.

NAMALOVAT (SI) • TO PAINT

Namaluješ tetě hezký obrázek? • Will you paint a picture for your aunt?

PŘEMALOVAT • (A) TO PAINT OUT (= TO COVER WITH PAINT),
(B) TO REPAINT (TO PAINT STH AGAIN)

(A) Během pražského povstání v květnu 1945 byly přemalovány německé názvy ulic. • The names of streets in German were painted out during the Prague uprising in May 1945.

- (B) Původní barvy na obraze vybledly, tak se je restaurátoři rozhodli přemalovat. • The colours on the picture have faded so restorers decided to repaint it.

PŘIMALOVAT • TO ADD STH TO THE PAINTING

Ještě té princezně přimaluj korunku a obrázek bude hotový. • Just paint a crown on the princess' head and the picture is done.

VYMALOVAT (SI) • TO REDECORATE (= TO PUT NEW PAINT ON THE WALL)

Musíme vymalovat byt, ta původní barva na stěnách je užbledá. • We need to redecorate the flat, the walls have faded.

▶▶▶ MALOVAT SE

TO PUT ON ONE'S MAKE-UP

Maluje se, kdykoli jde ven. • She puts on her make up every time she goes out.

NAMALOVAT SE • TO PUT ON ONE'S MAKE-UP

Máme dnes večírek, musím se namalovat. • I must put on make-up tonight, there's a party.

▶▶▶ MAZAT (SE/SI)

TO SPREAD (= TO PUT A LAYER ON A SURFACE)

Je to speciální máslo, co se dobře maže i za studena. • It's a special sort of butter that spreads easily even when cold.

NAMAZAT (SE/SI) • TO SPREAD

Namazala si chleba tlustou vrstvou másla. • She spread a thick layer of butter on her bread.

POMAZAT • TO ANOINT

Král byl pomazán svatým olejem a korunován. • The king was anointed with the holy oil and crowned.

ROZMAZAT (SI) • (A) TO SMEAR, (B) TO SMUDGE

(A) Chlapeček si rozmazal džem po obličejí. • The little boy had smeared jam over his face.

(B) Slzy jí rozmazaly řasenku. • Tears had smudged her mascara.

SMAZAT • TO DELETE

Smažte všechny soubory z adresáře. • Delete all files from the directory.

UMAZAT (SE/SI) • TO GET DIRTY

Nechtěla si umazat šaty. • She didn't want to get her dress dirty.

VYMAZAT • (A) TO ERASE, (B) TO GREASE

(A) Snažila se vymazat z paměti všechny vzpomínky na večírek. • She tried to erase the memory of that party.

(B) Vymažte plech tukem a poklad'te ho koláčky. • Grease the baking tray and place the cakes on it.

▶▶▶ MĚNIT (SE/SI) TO CHANGE

Často mění zaměstnání. • He changes jobs often.

ROZMĚNIT (SI) • TO CHANGE (MONEY FOR THE SAME AMOUNT IN DIFFERENT COINS/NOTES)

Můžete mi, prosím, rozměnit tu stokorunu na drobné? • Could you please change a hundred crown note for coins?

SMĚNIT • TO EXCHANGE MONEY

Směnil koruny za eura. • He exchanged Czech crowns for euros.

VYMĚNIT • TO REPLACE

Vyměnil tu modrou košili za bílou. • He replaced the blue shirt with a white one.

VYMĚNIT SE • TO SWAP

Nevidím na monitor. Můžeme se vyměnit? • I can't see the screen. Can we swap places?

VYMĚNIT SI • TO EXCHANGE

Julie a David si vyměnili pohledy. • Julie and David exchanged glances.

ZAMĚNIT • TO MISTAKE

Laik snadno zamění kopii obrazu za originál. • A layman might mistake the original of a painting for its copy.

ZMĚNIT (SE/SI) • TO CHANGE

Mirek se vůbec nezměnil, vypadá pořád stejně jako na škole. • Mirek hasn't changed at all. He looks exactly the same as he did at school.

▶▶▶ MÍCHAT (SI) TO STIR

Přived'te omáčku k varu a stále míchejte. • Bring the sauce to the boil, stirring all the time.

DOMÍCHAT (SI) • TO STOP STIRRING

Až směs domícháte, vylijte ji na plech. • After you stir the mixture, put it on the tray.

POMÍCHAT (SE/SI) • TO MIX UP

Ty jsi mi pomíchal všechny fotky v albu! • You mixed up all photos in my family album!

ZAMÍCHAT (SI) • TO STIR

Zamíchala čaj lžičkou. • She stirred the tea with a spoon.

▶▶▶ MILOVAT (SE) TO LOVE

Miluju čokoládu. • I love chocolate.

SMILOVAT SE • TO TAKE PITY ON SB

Smiloval jsem se nad ní a půjčil jsem jí peníze. • I took pity on her and lent her the money.

ZAMILOVAT SE • TO FALL IN LOVE WITH SB

Zamiloval se do ní minulý rok na dovolené. • He fell in love with her last week on holiday.

▶▶▶ MLUVIT TO SPEAK

Mluvím dobře česky. • I can speak Czech well.

DOMLUVIT (SE/SI) • TO DECIDE TOGETHER, TO AGREE

Zítří se domluvíme, v kolik hodin půjdeme do kina. • We should agree on when we go to the cinema.

OMLUVIT SE • TO APOLOGIZE, TO BE SORRY

Jestli jsi něco špatného udělal, musíš se omluvit. • You should apologize if you did something wrong.

POMLUVIT • TO BAD-MOUTH, TO SLENDER

Kamarádka mě pomluvila, že jsem ztloustla. • My friend bad-mouthed me, saying I'm fat.

PŘEMLUVIT • TO CONVINCЕ SB, TO TALK SB INTO STH

Přemluvil kolegy, aby problém dál nerozváděli. • He convinced his colleagues not to take the matter any further.

ROZMLUVIT (SE) • (A) TO MAKE SB TALK MORE, (B) TO TALK SB OUT OF STH

(A) Studenti málo komunikují, tak je musím nějak rozmluvit. • The students do not talk to each other. I must make them talk more.

(B) Ten nápad je špatný, měla bys jí to rozmluvit. • Her idea is not good, you should talk her out of it.

VYMLUVIT SE • TO MAKE AN EXCUSE

Nechci jít zítra do školy. Musím se na něco vymluvit. • I don't want to go to school tomorrow. I must make some excuse.

▶▶▶ MRAČIT SE TO FROWN

Proč se na mě mračíš? • What are you frowning at me for?

ZAMRAČIT SE • TO FROWN

Helena se zamračila a našpulila rty, ale neřekla ani slovo. • Helena frowned and pursed her lips, but said nothing.

▶▶▶ MRZET TO BE SORRY

Mrzí mě, že tvůj manžel ztratil práci. • I'm sorry that your husband lost his job.

ZAMRZET • TO REGRET, TO FEEL HURT

Honzu zamrzelo, když zjistil, že mu Markéta lhala. • Honza felt very hurt when he realized Markéta had lied to him.

▶▶▶ MRZNOUT TO FREEZE

V noci možná bude mrznout. • It may freeze tonight.

NAMRZNOUT • TO FROST

Okna namrzla. • The windows have frosted over.

OMRZNOUT • TO GET FROSTBITTEN

Horolezci omrzly prsty, když rukama bez rukavic rozvazoval lano. • The climber's fingers got frostbitten because he had to take off his gloves to untie the rope.

PROMRZNOUT • TO BE NUMB WITH COLD

Nevzal jsem si tlusté ponožky a teď mi úplně promrzly nohy. • I haven't put on my thick socks, my feet are numb with cold now.

ROZMRZNOUT • TO DEFROST

Než budete kuře péct, nechte ho úplně rozmrznout. • Make sure you defrost the chicken completely before cooking.

ZAMRZNOUT • TURNS INTO ICE ON THE SURFACE

Až zamrzne jezero, můžeme jít bruslit. • When the lake freezes over, we can go skating on it.

ZMRZNOUT • TO FREEZE

Jestli si neoblečeš kabát, tak zmrzneš. • You'll freeze if you don't put a coat on.

▶▶▶ MYSLET (SI) TO THINK, TO HAVE AN OPINION

Myslím, že bydlí tady, ale nevím to určitě. • I think this is their house, but I'm not sure.

DOMYSLET SI • TO GUESS, TO FIGURE OUT

Hned jak jsi ho začal popisovat, domyslel jsem si, kdo to je. • As soon as you started to describe him, I guessed who it was.

POMYSLET (SI) • TO THINK, TO IMAGINE

Na to nesmíš ani pomyslet, to je nebezpečné. • Don't even think about it, it's too risky!

ROZMYSLET SI • TO CHANGE ONE'S MIND, TO RECONSIDER

Chtěla jsem odjet, ale rozmyslela jsem si to. • I had wanted to leave, but I changed my mind.

USMYSLET SI • TO MAKE UP ONE'S MIND

Ona si prostě usmyslela, že pojedje vlakem, takže už názor nezmění. • She made up her mind to travel by train and she is not going to change it.

VYMYSLET (SI) • TO THINK UP, TO COME UP WITH AN IDEA

Vymyslela jsem skvělý program na party. • I came up with a wonderful program of our party.

▶▶▶ MÝLIT SE**TO BE WRONG • MISTAKEN**

Obávám se, že se mýlíte. • I am afraid you are wrong.

ZMÝLIT SE • TO BE WRONG/MISTAKEN

Musel připustit, že se zmýlil. • He had to admit that he had been wrong.

▶▶▶ MÝT (SE/SI)**TO WASH**

Jak často si myješ vlasy? • How often do you wash your hair?

DOMÝT (SE/SI) • TO WASH UP

Až domyju nádobí, budu se dívat na televizi. • As soon as I had done the washing up, I turned on the TV.

SMÝT (SI) • TO RINSE (= TO WASH WITH CLEAN WATER)

Rychle se osprchoval, aby ze sebe po cestě smyl špínu. • He showered quickly, rinsing away the dirt of the journey.

UMÝT (SI) • TO WASH / TO DO WASHING-UP

Po večeři umyj nádobí. • Do the washing up after dinner.

UMÝT SE • TO WASH UP

Před večeří se umyj. • Go wash up before dinner.

VYMÝT (SI) • TO RINSE (= TO REMOVE THE DETERGENT)

Musíš tu sklenici pořádně vymýt od jaru. • Make sure you rinse all the soap out the glass.

N

▶▶▶ NABÍZET TO OFFER

Mnoho bank nabízí služby bez poplatku. • Many banks offer their services free of charge.

NABÍDNOUT • TO OFFER

Mohu vám nabídnout něco k pití? • Can I offer you something to drink?

▶▶▶ NAKUPOVAT (SI) TO DO THE SHOPPING

Nerada nakupuju. • I don't like doing the shopping.

NAKOUPIŤ (SI) • TO BUY

Na party jsem nakoupil jídlo i pití. • I have bought food and drinks for the party.

▶▶▶ NAPADAT TO THINK OF

Vůbec nic mě nenapadá. • I can't think of a single thing.

NAPADNOUT • TO CROSS SB'S MIND

Nikdy mě nenapadlo, že by mohla být nešťastná. • It never once crossed my mind that she might be unhappy.

▶▶▶ NASTUPOVAT TO BOARD

Cestující nastupují do letadla do Austrálie. • Passengers are boarding a plane to Australia.

NASTOUPIT • TO BOARD

Nastoupila do vlaku do Berlína. • She boarded a train for Berlin.

▶▶▶ NATÍRAT

TO PAINT

N

Až budeš natírat plot, to tričko si sundej. • Don't wear that shirt when you're painting the fence.

NATŘÍT • TO PAINT

Natřeli jsme dveře namodro. • We painted the door blue.

▶▶▶ NAVRHOVAT

(A) TO SUGGEST, (B) TO DESIGN, TO PROJECT

(A) Navrhuji, abyste pár týdnů počkali. • I suggest that you wait for a few weeks.

(B) Navrhuje filmové kostýmy. • She designs costumes for film.

NAVRHNOUT (SI) • (A) TO SUGGEST, (B) TO DESIGN, TO PROJECT

(A) Dáša navrhla, že půjdeme do kina. • Dáša suggested going to cinema.

(B) Navrhnul si i postavil vlastní dům. • He designed and built his own house.

▶▶▶ NAVŠTĚVOVAT (SE)

TO VISIT

Navštěvuju rodiče jednou za měsíc. • I visit my parents monthly.

NAVŠTÍVIT (SE) • TO PAY A VISIT TO

Když budeš mít čas, navštiv muzeum. • If you have time, pay a visit to the museum.

▶▶▶ NECHÁVAT (SI)

TO LEAVE STH TO DO LATER

Všechno necháváš na poslední chvíli! • You leave everything until the last moment!

NECHAT (SI) • (A) TO LET (= TO PERMIT), (B) TO KEEP, (C) TO HAVE STH DONE

(A) Necháš nás odejít? • Will you let us leave?

(B) Drobné si nechte. • Keep the change.

(C) Nechal jsem si opravit auto. • I have had my car repaired.

N

PONECHAT SI • TO RETAIN

Útržek vstupenky si ponechejte u sebe. • Please retain your ticket stub during the event.

VYNECHAT • TO SKIP

Navrhuji tento bod na seznamu vynechat. • I suggest we skip this item on the agenda.

ZANECHAT • TO LEAVE (= TO MAKE STH REMAIN)

Červené víno zanechává skvrny. • Red wine leaves a stain.

▶▶▶ NESNÁŠET (SE) TO HATE

Nesnám fazolovou polévku. • I hate bean soup.

NESNĚT (SE) • TO DISLIKE, CANNOT STAND

Nedávej mi do toho salátu cibuli, tu tam nesnesu. • Please do not add onion to my salad, I cannot stand it.

▶▶▶ NIČIT (SE/SI) TO DESTROY

Drogy ničí zdraví i životy. • Drugs destroy health and lives.

PONIČIT (SI) • TO DAMAGE

Poničil ostří nože. • He damaged the blade of the knife.

ZNIČIT (SI) • TO DESTROY

Budovy kompletně zničil oheň. • The building was completely destroyed by fire.

▶▶▶ NOSIT / NĚST (SI) (A) TO WEAR • (B) TO CARRY

(A) Ráda nosím sukně. • I like wearing skirts.

(B) Nikdy u sebe nenesím moc peněz. • I never carry much money on me.

Nesl si malý kufřík. • He was carrying a small suitcase.

PRONĚST • TO SNEAK

Můj kamarád jednou pronesl do kina i láhev vína. • My friend once managed to sneak a bottle of wine into the cinema.

PŘENĚST (SI) • TO MOVE (= TO CHANGE POSITION)

Přeneseme tu televizi na druhou stranu pokoje, tam to bude lepší. • We shall move the TV to the opposite side of the room, the signal is better there.

PŘINĚST / DONĚST (SI) • TO BRING

Nezapomeňte si přinést učebnice. • Don't forget to bring your books with you.

SNĚST (SI) • TO GET DOWN

Prosím tě, snes mi ten gauč dolů do obývacího pokoje. • Could you help me to get the heavy sofa down to the living room?

VYNĚST • TO TAKE OUT

Už musím vynést koš, je plný. • I must take out the garbage, the bin is full.

ZANĚST / ODNĚST (SI) • TO TAKE (STH SOMEWHERE)

Odnes ten dopis na poštu. • Take this letter to the post office.

NUDIT (SE) TO BORE

Zase tě nudí svými historkami? • Is he boring you with his stories again?

UNUDIT (SE) • TO BORE STIFF / TO DEATH

Ta přednáška mě skoro unudila k smrti. • The lecture nearly bored me to death.

OBĚDĚVAT TO LUNCH

Obědval s klientem v hotelu Ritz. • He lunched with a client at the Ritz hotel.

DOOBĚDĚVAT • TO FINISH LUNCH

Až doobědváš, zavolej mi, prosím. • When you finish your lunch, call me please.

NAOBĚD VAT SE • TO HAVE LUNCH

Už mám hlad, musím se naobědvat. • I am hungry, I need to have my lunch.

POOBĚD VAT • TO HAVE LUNCH

Šéf se mnou chce poobědvat. • My boss wants to have lunch with me.

▶▶▶ OBJEDNÁ VAT (SI) OBJEDNÁ VAT SE

(A) TO ORDER

(B) TO MAKE AN APPOINTMENT

(A) V kavárně si objednávám vždy espresso. • I always order an espresso in the café.

(B) Každý týden se objednávám na masáže. • I have an appointment with my masseur every week.

DOOBJED NAT (SI) • TO MAKE AN EXTRA ORDER

Zapomněla jsem na dezert, tak ho potom doobjednáme. • I forgot to buy a dessert, so we must make an extra order.

OBJED NAT (SI) • TO PLACE AN ORDER

Rád bych si objednal tuhle knížku. • I would like to place an order for this book.

OBJED NAT SE • TO MAKE AN APPOINTMENT

Objednal jsem se k zubaři, protože mě bolí zub. • I made an appointment with my dentist because I have toothache.

PŘEOBJED NAT (SE/SI) • TO RESCHEDULE

Myslíte, že by bylo možné mě přeobjednat na jiný čas? • Is there any way that you can reschedule the appointment for another time?

▶▶▶ OBJEVO VAT

TO DISCOVER, TO FIND

Mladí lidé rádi cestují a objevují svět. • Young people like to travel and discover the world.

OBJEV IT • TO DISCOVER, TO FIND

Vikingové možná objevili Ameriku dávno před Kolumbem. • The Vikings may have discovered America long before Columbus.

▶▶▶ **OBJEVOVAT SE** TO APPEAR

Jeho tvář už se na obrazovkách několik let neobjevuje. • His face has not appeared on TV for several years.

OBJEVIT SE • TO APPEAR

Ve zdi se objevily prasklinky. • Small cracks appeared in the wall.

▶▶▶ **OBJÍMAT (SE)** TO HUG

Seděla na židli a rukama si objímala kolena. • She sat in the chair, hugging her knees.

OBEJMOUT (SE) • TO HUG, TO GIVE A HUG

Pevně bratra objala. • She gave her brother a big hug.

▶▶▶ **OBLÉKAT (SE/SI)** TO DRESS, TO WEAR CLOTHES

Obléká se vždycky celá do černé. • She always dresses entirely in black.

OBLÉKNOUT (SE/SI) • TO PUT ON

Obléknu si dnes večer ty nové šaty. • I'm going to put on my new dress tonight.

PŘIOBLÉKNOUT (SE) • TO PUT ON WARMER CLOTHING

Raději se přioblékni, je tam zima. • It's cold outside, you should put on some warmer clothing.

▶▶▶ **OBOUVAT (SE/SI)** PUT ON ONE'S SHOES

Už se obouvám, budu tam brzy. • I'm putting on my shoes, I'm gonna be there soon.

OBOUAT (SE/SI) • PUT ON ONE'S SHOES

Obuj si boty a zavázej tkaničky. • Put your shoes on and tie the laces.

▶▶▶ OBRACET (SE) TO TURN

Obracel stránky v knize zleva doprava. • He was turning pages of the book from left to right.

OBRÁTIT SE • (A) TO TURN (OVER), (B) TO TURN TO SB/STH

(A) Postel zavržala, když se obrátila na bok. • The bed squeaked when she turned over.

(B) Vláda se obrátila na OSN s prosbou o pomoc. • The government turned to United Nations for help.

OBRÁTIT • TO FLIP, TO TURN (OVER)

Zručně obrátila palačinku. • She flipped a pancake skillfully.

▶▶▶ OČKOVAT (SE) TO IMMUNIZE, TO VACCINATE

Proti dětské obrně se očkuje od roku 1958. • Children have been routinely immunized against polio since 1958.

NAOČKOVAT (SE) • TO IMMUNIZE, TO VACCINATE

Naočkovali mě proti tetanu. • I was vaccinated against tetanus.

PROOČKOVAT (SE) • TO IMMUNIZE A POPULATION

Čtyři pětiny obyvatel jsou proočkovány. • Four-fifths of citizens were fully vaccinated.

▶▶▶ ODKLÁDAT (SI) (A) TO LAY ASIDE ODKLÁDAT (SE) (B) TO POSTPONE

(A) Odkládá si nějaké peníze stranou na důchod. • She lays something aside for her retirement.

(B) Jednání se donekonečna odkládají. • The negotiations have been postponed indefinitely.

ODLOŽIT (SI) • TO LAY ASIDE

Odložil knihu a vstal. • He laid aside his book and stood up.

ODLOŽIT (SE) • TO POSTPONE

Budeme muset jednání o týden odložit. • We'll have to postpone the meeting until next week.

▶▶▶ ODMÍTAT

TO DENY, TO REFUSE

Prostě se odmítají vzdát. • They simply refuse to give up.

ODMÍTNOU • TO DENY, TO REFUSE

Odmítl převzít zodpovědnost za to, co se stalo. • He denied responsibility for what occurred.

▶▶▶ ODPOČÍVAT

TO BE RESTING

Nech mě na pokoji, teď odpočívám. • Leave me alone. I am resting now.

ODPOČINOUT SI • TO GET SOME REST

Zkus si odpočinout, čeká tě náročný den. • Try to get some rest – you have a busy day ahead.

▶▶▶ ODPOVÍDAT

TO REPLY, TO ANSWER

Každý den musím odpovídat na spoustu e-mailů. • I must reply to many emails daily.

ODPOVĚDĚT/ZODPOVĚDĚT • TO ANSWER THE QUESTION

Ještě mi na mou otázku neodpověděl. • You have not answered my question yet.

▶▶▶ ODRÁŽET

(A) TO REFLECT

ODRÁŽET SE

(B) TO BOUNCE

(A) Čelní sklo odráželo její tvář. • She could see her face reflected in the car's windshield.

(B) Lenka se odrážela na trampolíně. • Lenka was bouncing on the trampoline.

ODRAZIT • (A) TO DEFLECT, TO PARRY, (B) TO FEND SB OFF, (C) TO PUSH OFF

(A) Zvedl ruku, aby odrazil ránu. • He raised his arm to try to deflect the blow.

(B) Štěpán napřáhl ruku a odrazil útok. • Štěpán threw an arm to fend the attacker off.

(C) Odrazil loďku od břehu a skočil dovnitř. • He pushed off and jumped into the rowboat.

ODRAZIT SE • (A) TO REFLECT, (B) TO BOUNCE

- (A) To, že zákazníci méně utrácují, se odrazí v příjmech firmy. • The drop in consumer spending will reflect in the company's income.
- (B) Míč se odrazil od tyčky a skončil v bráně. • The ball bounced off the post and into the goal.

▶▶▶ ODVYKAT SI TO WEAN OFF, TO BREAK/KICK A HABIT

Žvýkačky pomáhají kuřákům odvykat si od kouření. • Chewing gums enable smokers to wean themselves off cigarettes gradually.

ODVYKNOUT SI • TO WEAN OFF, TO BREAK/KICK A HABIT

Snaží se přestat kouřit, ale nemůže si pořád odvyknout. • She's trying to give up smoking but just can't kick the habit.

▶▶▶ OPAKOVAT (SE) OPAKOVAT SI (A) TO REPEAT (B) TO REVISE

- (A) Dokola opakovala jeho jméno. • She kept repeating his name over and over again.
- (B) Musím si opakovat látku na zkoušku. • I have to revise for my exam.

ZOPAKOVAT (SE) • TO REPEAT

Zopakujte mi, co jsem vám právě řekl. • Can you repeat what I've just said?

ZOPAKOVAT SI • TO REVISE

Večer si musím zopakovat slovíčka. • I have to revise the vocabulary this evening.

▶▶▶ OPÍRAT (SE/SI) TO LEAN

Tomáš se opíral o zeď. • Tomáš was leaning against the wall.

OPŘÍT (SE) • TO LEAN

Opřel jsem kolo o cizí dům. • I leaned the bicycle against the stranger's house.

▶▶▶ **OPRAVOVAT (SI)** TO CORRECT, TO FIX

Studentům podle nich samých pomáhá, když jim učitel v hodině opravuje výslovnost. • Students say it is helpful if the teacher corrects their pronunciation in class.

OPRAVIT (SI) • TO REPAIR

Musíme sehnat někoho, kdo nám opraví střechu. • We'll need to get someone to repair the roof.

▶▶▶ **ORGANIZOVAT** TO ORGANIZE

Každý rok katedra organizuje konferenci. • The department organizes a yearly conference.

PŘEORGANIZOVAT • TO REORGANIZE

Musíme přeorganizovat program, někteří hosté neprijedou. • We must reorganize the event, some guests are not coming.

ZORGANIZOVAT • TO ORGANIZE

Akci jste velmi dobře zorganizovali. • You organized the event very well.

▶▶▶ **OTEVÍRAT (SI)** TO OPEN

Neotevírej pořád ty dveře. Je tu průvan. • Stop opening the door, there's draught.

OTEVŘÍT (SI) • TO OPEN

Otevřete si učebnici na straně 26. • Open your textbooks on page 26.

▶▶▶ **OVLÁDAT** (A) TO HAVE A COMMAND • (B) TO CONTROL
OVLÁDAT SE (C) TO CONTROL ONESELF (= TO REMAIN CALM)

(A) Dobře ovládá češtinu. • She has a command of Czech.

(B) Společnost ovládá trh s kávou. • This huge company controls the coffee trade.

(C) Táňa se jen stěží ovládala. • Táňa controlled herself with an effort.

OVLÁDNOUT • (A) TO TAKE CONTROL, (B) TO SUPPRESS, (C) TO MASTER
(A) Cizí armáda ovládla zemi. • The foreign army took control of the country.
(B) Honza nedokázal ovládnout své emoce. • Honza couldn't suppress his emotions.
(C) Jakmile ovládneš základy, můžeš začít trochu experimentovat. • Once you've mastered the basics, you can begin to experiment a little.

OVLÁDNOUT SE • TO CONTROL ONESELF

Byl tak rozčilený, že se nedokázal ovládnout. • He was so furious he couldn't control himself.

▶▶▶ OVLIVŇOVAT (SE) TO INFLUENCE

Soudci by se neměli nechat ovlivňovat politiky. • Judges should not be influenced by politicians.

OVLIVNIT (SE) • TO INFLUENCE

Na střední škole potkala dva lidi, kteří výrazně ovlivnili její uměleckou dráhu. •

At college she met the two people who most influenced her artistic career.

▶▶▶ OZNAMOVAT TO ANNOUNCE

S potěšením oznamujeme, že všech pět uchazečů uspělo. • We are pleased to announce that all five candidates were successful.

OZNÁMIT • TO ANNOUNCE

Oficiálně oznámili své zasnoubení. • They have formally announced their engagement.

▶▶▶ OZÝVAT SE TO COME, TO BE HEARD (OF A SOUND)

Zvenčí se ozývala kytara a zpěv. • From the outside came a sound of a guitar and singing.

OZVAT SE • (A) THERE WAS A SOUND, (B) TO LET SB HEAR FROM SB ELSE

(A) Odněkud se ozval vzdálený křik. • There was the distant scream from somewhere.

(B) Ozvi se mi, prosím. • Please let me hear from you.

▶▶▶ PÁCHAT TO COMMIT

P

Většinu násilných činů páchají mladí muži. • Most violent crimes are committed by young men.

NAPÁCHAT • TO DO/CAUSE DAMAGE

Bouřka nenapáchala větší škody. • The storm didn't do much damage.

SPÁCHAT • TO COMMIT

Byl uvězněn za zločin, který nespáchal. • He was sent to prison for a crime that he didn't commit.

▶▶▶ PÁLIT TO BE HOT (= PRODUCE A BURNING FEELING)

Ta omáčka pálí. Tys tam dával chilli? • The sauce is hot. Did you add any chilli?

DOPÁLIT (SE) • TO IRRITATE, TO ANNOY

Její arogantní chování mě dokáže pěkně dopálit. • Her arrogant manners really irritate me.

ROZPÁLIT (SE) • TO HEAT UP

Chvíli to trvá, než se trouba rozpálí. • The oven takes a while to heat up.

SPÁLIT (SE) • TO GET BURNED

Včera jsem se ošklivě spálil na slunci. • I got badly burned by the sun yesterday.

UPÁLIT • TO BURN TO DEATH

Filosof Giordano Bruno byl upálen na hranici jako kacíř před 400 lety. • Giordano Bruno, a philosopher, was burned at the stake for heresy 400 years ago.

VYPÁLIT • TO BURN (= DESTROY BY FIRE)

Cigareta vypálila díru do koberce. • The cigarette burned a hole in the carpet.

▶▶▶ PADAT TO FALL

Už celý den vytrvale padá sníh. • The snow has been falling steadily all day.

DOPADNOUT • (A) TO LAND (= TO COME DOWN), (B) TO TURN OUT

(A) Přímo vedle něho dopadl velký kámen. • A large stone landed right beside him.

(B) Navzdory našim obavám všechno dobře dopadlo. • Despite our worries everything turned out well.

ROZPADNOUT SE • TO FALL APART

Koupil si levné boty, co se mu po pár měsících rozpadly. • He bought some cheap shoes that fell apart after a couple of months.

SPADNOUT • TO FALL

Ze střechy spadla taška. • A tile fell off the roof.

VYPADNOUT • TO FALL OUT

Vypadl mi zub. • My tooth fell out.

▶▶▶ **PAMATOVAT (SI)**

TO REMEMBER

Nepamatuju si, co se přesně stalo. • I can't remember exactly what happened.

ZAPAMATOVAT (SI) • TO REMEMBER, TO RETAIN

Prosím tě, zapamatuj si, že parkujeme v téhle ulici. • Please, remember that we parked the car in this street.

▶▶▶ **PARKOVAT**

TO BE PARKED

Před domem parkovala červená dodávka. • A red van was parked in front of the house.

PŘEPARKOVAT • TO MOVE THE CAR (TO ANOTHER SPACE)

Tohle je vyhrazené místo, musíme přeparkovat. • This is a reserved parking space, we must move our car.

ZAPARKOVAT • TO PARK

Zaparkuj blízko supermarketu. • Park your car neat the supermarket.

▶▶▶ PÁTRAT

TO SEARCH FOR

P

Záchranáři pátrali po pohřešovaných. • Rescuers were searching for the missing persons.

VYPÁTRAT • TO TRACK DOWN

Knížku jsem nakonec vypátral v antikvariátu. • I finally managed to track down the book in a second-hand shop.

ZAPÁTRAT • TO SEARCH THOROUGHLY

Musím pořádně zapátrat po těch starých fotografiích, pokud ještě existují. • I am going to look for that old pictures, if they still exist.

▶▶▶ PĚSTOVAT (SI)

TO GROW

Netušil jsem, že ve Francii se dá pěstovat rýže. • I didn't know they grew rice in France.

VYPĚSTOVAT (SI) • TO GROW

Všechny květiny jsem vypěstoval z jediného balíčku osiva. • I grew all these flowers from one packet of seeds.

▶▶▶ PÉCT (SE/SI)

TO BAKE

Peču pro Alexe narozeninový dort. • I'm baking a birthday cake for Alex.

DOPÉCT (SE/SI) • TO FINISH BAKING

Dopekla dort a začala připravovat polevu. • She baked the cake and started to prepare the icing.

NAPÉCT (SI) • TO BAKE A LARGE QUANTITY

Katka napekla celou krabici vánočního cukroví. • Katka baked a whole box of Christmas cookies.

ROZPÉCT (SI) • TO BAKE FROZEN DOUGH

Na jakou teplotu se rozpéká mražené pečivo? • What temperature do you bake puff pastry at?

UPÉCT (SE/SI) • TO BAKE

Upekla jsem koláč, ale děti už ho snědly. • I baked a cake, but the kids had already eaten it.

▶▶▶ PÍT TO DRINK

Nepiju pivo. • I don't drink beer.

DOPÍT (SI) • TO DRINK UP

Než půjdeš do školy, dopij ten čaj. • Drink up your tea before you leave for school.

NAPÍT SE • TO TAKE A DRINK

Napij se trochu, musíš mít žízeň. • Take a drink, you must be thirsty.

OPÍT (SE) • TO GET DRUNK

Opili se vodkou a teď je jim špatně. • They got drunk on vodka and got sick.

UPÍT • TO SIP

Pomalů upíjel víno. • He slowly sipped his wine.

VYPÍT (SI) • TO DRINK ALL CONTENT OF A GLASS/BOTTLE, ETC.

Vypili celou láhev šampaňského. • They drank the whole bottle of champagne.

ZAPÍT • TO WASH DOWN

Zapij ten prášek vodou. • Wash the pill down with some water.

▶▶▶ PLAKAT TO CRY

Malé děti často pláčou. • Babies might often cry.

POPLAKAT SI • TO CRY FOR A WHILE

Včera jsem si trochu poplakala u filmu. Byl moc dojemný. • Watching the movie, I cried for a while. It was deeply moving.

ROZPLAKAT (SE) • TO BEGIN TO CRY

Podlehla emocím a rozplakala se. • Emotions overwhelmed her and she began to cry.

VYPLAKAT SE • (A) TO CRY OUT, (B) TO CRY ON SB'S SHOULDER

(A) Jen ať se vypláče, pak ji smutek přejde. • Better let her have her cry out and have done with grief.

(B) Nemám se u koho vyplakat. • I have no shoulder to cry on.

▶▶▶ **PLATIT** TO PAY

Za byt platím dvanáct tisíc měsíčně. • I pay twelve thousand crowns monthly for the flat.

DOPLATIT • TO PAY EXTRA

To nestálo jenom 300 korun, musíš ještě 120 korun doplatit. • The price was higher than 300 crowns, you must pay 120 crowns extra.

PROPLATIT • TO REIMBURSE

Všechny vzniklé výdaje vám proplatíme. • We will reimburse any expenses incurred.

PŘEPLATIT • TO PAY MORE THAN NEEDED

To zboží jsme asi zbytečně přeplatili, není tak kvalitní. • The goods are not so exclusive, I think we paid more than needed.

PŘIPLATIT (SI) • TO PAY EXTRA

V ceně hotelu není snídaně, tu si musíte připlatit. • The breakfast is not included in the room cost, you must pay extra for it.

SPLATIT • TO REDEEM

Musím bance splatit tu půjčku. • I need to redeem a bank loan.

UPLATIT • TO BRIBE

Uplatila úředníka, aby jí vydal povrzení. • She bribed him to sign the certificate.

VYPLATIT • TO PAY OUT

Pojišťovna mu vyplatila odškodné. • The insurance company paid out compensations to him.

VYPLATIT SE • TO PAY OFF

Poctivá příprava se jí nakonec vyplatila a zkouškou prošla. • All her hard work paid off in the end, and she finally passed the exam.

ZAPLATIT • TO PAY

Já dnes tu večeri zaplatím. • I'll pay for the dinner tonight.

▶▶▶ **PLAVAT** TO SWIM

Ráda plavu. • I love swimming.

DOPLAVAT • TO SWIM TO A CERTAIN POINT, TO REACH A SHORE/BANK

Lucka poprvé doplvala až na druhou stranu bazénu. • Lucka managed to swim to the other side of the pool for the first time.

ODPLAVAT • TO SWIM AWAY

Honza teď odplaval, musíme počkat, až se vrátí. • Honza just swam away, we must wait until he swims back.

PODPLAVAT • TO SWIM UNDERNEATH

Zkuste podplavat ten člun. • Try to swim underneath the boat.

PŘEPLAVAT • TO SWIM ACROSS

Ta paní přeplavala čtyřikrát kanál La Manche. • This lady swam across the English Channel four times.

PŘIPLAVAT • TO SWIM UP TO STH/SB

A pak k Princovi připlavala malá žabka. • Then a little Frog swam up to the Prince.

VYPLAVAT • TO SURFACE, TO COME UP FROM WATER

Kachny se potopily a vyplavaly na hladinu o několik metrů dál. • The ducks dived and surfaced again several metres away.

ZAPLAVAT SI • TO GO FOR A SWIM

Nepůjdeme si dnes na chvilku zaplavat? • Shall we go for a swim today?

▶▶▶ **PLÁNOVAT (SI)** TO PLAN

Vězeň okamžitě začal plánovat útek. • The prisoner immediately started to plan his escape.

NAPLÁNOVAT (SI) • TO PLAN, TO MAKE PLANS

Pojďme si naplánovat, co budeme dělat o víkendu. • Let's make plans for the weekend.

ROZPLÁNOVAT (SI) • TO PLAN OUT

Přinesu mapy a rozplánujeme si trasu. • I'll get the maps so we can plan out our route.

▶▶▶ **PLÉST SE**

(A) TO BE MISTAKEN/WRONG,
(B) TO MEDDLE, TO INTERFERE

- (A) Jestli se nepletu, tam je Davidova žena. • If I'm not mistaken, that's David's wife over there.
(B) Nepřeju si, aby se mi rodiče pletli do soukromí. • I did not want my parents meddling in my private affairs.

SPLÉST SE/SI • TO GET STH WRONG, TO MAKE A MISTAKE

Omlouvám se, asi jsem si spletl dveře. • I think I got the wrong door, I'm sorry.

▶▶▶ **PLÉST**

(A) TO KNIT • (B) TO WEAVE

- (A) Pletu mamince šálu. • I'm knitting a scarf for my mum.
(B) Košíky se pletou z proutí. • The baskets are woven from strips of willow.

ZAPLÉST (SI) • TO PLAIT

Rychle si zapletla vlasy. • She plaited her hair hurriedly.

UPLÉST (SI) • (A) TO KNIT, TO WEAVE, (B) TO SPIN (A WEB)

- (A) Tenhle svetr jsem si upletla sama. • I knitted this jumper myself.
(B) Pavouk upletl síť. • A spider spun a web.

ROZPLÉST (SI) • TO UNTANGLE

Dokážeš rozplést všechny ty kabely na zemi? • Can you untangle all those cables on the floor?

▶▶▶ **PLNIT (SE)**
PLNIT (SI)

(A) TO FILL
(B) TO FULFIL

- Plnil jsem krabici knihami. • I was filling a box with books.
Každý by měl plnit své povinnosti. • Everybody should fulfil their obligation.

DOPLNIT (SI) • TO FILL IN

Můžeš mi do formuláře doplnit příjmení? • Could you fill in the form with your surname?

P

NAPLNIT (SI) • TO FILL

Ondřej vzal hrneček a po okraj ho naplnil kávou. • Ondřej took a mug and filled it to the brim with coffee.

SPLNIT (SI) • TO COMPLETE (A TASK)

Už jsem splnila tři úkoly, můžu pokračovat. • I have completed three assignments, I can move to the next one.

VYPLNIT (SI) • TO COMPLETE

Musím vyplnit dotazník. • I must complete the questionnaire.

▶▶▶ PODCEŇOVAT (SE) TO UNDERESTIMATE

Nikdy nepodceňuj své protivníky. • Never underestimate your opponent.

PODCENIT (SE) • TO UNDERESTIMATE

Podcenili jsme čas nutný na cestu sem. • We underestimated how long it would take to get there.

▶▶▶ PODPOROVAT (SE) TO ENCOURAGE, TO SUPPORT

Rodiče mě vždycky podporovali. • My parents have always encouraged me.

PODPOŘIT (SE) • TO SUPPORT

Ministrův návrh podpořilo jen minimum lidí. • Very few people supported minister's proposal.

▶▶▶ PODVÁDĚT (SE) TO CHEAT

Podváděl jsi někdy u zkoušky? • Have you ever cheated in an exam?

PODVĚST • TO CHEAT, TO TRICK SB

Měli jsme dohodu, ale on nás podvedl. • We had a deal with him but he cheated us.

▶▶▶ POHYBOVAT (SE)

TO MOVE (= TO CHANGE POSITION)

Šachové figurky se mohou pohybovat jen ve vymezeném směru. • In chess, the pieces can only move in certain directions.

POHNOUIT (SE) • TO MOVE (= TO MAKE A SMALL MOVEMENT)

Jeho ruka se sotva pohnula, a přesto najednou držel protivníkovu zbraň. • His hand moved so quickly it hardly seemed to move at all, but suddenly he was holding the enemy's weapon.

▶▶▶ POKLÁDAT (SI)

(A) TO LAY, TO PUT DOWN •

(B) TO ASK (QUESTIONS) • (C) TO CONSIDER

(A) Položil na hrob věnce. • He put down the wreaths on the grave.

(B) Přestal bys mi pokládat hloupé otázky? • Could you stop asking me stupid questions?

(C) Pokládám to za svou povinnost. • I consider it my duty.

POLOŽIT (SI) • (A) TO LAY, TO PUT DOWN, (B) TO ASK/POSE A QUESTION

(A) Můžu ty těžké tašky na chvíli položit? • Can I put those heavy bags down for a minute?

(B) Rád bych vám teď položil dvě otázky. • I would now like to pose two questions.

▶▶▶ POMÁHAT (SI)

TO HELP

Musíme se snažit a vzájemně si pomáhat. • We must all try and help each other.

NAPOMOCT (SI) • TO AID

Tento test by napomohl rozpoznat onemocnění. • This test would aid in detecting the disease.

POMOCT (SI) • TO HELP (= TO GIVE SOMEBODY A HAND)

Neumí moc vařit, můžeš jí pomoci? • She's no cook, could you give her a hand?

VYPOMOCT (SI) • TO HELP OUT

Když jsem kupoval dům, sestra mi vypomohla s půjčkou. • When I bought the house, my sister helped me out with a loan.

▶▶▶ POSILOVAT

(A) TO STRENGTHEN • (B) TO WORKOUT

(A) Nová dohoda posiluje pozici Česka v Evropské unii. • A new treaty strengthens the position of the Czech Republic in the European Union.

(B) Dvakrát týdně posiluje s činkami. • He works out with weights twice a week.

POSÍLIT • TO STRENGTHEN

Tahle série cviků vám posílí svalstvo nohou. • This set of exercises will strengthen your legs.

ZAPOSILOVAT SI • TO HAVE A WORKOUT

Dnes ráno jsem si pořádně zaposiloval. • I had a good workout this morning.

▶▶▶ POSÍLAT

TO SEND

Posílám balíčky přepravní službou. • I send the packages with parcel shops.

POSLAT • TO SEND

Pošleš mi odkaz na webovou stránku? • Can you send me a link to the website?

PŘEPOSLAT • TO FORWARD

Přepeču ti e-mail, který jsem dostala od Zuzky. • I will forward you the email that I had from Zuzka.

▶▶▶ POSLOUCHAT

(A) TO LISTEN TO STH • (B) TO OBEY

(A) Poslouchám hudbu každý den. • I listen to the music every day.

(B) Vždy poslouchá své rodiče. • He always obeys his parents.

DOPOSLOUCHAT • TO LISTEN TO THE END

Ještě doposlouchám jednu písničku a můžeme jít. • I'll listen this song to the end, than we can leave.

NAPOSLOUCHAT (SE/SI) • TO LISTEN TO STH ENOUGH

Už jsem se tvých nářků naposlouchal dost. • I've done enough listening to your complaints.

ODPOSLOUCHAT • TO LISTEN SECRETLY TO SB/STH; TO EAVESDROP
 Tu informaci někde odposlechla. • She have eavesdropped that information somewhere.

POSLECHNOUT • TO OBEY
 Neposlechl příkaz a byl potrestán. • He didn't obey a command and was punished.

POSLECHNOUT (SI) • TO PAY ATTENTION TO STH THAT YOU CAN HEAR
 To je skvělá píseň, tu si musíš hned poslechnout. • Listen to this amazing song!

▶▶▶ POTIT SE TO PERSPIRE, TO SWEAT

V horku se potila. • She was perspiring with the heat.

ZPOTIT SE • TO SWEAT, TO GET SWEATY
 Odehraje tři sety a ani se nezpotí. • She can play three sets of tennis but doesn't sweat.

VYPOTIT (SE) • TO SWEAT OUT
 Jiří ležel v posteli a snažil se vypotit horečku. • Jiří was lying in his bed, sweating out a fever.

▶▶▶ POTKÁVAT (SE) TO MEET (REPEATEDLY)

Ve svém oboru potkávám spoustu lidí. • I meet a lot of people in this business.

POTKAT (SE) • TO MEET
 Hádej, koho jsem včera potkal ve městě. • Guess who I met in town today.

▶▶▶ POTŘEBOVAT TO NEED

Potřebuju nové boty. • I need a new pair of shoes.

SPOTŘEBOVAT • TO USE BEFORE (A DATE)
 To mléko musíme spotřebovat do pátku. • We must use the milk before Friday.

VYPOTŘEBOVAT • TO USE UP

Už jsem vypotřebovala všechny šampon, musím si koupit nový. • I have used up all shampoo, I must buy a new bottle.

▶▶▶ POUŠTĚT (SI)

(A) TO LET (= TO ALLOW) • (B) TO FLY STH •
(C) TO PLAY STH

- (A) Promiňte, po začátku představení už nikoho dovnitř nepouštíme. • I'm sorry, we don't let anyone in after the performance starts.
(B) Na podzim děti pouští draka. • Children fly kites in the autumn.
(C) Pořád si pouštěla staré rockové desky. • She used to play her old rock records all the time.

NAPUSTIT (SI) • TO FILL (WITH LIQUID)

Napustil jsem do kbelíku vodu. • I filled the bucket with water.

OPUSTIT • TO ABANDON

Kapitán vydal rozkaz, aby všichni opustili loď. • The captain gave the order to abandon ship.

PUSTIT (SI) • (A) TO RELEASE, (B) TO TURN/SWITCH ON, (C) TO LET/ALLOW

- (A) Zařaďte jedničku a pusťte spojku. • Put the car into first gear and release the clutch.
(B) Je mi horko, můžu pustit klimatizaci? • I feel hot, can I switch on the air conditioner?
(C) Nepustili mě dovnitř. • They didn't let me in.

ROZPUSTIT (SE/SI) • TO MELT

Rozpusťte 100 gramů másla a čokolády. • Melt 100 grams of butter and chocolate.

VYPUSTIT • TO DRAIN, TO RUN OFF

Musíte z nádrže vypustit všechny olej. • You have to drain the oil out of the engine.

▶▶▶ POUŽÍVAT

TO USE

Každý den používám počítač. • I use my computer daily.

POUŽÍT • TO USE

Dnes poprvé použiju ten nový krém. • I'm going to use a new cream today.

▶▶▶ POVÍDAT (SI)

TO TALK, TO DISCUSS

P

Dnes jsme si ve škole povídali o ekologii. • We discussed ecology at school today.

DOPOVÍDAT (SI) • TO FINISH TALKING

Už si dopovídejte, ať můžeme jít. • You'd better finish talking, we need to leave.

POPOVÍDAT SI • TO HAVE A CHAT

Už se těším, až si popovídáme. • I'm looking forward to having a chat with you.

POVĚDĚT (SI) • TO TELL

Ted' vám povím něco o ekologii. • I will tell you something about ecology now.

VYPOVÍDAT • TO TESTIFY

Odmítla u soudu vypovídat. • She refused to testify against in court.

VYPOVÍDAT SE • TO LET STH ALL OUT

Jestli máš problémy, klidně se vypovídej. • Tell me about your problems, just let it all out.

▶▶▶ POVÝŠOVAT

(A) TO PROMOTE

POVÝŠOVAT SE

(B) TO LOOK DOWN ON SB

(A) V této firmě povyšují hlavně muže. • It is the men who are mainly promoted in this company.

(B) Povyšuje se nad každého, kdo nemá aspoň střední školu. • She looks down on anyone who hasn't had a college education.

POVÝŠIT • TO PROMOTE

Božena byla povýšena na vedoucí oddělení. • Božena was promoted to senior manager.

▶▶▶ POZDRAVOVAT

TO SEND GREETINGS

Maminka vás všechny pozdravuje. • My mother sends her greetings to you all.

POZDRAVIT • TO SAY HELLO

Vešla dovnitř, ale nikoho nepozdravila. • She entered without saying hello.

▶▶▶ **POZNÁVAT (SE)** TO MEET SB FOR THE FIRST TIME

Rád vás poznávám. • Nice to meet you.

POZNAT • TO RECOGNIZE

Jeho hlas jsem okamžitě poznal. • I recognized the voice immediately.

POZNAT (SE) • TO MEET SB FOR THE FIRST TIME

Před rokem jsem poznal svou manželku. • I met my wife a year ago.

ROZPOZNAT • TO DISTINGUISH

Slavíka od skřivana lze rozpoznat podle zpěvu. • A nightingale and a lark can be distinguished by their songs.

▶▶▶ **POZOROVAT** TO OBSERVE (= TO WATCH CAREFULLY)

Ani si neuvědomila, že ji někdo pozoruje z okna. • She was unaware that she was being observed from the window.

ZPOZOROVAT • TO OBSERVE (= TO NOTICE)

Kuba zpozoroval na bratrově tváři úzkost. • Kuba observed a look of anxiety on his brother's face.

▶▶▶ **PRACOVAT** TO WORK, TO HAVE A JOB

Pracuju na univerzitě. • I work at the university.

DOPRACOVAT (SI) • TO FINISH THE TASK

Musím ten projekt dnes dopracovat. • I must finish the project today.

PROPRACOVAT/VYPRACOVAT • TO KNEAD

Těsto musíte dobře propracovat, aby bylo jemné. • You should knead the dough to make it light.

PŘEPRACOVAT • TO REWRITE

Přepřepište svou esej. • You must rewrite your essay.

PŘEPRACOVAT SE • TO OVERWORK

Tento týden jsem se přepracoval, protože jsem byl v práci každý den 10 hodin. • I have been overworking this week. I spent 10 hours a day at work.

UPRACOVAT SE • TO WEAR OUT, TO WORK ONESELF TO DEATH

Upracoval se k smrti. • He worked himself to death.

VYPRACOVAT SE • TO WORK ONE'S WAY UP

Vypracoval se až k funkci ředitele firmy. • He worked his way up to the general manager.

ZPRACOVAT (SI) • TO PROCESS

Už mám všechna data k analýze, teď je musím zpracovat a vyhodnotit. • I have gathered all data, now I must process and analyze them.

▶▶▶ PRÁT (SI) TO DO THE WASHING (LOUNDRY)

Peru prádlo několikrát týdně. • I do the washing a few times a week.

DOPRAT (SI) • TO FINISH WASHING (LOUNDRY)

Mamka doprala, může odpočívat. • My mom have finished washing laundry, she can take a rest.

SEPRAT • TO FADE DUE TO WASHING

To tričko už je seprané, barva je teď bleďá. • My T-shirt has faded after washing.

VYPRAT (SI) • TO WASH (LOUNDRY)

Včera jsem ti vyprala košili. • I washed your shirt yesterday.

▶▶▶ PROBÍHAT A) TO TAKE PLACE • B) TO BE UNDER WAY

(A) Zkouška probíhá v místnosti B-01. • The exam is taking place in room B-01.

(B) Ve vsi probíhají přípravy na masopustní průvod. • Preparations are under way for Lent processions in the village.

PROBĚHNOUT • TO TAKE PLACE (AND BE COMPLETED)

Demonstrace proběhla poklidně. • The demonstration passed off peacefully.

▶▶▶ **PRODÁVAT** TO SELL

V obchodě prodávají regionální produkty. • The shop sells local products.

PRODAT • TO SELL

Prodala mi své starší boty se slevou. • She sold me her gently used shoes at a discount.

▶▶▶ **PRODLUŽOVAT (SI)** (A) TO PROLONG, TO EXTEND
PRODLUŽOVAT (SE) (B) TO GET/GROW LONGER

(A) Prodlužuje si každý rok vízum kvůli práci. • He extends his visa every year because of job.

(B) V lednu se dny pomalu prodlužují. • The days start getting longer in January.

PRODLOUŽIT (SI) • TO PROLONG, TO EXTEND

Prodloužíte si ještě pobyt na horách? • Are you going to prolonge your stay in the mountains?

PRODLOUŽIT (SE) • TO GET LONGER, TO LENGTHEN

Se západem slunce se stíny prodloužily. • The shadows lengthened as the sun went down.

▶▶▶ **PROHLÍŽET (SI)** TO LOOK THROUGH

Před zkouškou si prohlížela poznámky. • She was looking through her notes before the exam.

DOPROHLÍŽET (SI) • TO SCRUTINIZE

Až si doprohližíš ten obraz, tak půjdeme. • Can we go on after you scrutinize the drawing?

PROHLÉDNOUT (SI) • TO EXAMINE

Lékař ji prohlédl. Byla v pořádku. • The doctor examined her. She was all right.

▶▶▶ **PROHRÁVAT** TO LOSE

Nerad prohrávám. • I don't like losing.

PROHRÁT • TO LOSE

Prohráli jsme se silnějším družstvem. • We lost to a stronger team.

▶▶▶ **PRONAJÍMAT (SI) TO RENT**

Pronajímám ve svém domě byty pro studenty. • I rent rooms in my house to students.

PRONAJMOUT (SI) • TO RENT

Když jsme byli na dovolené, pronajali jsme si auto. • When we were on holiday, we rented a car.

▶▶▶ **PROPOUŠTĚT (A) TO DISCHARGE • (B) TO RELEASE**

(A) Pacienty dnes většinou z nemocnice propouštějí dřív, než tomu bývalo. • Hospitals now tend to discharge patients earlier than in the past.

(B) Obvinění, kteří spáchali méně závažný trestný čin, mohou být většinou propouštěni z vazby. • People charged with minor crimes can be usually released from custody.

PROPUSTIT • (A) TO DISCHARGE, TO DISMISS, (B) TO RELEASE

(A) Kvůli kázeňským přestupkům ho propustili od policie. • He was discharged from the police force for bad conduct.

(B) Rukojmí byli propuštěni nezranění. • The hostages were released unharmed.

▶▶▶ **PROSIT TO PLEASE (A POLITE WAY OF ASKING FOR STH)**

Prosím Vás, kde je hotel Ibis? • Where's Hotel Ibis, please?

POPROSIT • TO ASK FOR STH

Jestli chceš tu hračku, musíš hezky poprosit. • If you want to go that, you must ask nicely.

VYPROSIT (SI) • TO USE BEGGING TO MAKE SB DO STH

Prosil rodiče tak dlouho, až si ten nový počítač vyprosil. • He had begged for a new computer so long that he made his parents buy it.

▶▶▶ PRŠĚT

TO RAIN

Včera celý den pršelo. • It was raining yesterday.

DOPRŠĚT • TO STOP RAINING

Už dopršelo, můžeme jít na výlet. • The rain has stopped, we can set out.

NAPRŠĚT • TO FALL (OF RAIN)

Během tohoto týdne napršelo 5 mm vody. • We had a weekly rainfall of 5 mm.

ZAPRŠĚT • A SHORT PERIOD OF RAIN

Jsem rád, že aspoň trochu zapršelo. Bylo moc sucho. • I am glad there was a mild shower. The weather had been too dry.

▶▶▶ PŘÁT (SI)

TO WISH (= TO WANT)

Přál bych si vyhrát ve Sportce. • I wish I won a lottery.

POPŘÁT (SI) • TO WISH (= TO EXPRESS HOPE FOR SB'S HAPPINESS)

Popřál jsem jí všechno nejlepší k narozeninám. • I wished her a happy birthday.

▶▶▶ PŘEDNÁŠET

TO LECTURE

Jaroslav přednáší na univerzitě dějiny Británie. • Jaroslav lectures on the history of Britain at the university.

DOPŘEDNÁŠET • TO FINISH A LECTURE

Dopřednášel a vybídl publikum k diskuzi. • He finished the lecture and invited the audience to discuss.

PŘEDNĚST • TO GIVE A LECTURE

Přednesla skvělý referát o zločinu v 19. století. • She gave a fascinating lecture on crime in the 1800s.

▶▶▶ **PŘEDSTAVOVAT**
PŘEDSTAVOVAT SE
PŘEDSTAVOVAT SI

- (A) TO REPRESENT
 (B) TO INTRODUCE
 (C) TO IMAGINE

- (A) Není moc jasné, co mají ty symboly představovat. • It is not clear what these symbols were intended to represent.
 (B) Hosté na večírku se jeden druhému představovali. • The guests on the party introduced one another.
 (C) Dům vypadal přesně tak, jak jsme si ho představovali. • The house was just as she had imagined it.

PŘEDSTAVIT (SE) • TO INTRODUCE

Dovolu mi představit vám mé kolegy. • Allow me to introduce my colleagues.

PŘEDSTAVIT SI • TO IMAGINE

Vůbec si ho neumím představit naštvaného. • I cannot imagine him really angry.

▶▶▶ **PŘEHÁNĚT** TO EXAGGERATE

Tohle bylo nejhorší jídlo, co jsem kdy jedl, a to nepřeháním. • I'm not exaggerating; it was the worst meal I've ever eaten in my life.

PŘEHNAT • TO CARRY TOO FAR

Trochu jsi to s pošťuchováním přehnal a tvůj bráška teď brečí. • Your brother is crying now because you carried your teasing too far.

▶▶▶ **PŘEKLÁDAT** TO TRANSLATE

Eva překládá odborné články z češtiny do angličtiny. • Eva translates research papers from Czech to English.

PŘELOŽIT • TO TRANSLATE

Přeložil text písničky za pět minut. • He translated the lyrics in five minutes.

▶▶▶ **PŘEMÝŠLET** TO CONSIDER, TO THINK ABOUT

Přemýšlíme o tom, že se odstěhujeme. • We consider moving away.

POPŘEMÝŠLET • TO GIVE CONSIDERATION / A THOUGHT

Popřemýšlej o mé nabídce. • Give my offer a careful thought.

▶▶▶ **PŘESTÁVAT** TO CEASE

Jeho troufalost mě nepřestává udivovat. • His audacity never cease to amaze me.

PŘESTAT • TO STOP, TO FINISH

Přestalo pršet. • It stopped raining.

▶▶▶ **PŘESTUPOVAT** TO CHANGE TRAIN, BUS, ETC. SEVERAL TIMES

Je výluka, cestou z Plzně do Olomouce budeš třikrát přestupovat. • You need to change the train three times between Plzeň and Olomouc because of the construction works.

PŘESTOUPIT • TO CHANGE TRAIN, BUS, ETC.

Prosím vás, kde mám přestoupit? • Where do I have to change, please?

▶▶▶ **PŘESVĚDČOVAT** TO PERSUADE

Pořád přesvědčuju otce, ať prodá svoje auto. • I'm trying to persuade my dad to sell his car.

PŘESVĚDČIT • TO CONVINC

Její argumenty nikoho nepřesvědčily. • Her arguments didn't convince anyone.

PŘESVĚDČIT (SE) • TO MAKE SURE

Nejdříve se přesvědčte, že je v tiskárně papír. • First, make sure the printer has paper in it.

▶▶▶ PŘEVLEKAT (SE/SI)

TO CHANGE CLOTHES

Počkáš chvíli, prosím? Převlekám se na večeri. • Could you wait a second? I'm changing for the dinner.

PŘEVLEKNOUT (SE/SI) • TO CHANGE (CLOTHES, SHEETS)

V pokoji pro hosty jsem převlékla postel. • I've changed the sheets in the guest room.

▶▶▶ PŘIHLAŠOVAT (SE)

TO LOG IN

Jak se přihlašujete do počítačů na univerzitě? • How do you log on to university computers?

PŘIHLÁSIT (SE) • (A) TO REGISTER, (B) TO LOG IN

(A) Kolik studentů se přihlásilo na angličtinu? • How many students have registered for English classes?

(B) Nedaří se mi přihlásit se na Facebook. • I failed to log in to my Facebook account.

▶▶▶ PŘIJÍMAT

TO ACCEPT

Promiňte, platební karty nepřijímáme. • Sorry, we don't accept credit cards.

PŘIJMOUT • (A) TO ACCEPT, (B) TO ADMIT

(A) Přijal naše pozvání a zůstal u nás. • He accepted the invitation to stay with us.

(B) Přijali do nemocnice nového pacienta. • A new patient was admitted to hospital.

▶▶▶ PŘIPRAVOVAT (SE/SI)

TO PREPARE

Celá třída se připravuje na zkoušku. • The whole class is preparing for the exams.

PŘIPRAVIT (SE/SI) • TO PREPARE

Připravte se, že budete muset dlouho čekat. • You need to prepare yourself for a long wait.

▶▶▶ **PŘÍSPÍVAT (SI)** TO CONTRIBUTE

Stres přispívá k mnoha zdravotním problémům. • Stress contributes to many illnesses.

PŘÍSPĚT (SI) • TO MAKE A CONTRIBUTION

Známý herec významně přispěl na charitu. • The famous actor made a substantial contribution to charity.

▶▶▶ **PŘIZNÁVAT (SE/SI)** TO ADMIT

Přiznávám, že jsem se spletla. • I admit that I was wrong.

PŘIZNAT (SE/SI) • TO CONFESS

Přiznal se, že ukradl peníze. • He confessed that he had stolen the money.

▶▶▶ **PSÁT (SI)** TO WRITE

Komu píšeš ten dopis? • To whom are you writing the letter?

DOPSAT (SI) • TO HAVE WRITTEN (TO FINISH WRITING)

Už jsem tu studii dopsala, můžeme jít na oběd. • I have finished my paper, let's go for a lunch.

NAPSAT (SI) • TO WRITE

Napsal pro ni několik básní. • He wrote several poems for her.

ODEPSAT (SI) • TO WRITE BACK, TO RESPOND

Poslala jsem mu dopis, ale neodpověděl. • I sent him a letter, but he has not written me back.

OPSAT (SI) • TO COPY

Opsala si telefonní číslo do adresáře. • She copied the phone number into her address book.

PODEPSAT (SE) • TO SIGN

Dnes musím podepsat novou pracovní smlouvu. • I'm signing a new contract today.

POPSAT • TO DESCRIBE

Dokážete popsat, jak vypadal? • Can you describe his face?

ROZEPSAT (SE) • TO GIVE SOME DETAILS IN WRITING

Nejdřív jsem se chtěl ve zprávě rozepsat, ale pak mi nezbyl čas, tak jsem si to rozmyslel. • First I considered giving some details in my message, but since I was in a rush I decided not to.

SEPSAT (SI) • TO DRAW UP

Dohoda je sepsána ve dvou vyhotoveních a podepsána oběma stranami. • This Agreement, drawn up in duplicate, shall be signed by both Parties.

VYPSAT (SI) • TO LIST

Pod nápisem jsou vypsány názvy dalších článků. • Beneath the headline are listed the titles of other articles inside the magazine.

ZAPSAT SE • TO ENROLL

Zapsala jsem se do kurzu angličtiny. • I enrolled to the English language course.

ZAPSAT SI • TO PUT DOWN

Zapište si to datum do diáře. • Please put the date down in your diary.

▶▶▶ PTÁT SE TO ASK

Ptala se studentů na jejich jména. • She asked the students their names.

POPTAT SE / OPTAT SE • TO INQUIRE

Můžu se poptat na cenu vstupenek? • Could I inquire about the price of tickets?

VYPTAT SE • TO ASK ABOUT

Musím se pořádně vyptat na všechny detaily k projektu. • We should ask about all the details of the project.

ZEPTAT SE • TO ASK

Zeptám se kamaráda, jestli půjde s námi do kina. • I'll ask my friend if he goes to cinema with us.

▶▶▶ PŮJČOVAT
PŮJČOVAT SI

(A) TO LEND
(B) TO BORROW

- (A) Banka půjčuje peníze na velmi nízký úrok. • The bank lends money at very cheap rates.
(B) Půjčovala si peníze, ale nevracela je. • She used to borrow money but didn't pay it back.

PŮJČIT • TO LEND

Půjčil bys mi dnes večer auto? • Can you lend me your car this evening?

PŮJČIT SI • TO BORROW

Mohl bych si od tebe dnes večer půjčit auto? • Could I borrow your car this evening?

VYPŮJČIT SI • TO BORROW

Registrovaní čtenáři si z knihovny mohou najednou vypůjčit maximálně deset knih. • Members can borrow up to ten books from the library at any one time.

▶▶▶ PŮSOBIT

(A) TO CAUSE, TO MAKE HAPPEN • (B) TO GIVE/CREATE
AN IMPRESSION, TO SEEM LIKE • (C) TO HAVE AN
EFFECT • (D) TO ACT AS

- (A) Silný déšť působí silné komplikace v dopravě. • The heavy rain has been causing serious problems on the roads.
(B) Nepůsobí dobře, když chodíš pozdě. • Arriving late won't create a good impression.
(C) Její pláč na něj vůbec nepůsobil. • Her tears had no effect on him.
(D) Bratr mluví francouzsky, takže působí jako tlumočník. • My brother speaks French – he can act as interpreter.

PŘIZPŮSOBIT (SE) / UZPŮSOBIT SE • TO ADAPT

Živé organismy se musely přizpůsobit prostředí, aby přežily. • The organisms were forced to adapt in order to survive.

Auto lze uzpůsobit, aby jezdilo na plyn. • The car has been adapted to take unleaded gas.

ZAPŮSOBIT • TO IMPRESS

Půjčil si Porsche, aby zapůsobil na přítelkyni. • He borrowed a Porsche to impress his girlfriend.

ZPŮSOBIT • TO CAUSE, TO MAKE HAPPEN

Oheň způsobil škodu. • The fire caused the damage.

▶▶▶ RADIT SE

TO CONFER, TO CONSULT

R

Ivan se potichu radil se svým advokátem. • Ivan conferred silently with his attorney.

PORADIT SE • TO CONFERT, TO CONSULT

Včera se o problému poradili. • They consulted the affair yesterday.

▶▶▶ RADIT (SI)

TO ADVISE

Martin radí lidem, jak investovat peníze. • Martin advises people how to invest their money.

PORADIT (SI) • TO ADVISE, TO GIVE ADVICE

Potřebuju poradit s počítačem. • I need some advice about my computer.

▶▶▶ RADOVAT SE

TO BE HAPPY ABOUT STH, TO REJOICE

Z čeho se tak raduješ? • What are you so happy about?

ZARADOVAT SE • TO REJOICE

Zaradovali se, že vidí svého syna v pořádku. • They rejoiced to see their son well again.

▶▶▶ REAGOVAT

TO REACT

Na tyto léky každý reaguje jinak. • People react differently to these drugs.

ZAREAGOVAT • TO REACT

Na hospodářský růst vláda zareagovala zvýšením daní. • The government reacted to the economic growth by increasing taxation.

▶▶▶ RELAXOVAT

TO RELAX, TO REST AFTER WORK/EFFORT

Každý den po práci aspoň hodinu relaxuju. • I relax every day when I get home from work.

ZRELAXOVAT (SE) • TO RELAX, TO BECOME LESS TIGHT OR STIFF

Vždycky se jezdím zrelaxovat na hory, protože je tam klid. • The calm of the mountains helps me to relax.

▶▶▶ REZERVOVAT (SI)

TO BOOK

Chtěl bych si rezervovat stůl pro dva. • I would like to book a table for two.

PŘEREZERVOVAT (SI) • TO CHANGE A RESERVATION

Ten termín se nám nakonec nehodí, musíme si to ubytování přerezervovat na jiný den. • We need to change the reservation, the original date doesn't suit us.

ZAREZERVOVAT (SI) • TO BOOK

Zarezervoval si hotel v Praze. • He booked a hotel in Prague.

▶▶▶ RODIT (SE)

TO PRODUCE (= TO GROW)

Na keřích se rodí červené bobule. • These shrubs produce bright red berries.

NARODIT SE • TO BE BORN

Narodil jsem se v roce 1986. • I was born in 1986.

PORODIT • TO GIVE BIRTH

Marie porodila zdravou holčičku. • Mary gave birth to a healthy baby girl.

▶▶▶ ROZBÍJET (SE/SI)

TO BREAK, TO SMASH

Silný vítr rozbíjel okenní tabulky. • Strong wind was breaking windowpanes.

ROZBÍT (SE/SI) • TO BREAK

Kdo rozbil to okno? • Who has broken the window?

▶▶▶ **ROZČILOVAT**
ROZČILOVAT SE

(A) TO ANNOY

(B) TO GET ANGRY, UPSET

(A) Rozčiluje mě, když lidi nepoděkují. • It annoys me when people forget to say thank you.

(B) Kvůli tak banální věci není nutné se rozčilovat. • There's no point getting upset about such trivial issue.

ROZČÍLIT • TO MAKE ANGRY

Rozčilí mě, kdykoli s ním mluvím. • He makes me angry every time I talk to him.

ROZČÍLIT SE • TO GET ANGRY

Rozčilil jsem se tak, že jsem praštil telefonem. • I got so angry I just slammed the phone down.

▶▶▶ **ROZHLÍŽET SE**

TO LOOK AROUND

Stála na ulici a rozhlížela se kolem sebe. • She stood in the street and looked around her.

ROZHLÉDNOUT SE • (A) TO LOOK BOTH WAYS, (B) TO TAKE A GLANCE

(A) Než přejdeš silnici, rozhlédni se na obě strany. • Look both ways before crossing.

(B) Letmo se rozhlédla po místnosti. • She took a quick glance around the room.

POROZHLÉDNOUT SE • TO LOOK AROUND

Rád bych se porozhlédl po hezkém bytě blízko centra. • I'd like to look around for a decent apartment, not too far from the city.

▶▶▶ **ROZHODOVAT (SE)**

TO MAKE DECISIONS

Premiér by se neměl rozhodovat bez porady s vládou. • The prime minister should not have made decisions without consulting government.

ROZHODNOUT (SE) • TO DECIDE

Nemohl se rozhodnout, co si má koupit. • He couldn't decide what to buy.

▶▶▶ **ROZŠÍŘOVAT (SE/SI) TO WIDEN**

Cesta se rozšiřuje na dvouproudou silnici. • The road widens out and becomes a dual carriageway.

ROZŠÍŘIT (SE/SI) • TO BROADEN, TO WIDEN

Říká se, že cestování rozšiřuje obzory. • There is a saying that travel broadens the mind.

▶▶▶ **ROZUMĚT (SI) TO UNDERSTAND**

Nerozumím matematice. • I don't understand maths.

DOROZUMĚT SE • TO BE ABLE TO COMMUNICATE

Neumím anglicky, proto se v cizích zemích nedorozumím. • I cannot speak English, so I have problems to communicate abroad.

POROZUMĚT (SI) • TO UNDERSTAND

Má dnes špatný den, zkus tomu porozumět. • He's having a bad day, please try to understand.

▶▶▶ **ROZVÁDĚT (SE) TO DIVORCE**

Slyšel jsem, že se rozvádějí. • I heard they are divorcing.

ROZVÉST (SE) • TO DIVORCE

Po sedmi letech manželství se rozhodli rozvést. • After seven years, they decided to divorce.

▶▶▶ RUŠIT

(A) TO DISTURB • (B) TO REPEAL • (C) TO CANCEL •
(D) TO CLOSE DOWN

R

- (A) Promiňte, že ruším, ale mohl bych s vámi na chvíli mluvit? • I am sorry to disturb you, but can I talk to you for a moment?
(B) Evropská norma ISO 303 se ruší nařízením Parlamentu. • The European Standard ISO 303 is repealed by the Regulation of the Parliament.
(C) Kvůli nemoci dr. Hrabala se tento týden všechny semináře ruší. • All classes are cancelled this week due to Dr Hrabal's illness.
(D) Banky ruší stovky svých poboček. • Banks are closing down branches by the hundred.

ZRUŠIT • (A) TO CANCEL, (B) TO CLOSE DOWN

- (A) Promiňte, musím dnes zrušit lekci, protože jsem nemocný. • I am sorry about cancelling today's class. I fell ill.
(B) Ten obchod zrušili už loni. • The shop closed down last year.

NARUŠIT • (A) TO DISRUPT, TO DISTURB, (B) TO INVADE (PRIVACY)

- (A) Nechci narušit náš dobrý vztah. • I'm not going to disrupt our relationship.
(B) Zpěvačka si stěžovala, že bulvár otištěním fotografií narušil její soukromí. • The singer complained that tabloid invaded her privacy by printing the photos.

VYRUŠIT • TO DISTURB

Bavili jsme se v soukromí a vtom nás vyrušil. • We were talking in private when he disturbed us.

PŘERUŠIT • TO INTERRUPT

Zápas několikrát přerušil déšť. • The game was interrupted several times by rain.

PORUŠIT • TO BREAK (LAW, PROMISE), TO VIOLATE

Nesmíš porušit pravidla. • Rules musn't be violated.

VZRUŠIT, ROZRUŠIT • (A) TO THRILL, (B) TO EXCITE

- (A) Ta zpráva od vás mě dost rozrušila. • I was quite thrilled by your news.
(B) Rozrušilo ho, když se měl setkat se svým idolem. • He was very excited at meeting his idol.

▶▶▶ ŘÍDIT

(A) TO DRIVE (A VEHICLE) • (B) TO MANAGE, TO BE IN CHARGE

Ř

- (A) Dokázal bys řídit kamion? • Could you drive a truck?
(B) Můj bratr řídí hotel na Bahamách. • My brother manages a hotel on Bahamas.

NAŘÍDIT • TO COMMAND, TO ORDER

Nařídila mu, ať přijde. • She commanded him to come.

POŘÍDIT (SI) • TO GET, TO BUY

Pořídil jsem si to auto levně. • I got the car cheap.

VYŘÍDIT • (A) TO PASS STH ON, (B) TO HANDLE, TO DEAL WITH

(A) Martina slíbila, že vzkaz vyřídí ostatním. • Martina promised that she would pass the message on to the others.

(B) Každou stížnost by měli účinně a spravedlivě vyřídit. • They should deal properly and fairly with any complaint.

VYŘÍDIT SI • TO ATTEND TO STH

Možná přijdu pozdě, musím si ještě něco vyřídit. • I might be late, I have one or two things to attend to.

ZAŘÍDIT (SI) • (A) TO ARRANGE, (B) TO FURNISH

(A) Zařídila si bankovní půjčku. • She arranged a loan with the bank.

(B) Koupili si dům, ale neměli dost peněz, aby ho zařídili. • Having bought the house, they couldn't afford to furnish it.

ŘÍKAT (SI)

TO SAY

Říkala, že se měla na dovolené dobře. • She said she had enjoyed the holiday.

DOŘÍCT • TO FINISH A STORY

Už musím jít, tak ti to dořeknu zítra. • I'll finish my story tomorrow.

ODŘÍCT • TO CALL OFF, TO CANCEL

Odřekl další schůzku, tak už ho nepozvu. • He called off another meeting, I'm not going to invite him again.

ŘÍCT (SI) • TO TELL

Musím ti něco říct. • I must tell you something.

VYŘÍKAT SI • TO TALK OUT

Máme problém, musíme si to vyříkat a dohodnout se na kompromisu. • We need to talk out the issue with the others to reach a compromise.

▶▶▶ **SBÍRAT (SI)** TO COLLECT

S

Sbíráme podpisy na petici. • We are collecting signatures for a petition.

DOSBÍRAT (SI) • TO FINISH COLLECTING

Vědci dosbírali všechny vzorky a začali je analyzovat. • The researchers finished collecting all samples and started analysing them.

NASBÍRAT (SI) • TO PICK, TO TAKE FRUIT

Kde jste nasbírali ty borůvky? • Where did you pick these blueberries?

POSBÍRAT (SI) • TO GATHER (= TO BRING TOGETHER)

Čekal jsem, než si posbírá papíry. • I waited while he gathered up his papers.

▶▶▶ **SEDĚT** TO SIT

V práci dlouho sedím u počítače. • I mostly sit in front of the computer at work.

NASEDNOUT (SI) • TO GET ON STH

Asi jsem nasedl do špatného autobusu. • I think I got on the wrong bus.

POPOSEDNOUT (SI) • TO SHIFT IN A CHAIR

Poposedla si na židli a překřížila nohy. • She shifted in her chair, recrossed her legs.

POSEDĚT (SI) • TO SIT FOR A WHILE

Nespěchejte, ještě chvíli u nás posed'te. • Don't rush, sit for a while.

PŘESEDET (SI) • ONE'S LIMB FALLS ASLEEP

To představení bylo opravdu dlouhé, přiseděla jsem si nohu. • The performance was too long; my limb fell asleep while I was sitting.

PŘISEDNOUT (SI) • TO JOIN SB SITTING AT THE TABLE

Nikde v restauraci není místo, můžu si přisednout k vám? • There is no vacant table at the restaurant. Do you mind if I join you?

ROZSEDNOUT (SI) • TO SIT ON STH AND CRUSH IT

Včera jsem nechtěně rozsedla ovladač. • Yesterday, I sat on the remote control accidentally and crushed it.

S

SEDNOUT (SI) • TO SIT DOWN

Sedl si na postel a objal svou přítelkyni. • He sat down on the the bed and hugged his girlfriend.

VYSEDNOUT (SI) • TO GET OFF A VEHICLE

Vyvedni z vlaku ve stanici Krnov. • Get off the train in Krnov railway station.

▶▶▶ SETKÁVAT SE TO MEET, TO HAVE A MEETING

Setkávají se každé pondělí. • They have meetings every Monday.

SETKAT SE • TO MEET

Setkáme se zítra v 5 hodin. • Let's meet tomorrow at 5 o'clock.

▶▶▶ SEZNAMOVAT (SE) TO MEET

Rád se seznamuje s novými lidmi. • He likes meeting new faces.

SEZNÁMIT (SE) • TO MEET FOR THE FIRST TIME

Včera se Jitka seznámila s novým šéfem. • Jitka met her boss for the first time yesterday.

▶▶▶ SHÁNĚT (SI) TO LOOK FOR STH

Sháním nový byt někde na kraji města. • I have been looking for a new flat in a suburb.

SEHNAT (SI) • TO GET, TO GATHER

Už jsi sehnal ten nový počítač? • Have you got a new computer yet?

▶▶▶ SKÁKAT TO BE JUMPING (UP AND DOWN)

Děti skákaly radostí. • The children were jumping up and down with excitement.

DOSKOČIT • TO JUMP (HIGH OR FAR)

Zajíc doskočí dál než žába. • A rabbit can jump farther than a frog.

NASKOČIT (SI) • TO HOP (TO GET INTO A VEHICLE QUICKLY)

Nakočil jsem do autobusu na poslední chvíli. • I hopped on the bus at the last moment.

PŘESKOČIT • TO LEAP

Kůň přeskočil poslední překážku dostihu. • The racing horse leapt the last hurdle.

SKOČIT • TO JUMP

Rozeběhl se a skočil do vody. • He took a run-up and jumped into the water.

VYSKOČIT • (A) TO JUMP (= TO MOVE UPWARDS), (B) TO JUMP (AWAY)

(A) Jirka vyskočil, když uslyšel své jméno. • Jirka jumped to his feet when I called his name.

(B) Pilot s padákem vyskočil z hořícího letadla. • The pilot jumped from the burning plane with a parachute.

▶▶▶ **SKLÁDAT (SE/SI)**

(A) TO ASSEMBLE (= TO FIT TOGETHER) •

(B) TO COMPOSE • (C) TO SIT FOR AN EXAM

(A) Nábytek z IKEA se snadno skládá. • IKEA furniture is easy to assemble.

(B) Mozart skládal Dona Giovanniho tři měsíce. • Mozart was composing Don Giovanni for three months.

(C) Musel skládat zkoušku na třikrát. • He had to sit for the exam three times.

NASKLÁDAT (SI) • TO PILE

Naskládala krabice jednu na druhou. • She piled the boxes one on top of the other.

POSKLÁDAT (SI) • TO FOLD UP

Poskládal mapu a dal si ji do kapsy. • He folded the map up and put it in his pocket.

SLOŽIT • (A) TO FOLD, (B) TO COMPOSE (MUSIC), (C) TO PASS AN EXAM

(A) Pečlivě složila šaty a uklidila je do skříně. • She folded her dress neatly and put it into a wardrobe.

(B) Kdo složil tuto operu? • Who composed this opera?

(C) Abyste získali české občanství, musíte složit jazykovou zkoušku. • You have to pass a language exam to get Czech citizenship.

▶▶▶ SLAVIT / OSLAVOVAT

TO CELEBRATE

Jak se u vás slaví Nový rok? • How do people celebrate New Year in your country?

DOSLAVIT • TO FINISH CELEBRATING

Už jsme doslavili, teď budeme uklízet. • We have finished celebrating, it's time to tidy up.

OSLAVIT • TO CELEBRATE

Kde oslavíme vaše zasnoubení? • Where are we going to celebrate your engagement?

▶▶▶ SLIBOVAT (SI)

TO PROMISE

Slibuju, že přijdu. • I promise that I will come.

SLÍBIT (SI) • TO PROMISE

Slíbil, že vrátí peníze. • He promised to give the money back.

NASLIBOVAT (SI) • TO PROMISE SB THE MOON

Před svatbou jí nasliboval hory doly. • He promised her the moon before their marriage.

▶▶▶ SLYŠET

TO HEAR (SB DOING STH)

Slyší, jak se venku hádají. • She hears them arguing outside.

USLYŠET • TO HEAR (A SOUND)

Dívala se na film a najednou uslyšela velkou ránu. • Watching the movie, she heard a sudden loud crash.

VYSLYŠET • TO GRANT

Jsi hodná, že jsi vyslyšela mou prosbu a pomohla mi. • I'm glad you granted my request and helped me.

David se vždycky směje mým vtipům. • David always laughs at my jokes.

NASMÁT SE • TO HAVE A GOOD LAUGH

Během cesty jsme se opravdu nasmáli. • We had a good laugh on that journey.

ROZESMÁT • TO MAKE SB LAUGH

Video, co jsi mi poslal, mě rozesmálo. • The video you had sent me made me laugh.

ROZESMÁT SE • TO START LAUGHING

Po jeho vtipu se rozesmála. • When he told the joke, she started laughing.

USMÁT SE • TO GIVE A SMILE

Mrkla na mě a usmála se. • He winked and gave me a smile.

ZASMÁT SE • TO GIVE A LAUGH

Když jsem dovyprávěl vtip, krátce se zasmála a pokračovala v práci. • When I finished the joke, she gave a short, amused laugh and went on working.

Je zdravější jídlo péct nebo dusit než smažit. • It is healthier to grill or steam your food than to fry it.

DOSMAŽIT (SE/SI) • TO FINISH FRYING

Až dosmažím rybu, můžeme začít jíst. • We can start eating when I finish frying the fish.

NASMAŽIT (SI) • TO FRY A LARGE QUANTITY

Nasmažil jsem plnou mísu kuřecích paliček. • I fried a large bowl of chicken joints.

USMAŽIT (SE/SI) • TO PREPARE FRIED FOOD

Chečeš vajíčko radši usmažit, nebo uvařit? • Shall I fry you an egg, or would you prefer boiled?

▶▶▶ **SNAŽIT SE** TO TRY

Snažila jsem se potlačit smích. • I was trying not to laugh.

VYNASNAŽIT SE • TO DO ONE'S BEST

Vynasnažím se, aby měl dědeček pohodlí. • I will do my best to make grandpa comfortable.

▶▶▶ **SNĚŽIT** TO SNOW

Venku hustě sněží. • It's snowing heavily.

ZASNĚŽIT • TO COVER WITH SNOW

Sníh mi zasněžil celé auto. • The snow has completely covered my car.

▶▶▶ **SNÍDAT** TO BREAKFAST

Většinou snídá sama. • She usually breakfasts alone.

DOSNÍDAT • TO FINISH BREAKFAST

Až dosnídáš, umyj po sobě nádobí. • When you finish your breakfast, wash the dishes.

NASNÍDAT SE • TO HAVE BREAKFAST

Před ranním běháním se musím nasnídat. • I need to have breakfast before I go jogging.

POSNÍDAT • TO BREAKFAST ON

Posnídali rychle kávu a toast. • They breakfasted hurriedly on coffee and toast.

▶▶▶ **SNÍŽOVAT (SE)** TO LOWER, TO REDUCE

Tento lék snižuje krevní tlak. • This drug is used to lower blood pressure.

SNÍŽIT (SE) • TO DECREASE

Nezaměstnanost se minulý rok snížila • The unemployment has decreased in the last year.

▶▶▶ **SOUDIT**

(A) TO JUDGE (= TO FORM AN OPINION ABOUT SB/STH) •

(B) TO TRY (= TO EXAMINE A LEGAL CASE)

(A) Nesudte ji příliš přísně, je hodně mladá. • Do not judge her too harshly, she is very young.

(B) Soud soudil případ vraždy. • The court tried a case of murder.

ODSOUDIT • (A) TO CONDEMN, (B) TO SENTENCE

(A) Čtenáři odsoudili novináře kvůli neobjektivním názorům. • Readers condemned the journalists for the lack of objectivity.

(B) Pachatel byl odsouzen ke čtyřem letům vězení. • A defendant sentenced to a four-year jail term.

POSOUDIT • TO JUDGE

Je těžké posoudit pravděpodobnost, že se budou opakovat povodně. • The likelihood of future floods was impossible to judge.

VYSOUDIT • TO GET STH BY TRIAL

Mohl jsem vysoudit víc peněz, ale nebavilo mě už být pořád u soudu. • I could have got more money, but I was tired of going to court.

ROZSOUDIT • TO ADJUDICATE

Můžete se obrátit na soud, který váš spor rozsoudí. • You can appeal to the court to adjudicate your dispute.

▶▶▶ **SPÁT**

TO SLEEP

Kvůli hluku jsem nemohl spát. • I couldn't sleep because of the noise.

PROSPAT • TO SLEEP LONG

Novorozenci prospí většinu dne. • Newborn babies sleep through most of the day.

S

PROSPAT SE • TO HAVE SOME SLEEP

Proč se po práci trochu neprospíš? • Why don't you have a little sleep after work?

PŘESPAT • TO SLEEP OVER

Dnes u mě přespí kamarádka. • My friend is sleeping over tonight.

USPAT • TO LULL (SB TO SLEEP)

Až uspím dítě, budu se dívat na televizi. • When I lull the child to sleep, I'll watch the TV.

VYSPAT SE • TO GET A GOOD SLEEP

Konečně jsem se dobře vyspala. • I got a good night's sleep finally.

ZASPAT • TO OVERSLEEP

Zaspala jsem, takže mi ujel autobus. • I overslept and missed the bus.

▶▶▶ SPĚCHAT TO BE IN A HURRY

Promiň, spěchám do školy. • Sorry, I'm in a hurry, I'm late for school.

POSPÍŠIT SI • TO HURRY UP

Pospěš si, už musíme jít. • Hurry up, we must be leaving!

PŘISPĚCHAT • TO COME ALONG QUICKLY, MOSTLY IN ORDER TO HELP SB

Honza přispěchal kamarádovi na pomoc. • John quickly came to his friend's rescue.

USPĚCHAT • TO RUSH STH

Buď trpělivý, nesmíš nic uspěchat. • You must be patient and not to rush things.

▶▶▶ SPOJOVAT (SE) TO CONNECT, TO JOIN

Ostrov spojuje s pevninou most. • The island is connected to the mainland by a bridge.

SPOJIT • (A) TO CONNECT, (B) TO MERGE, TO COMBINE, (C) TO CONNECT (BY PHONE), TO PUT THROUGH, (D) TO CONNECT (= TO RELATE)

(A) Olomouc a Brno spojí nová železnice. • A new railway will connect Olomouc and Brno.

- (B) Spojte všechny textové dokumenty do jednoho souboru. • Merge multiple text files into one master file.
- (C) Nezavěšujte, prosím, spojím vás. • Please hold the line, I'm trying to put you through.
- (D) Vůbec jsem si ty dvě události nedokázala spojit. • I didn't connect the two events in my mind.

SPOJIT (SE) • (A) TO JOIN (TOGETHER), TO JOIN FORCES, (B) TO CONTACT SB

- (A) Dvě firmy se spojily, aby získaly zakázku. • The two firms joined forces to win the contract.
- (B) Řekněte nám, s kým se můžeme v případě nutnosti spojit. • Give us the name of someone who we can contact in an emergency.

POSPOJOVAT • TO JOIN UP, TO CONNECT ALL PARTS TOGETHER

Když pospojujete všechny tečky, objeví se obrázek. • If you join up the dots, you'll get a picture.

▶▶▶ SPOLÉHAT SE TO RELY ON

Spoléhám na tvou radu. • I rely on you for good advice.

SPOLEHNOUT SE • TO RELY ON

Můžeme se na něj spolehnout, že udělá svoji práci? • Can we rely on him to get the job done?

▶▶▶ SPORTOVAT TO DO SPORTS

Sportuje každý den. • He does sports every day.

DOSPORTOVAT • TO END A WORKOUT

Už dnes dosportovala, může jít domů. • She ended her workout today, she can go home.

VYSPORTOVAT SE • TO GET IN SHAPE IN THE GYM

Má dobrou postavu, je vidět, že si ji vysportoval. • His body shows that he got in shape in the gym.

▶▶▶ SPRCHOVAT SE TO SHOWER

Raději se sprchuješ, nebo koupeš? • Do you prefer showering, or bathing?

DOSPRCHOVAT SE • TO FINISH THE SHOWER

Když se Pavla dosprchovala, Vlád'a se šel vykoupat. • After Pavla had taken a shower, Vlád'a took a bath.

OSPRCHOVAT SE / VYSPRCHOVAT SE • TO TAKE A SHOWER

Jsem zpocená, musím se hned osprchovat. • I feel sweaty, I must take a shower.

▶▶▶ STÁVAT SE TO HAPPEN

Náhody se stávají každý den. • Coincidences happen all the time.

STÁT SE • TO HAPPEN

Proč pláčeš? Co se ti stalo? • Why are you crying? What happened?

▶▶▶ STĚŽOVAT SI TO COMPLAIN

Budu si na vás stěžovat u vedoucího. • I'm going to complain to the manager about this.

POSTĚŽOVAT SI • TO COMPLAIN (BRIEFLY)

„Nikdy se o mě nezajímáš,“ postěžoval si Jiří. • “You never care about me,“ Jiří complained.

▶▶▶ STÍHAT TO MANAGE

Většinou stíhám svou práci udělat v termínu. • I usually manage to complete my tasks in time.

STIHNOUT • TO CATCH

Jestli chceš stihnout autobus, pospěš si. • If you want to catch the bus, you'd better hurry.

▶▶▶ STMÍVAT SE

TO GET DARK

S

Ještě není tma, ale stmívá se. • It's not dark yet, but it's getting there.

SETMĚT SE • TO GET/GO DARK

V místnosti se náhle setmělo. • Suddenly, the room went dark.

▶▶▶ STRÍHAT (SE/SI)

TO CUT WITH SCISSORS

Dávám si stříhat vlasy každý měsíc. • I have my hair cut monthly.

DOSTŘÍHAT (SE/SI) • TO FINISH CUTTING

Střihač a režisér dostříhali nový film. • The editor and the director finished cutting a new film.

NASTŘÍHAT (SI) • TO CUT INTO PIECES

Podívám se na YouTube, jak si mám nastříhat látku na ušití trička. • I must watch YouTube to learn how to cut fabric for sewing a T-shirt.

OSTŘÍHAT (SE/SI) • TO CUT (= TO MAKE SHORTER BY CUTTING)

Třepí se mi konečky, měla bych se nechat ostříhat. • I'm getting split ends, I should have my hair cut.

VYSTŘÍHAT (SI) • TO CUT OUT (FROM A LARGER PIECE)

Vystřiháš mi z časopisu tyhle fotky? • Could you cut these pictures out of a magazine for me?

▶▶▶ STRKAT (SE)

TO SHOVE

Lidé v davu se tlačili a strkali. • The crowd was pushing and shoving.

STRČIT • TO PUSH

Někdo do mě strčil, až jsem spadl. • Somebody pushed me and I fell over.

VYSTRČIT • TO POKE

Dana vystrčila hlavu ze dveří. • Dana poked her head round the door.

ZASTRČIT • TO INSERT

Zastrčil jsem klíč do zámku. • I inserted the key into the lock.

▶▶▶ STRÍLET TO SHOOT

Biatlonisté stříleli na terč. • Biathloners were shooting at a target.

POSTŘELIT • TO SHOOT AND WOUND

Lupiče postřelili do nohy. • The rober was shot into his leg.

STŘELIT • TO GIVE A SINGLE SHOT

Zrádci střelili generála do zad. • Traitors shot the general in the back.

VYSTŘELIT • TO SHOOT A GUN, TO FIRE

Policista vystřelil po útočnickovi. • A policeman fired at the attacker.

ZASTŘELIT • TO SHOOT DEAD

Během loupeže byli zastřeleni tři lidé. • Three people were shot dead during the robbery.

▶▶▶ STUDOVAT TO STUDY

Studuju češtinu a angličtinu. • I study Czech and English.

DOSTUDOVAT (SI) • TO GRADUATE

Dostudoval jsem v roce 2017. • I graduated in 2017.

NASTUDOVAT (SI) • TO STUDY A SUBJECT THOROUGHLY

Za domácí úkol si nastudujte v knize kapitolu 8. • Don't forget to study Chapter 8 for homework.

VYSTUDOVAT • TO GET ONE'S DEGREE

Vystudoval jsem ten obor na Univerzitě Palackého v Olomouci. • I got my degree at Palacký University in Olomouc.

▶▶▶ **SUŠIT (SE/SI)** TO DRY

S

Vypral prádlo a dal ho ven sušit. • He did the laundry and hung it out to dry.

DOSUŠIT (SI) • TO FINISH DRYING

To prádlo je ještě mokré, necháme ho dosušit. • The laundry has not dried yet. We must leave it on the line.

USUŠIT • TO DRY

Pojďte si ke mně domů usušit boty. • Come into my house to dry your wet shoes.

VYSUŠIT (SI) • TO DRY UP

Slunce vysušilo kaluže po dešti. • The pools dried up in the sun.

▶▶▶ **SVÍTIT (SI)** TO SHINE

Dnes krásně svítí slunce. • The sun is shining.

POSVÍTIT (SI) • TO AIM THE LIGHT AT STH

Musím opravit zámek u dveří, můžeš mi na to, prosím tě, posvítit? • I must repair the door lock. Could you shine the torch on it, please?

ROZSVÍTIT (SI) • TO TURN THE LIGHT ON

Můžeš rozsvítit světlo? Je tu tma. • Can you turn the lights on, please? It's dark here.

ZASVÍTIT • TO SHINE (QUICKLY, SUDDENLY)

Skrz mraky zasvítíl paprsek slunce. • A ray of sunshine shone through a gap in the clouds.

▶▶▶ **SVLÉKAT (SE/SI)** TO UNDRRESS, TO TAKE OFF

Když si svlékal bundu, zasekl se mu zip. • When he was taking off a jacket, the zipper got stuck.

SVLÉKNOUT (SE/SI) • TO UNDRRESS, TO TAKE OFF

Svlékl se a šel do sprchy. • He undressed and got into the shower.

▶▶▶ ŠETŘIT (SI)
ŠETŘIT SE

(A) TO TAKE STH TO SAVE MONEY

(B) TO TAKE STH EASY, TO SAVE BREATH/STRENGTH

(A) Šetří na auto. • He's saving for a car.

(B) Pár dní se šetří a budeš zase fit. • Take things easy for a few days and you should be ok.

NAŠETŘIT • TO SAVE (UP)

Našetřil si na malý domek. • He managed to save enough to buy a small house.

OŠETŘIT • TO TREAT, TO GIVE SB TREATMENT

Ošetřili mu zranění na hlavě. • He was treated for head injury.

VYŠETŘIT • (A) TO EXAMINE, (B) TO SPARE

(A) Doktor ji vyšetřil, ale neobjevil žádný problém. • The doctor examined her, but didn't find anything wrong.

(B) Vyšetřili jsme vám jeden pokoj, jinak je hotel obsazený. • We can only spare one room for you, the hotel is full.

▶▶▶ ŠÍT

TO SEW

Kde ses naučila tak hezky šít? • Where did you learn to sew so well?

DOŠÍT • TO FINISH SEWING

Tu vestičku jsem už skoro došila, ale není tak pěkná, jak jsem doufala. • I have nearly finished your waistcoat, but it is not as beautiful as I had hoped.

PŘEŠÍT • TO ALTER (= TO REMAKE THE CLOTHES SO THAT THEY FIT)

Nechala si přešít svatební šaty. • She had the dress altered for the wedding.

PŘIŠÍT • TO SEW (ON STH)

Přišla jsem na tvoje džiny nový knoflík. • I sewed on a new button on your jeans.

SEŠÍT • TO SEW TOGETHER

Sešila oba díly svetru k sobě. • She sewed the two sides of the jumper together.

UŠÍT • TO SEW

Za jak dlouho jsi ušila tu mikinu? • How long did it take to sew this jacket?

VYŠÍT • TO EMBROIDER

Na povlaky na polštářky vyšila květy. • She embroidered the cushion cover with flowers.

ZAŠÍT • TO SEW UP

Dokázala bys mi zašít díru v kapse? • Could you sew up this hole in my pocket?

▶▶▶ ŠLAPAT

(A) TO STEP • (B) TO PEDAL

(A) Nešlapej do kaluží. • Don't step in the puddle.

(B) Do kopce budeš muset pořádně šlapat. • You'll have to pedal hard up this hill.

ROZŠLAPAT • TO TREAD

Rozšlapal popel po koberci. • He trod the ash into the carpet.

POŠLAPAT • TO STEP ON STH

Když tancujeme, snažte se mi nepošlapat nohy. • When we dance, try not to step on my feet.

ŠLÁPNOUT • TO STEP

Omylem jsem jí šlápl na nohu. • I stepped on her foot accidentally.

VYŠLAPAT • TO WALK UP

Výtah byl mimo provoz, musela schody vyšlapat. • The lift was out of order, she had to walk up the stairs.

ZAŠLÁPNOUT • TO DESTROY BY STEPPING

Zašlápl mravence. • He stepped on the ant and killed it.

▶▶▶ ŠPINIT (SE/SI)

(A) TO SOIL, TO DIRTY •

(B) TO SULLY ONE'S LIPS, HANDS, NAME

(A) Bláto na cestě mi špinilo boty. • The mud of the road soiled my shoes.

(B) Ani si nebudu špinit pusou tím, co se o tobě říká. • I wouldn't sully my lips by sayin' what they say about you.

Takovou práci si nebudu špinit ruce. • I don't want you soiling your hands with this sort of work.

POŠPINIT • TO TARNISH

Nedovolím vám, abyste pošpinil pověst naší rodiny. • I won't allow you to tarnish my family's reputation.

ZAŠPINIT (SE/SI) / UŠPINIT (SE/SI) • TO DIRTY

Zašpinil jsem si košili. • I dirtied my shirt.

TAHAT

TO PULL

Přestaň tahat sestřičku za vlasy! • Stop pulling your sister's hair!

NATÁHNOUT (SE/SI) • TO STRETCH (= PULL TIGHT)

Ujisti se, že jsi to lano pevně natáhl. • Make sure that the rope is stretched tight.

ODTÁHNOUT (SE) • TO PULL AWAY

Když se jí snažil políbit, odtáhla se. • He tried to kiss her but she pulled away.

PROTÁHNOUT SE/SI • TO STRETCH (YOUR BODY)

V letadle si nemohl protáhnout nohy. • He couldn't stretch his legs in the airplane.

TÁHNOUT • TO DRAG

Psi táhli saně stovky kilometrů po sněhu. • Dogs were dragging the sledges for hundreds of kilometers across the snow.

VYTÁHNOUT (SI) • TO PULL (= TAKE OUT)

Útočník na mě vytáhl zbraň. • The attacker pulled a gun on me.

TANCOVAT

TO DANCE

Celý večer tancovala s Honzou. • She danced all evening with Johnny.

DOTANCOVAT • TO FINISH THE DANCE

Až dotancuju poslední tanec, tak půjdeme domů. • When I finish the last dance, we'll go home.

PROTANCOVAT • TO DANCE ALL NIGHT LONG

Včera protancovali celou noc. • They kept dancing all night long.

UTANCOVAT SE • TO DANCE ONE'S FEET OFF

Utancoval se do vyčerpání. • She has danced her feet off.

ZATANCOVAT SI • TO GO DANCING

Půjdeme si dnes večer zatancovat? • Let's dance today, shall we?

▶▶▶ TĚCT**TO FLOW, TO RUN**

V tomto místě teče řeka hodně rychle. • The river flows quite fast here.

NATĚCT • (A) TO LEAK (INTO), (B) TO SWELL

(A) Doma nám do sklepa natekla voda. • Water leaked into the cellar in our house.

(B) Vymknutý kotník mu ošklivě natekl. • His sprained ankle has swollen badly.

ODTĚCT • TO LET WATER RUN

Vodu ve sprše nechej odtéct, dokud nezteplá. • Let the water in the shower run until it's warm.

ROZTĚCT SE • TO MELT

Zmrzlina se roztela, než jsem přišel z nákupu. • Ice cream had melted before I got home.

STĚCT • TO TRICKLE

Po tváři jí stekla slza. • A tear trickled down her cheek.

VYTĚCT • TO LEAK (OUT)

Z auta vytekl olej. • Oil leaked out of the car.

▶▶▶ TELEFONOVAT (SI)**TO CALL USING A PHONE**

Telefonuju rodičům každý den. • I call my parents every day.

DOTELEFONOVAT (SI) • TO GET OF THE PHONE, TO END THE CALL

Už jsem dotelefonovala, tak ti ten telefon půjčím. • I just got of the phone, you may use it.

ZATELEFONOVAT (SI) • TO MAKE A PHONE CALL

Musím si zatelefonovat. • I must make a phone call.

▶▶▶ TĚŠIT SE TO LOOK FORWARD TO

Už se moc těším na dovolenou. • I'm looking forward to the holiday.

NATĚŠIT SE • TO GET EXCITED

Už jsem se tak natěšila na dovolenou, ale potom to bohužel nevyšlo. • First I got excited about prospective holiday, but then I had to cancel it.

POTĚŠIT (SE) • TO DELIGHT

Ten dárek mě potěšil, děkuju. • Your gift delighted me, thank you.

UTĚŠIT (SE) • TO COMFORT

Musím utěšit kamarádku, má problém v práci. • My friends need comforting, she has some troubles at work.

▶▶▶ TISKNOUT (SI) TO PRINT

Každý den redakce tiskne pět milionů kusů časopisu. • Five million copies of the magazine are printed every day.

NATISKNOUT (SI) • TO PRINT (= ON A SURFACE)

Text je natištěn na recyklovaném papíru. • This text is printed on recycled paper.

OTISKNOUT (SE/SI) • (A) TO IMPRINT, (B) TO PRINT (= TO PUBLISH)

(A) Podrážky se otiskly do bláta. • Their footprints were imprinted in the mud.

(B) Reflex jako první noviny otiskl článek o korupční aféře. • Reflex was the first to print the story of a corruption affair.

POTISKNOUT (SI) • TO PRINT WITH (= A PATTERN ETC.)

Látka byla potištěna pestrobarevnými květinami. • The cloth was printed with brightly coloured flowers.

VYTISKNOUT (SI) • TO PRINT

Než dokument vytiskneš, měl bys ho uložit. • You should save the document before you print it.

▶▶▶ TOČIT (SE) TO ROTATE, TO TURN

Nad hlavou se jí rychle točil větrák. • The blades of the fan rotated rapidly above her.

NATOČIT (SE) • TO ANGLE

Natočil židli tak, aby viděl na dveře. • He angled his chair so that he could watch the door.

OTOČIT (SE) • TO SPIN AROUND

Otočila se na podpatku a odešla. • She spun on her heel and walked out.

ROZTOČIT (SE) • TO SPIN (= TO MAKE STH TURN ROUND QUICKLY)

Hráči umístili sázky a krupiér roztočil ruletu. • The players placed their bets and the croupier spun the roulette wheel.

VYTOČIT • TO DIAL

Číslo, které jste vytočili, je momentálně nedostupné. • The number you dialed cannot be reached now.

ZATOČIT SE • TO SPIN

Zatočila se mi hlava a zavrávovral jsem. • My head spun and I staggered.

▶▶▶ TOUŽIT TO LONG, TO HANKER

Konečně jsem objevila dům, po kterém jsem vždycky toužila. • I finally found the house I had been hankering after.

ZATOUŽIT • TO LONG

Zatoužil ji znovu uvidět. • He longed to see her again.

▶▶▶ TRÁVIT

(A) TO DIGEST • (B) TO SPEND

- (A) Had dlouhé hodiny nehybně ležel a trávil potravu. • The snake lay absolutely motionless for hours as it digested its meal.
- (B) Rád trávím čas s přáteli. • I like to spend time with my friends.

STRÁVIT • (A) TO DIGEST, (B) TO SPEND

- (A) Lidské tělo nedokáže strávit některé rostliny, třeba trávu. • Humans cannot digest plants such as grass.
- (B) Kolik času jsi strávil nad úkolem? • How long did you spend on your homework?

▶▶▶ TRESTAT

TO PUNISH

Rodiče mě trestali tím, že jsem se nesměl dívat na televizi. • My parents used to punish me by not letting me watch TV.

POTRESTAT • TO PUNISH

Vinici budou po zásluze potrestáni. • Those found guilty will be punished accordingly.

VYTRESTAT • TO TEACH SB A LESSON

Sezení na sluníčku mě pořádně vytrestalo, spálila jsem se. • I sat in the sun all day and got a terrible sunburn – it really taught me a lesson.

▶▶▶ TRHAT (SI)

(A) TO TEAR • (B) TO PICK (= TO TAKE FLOWERS, FRUIT)

- (A) Netrhej ten papír, chci si přečíst poznámky. • Don't tear the paper! I want to read the notes.
- (B) Trhala květiny a vázala je do krásné kytice. • She picked some flowers and arranged them into a beautiful bouquet.

NATRHAL (SI) • TO PICK (= TO TAKE FLOWERS, FRUIT)

Pavel přinesl své ženě květiny, které sám natrhal. • Pavel brought his wife some flowers he had picked himself.

POTRHAT (SI) • TO RIP, TO TEAR

O lavičku jsem si potrhala sukni. • I ripped my skirt on the bench.

ROZTRHAT (SI) • TO TEAR TO PIECES

Roztrhala fotku na kousičky. • She tore the photo into pieces.

STRHNOUT (SI) • (A) TO TEAR OFF (= TO REMOVE ROUGHLY), (B) TO TEAR DOWN (= TO DEMOLISH), (C) TO DEDUCT, (D) TO BE/GET CARRIED AWAY

(A) Bouře strhla střechu. • A storm tore off the roof.

(B) Strhli staré budovy, aby na jejich místě postavili kanceláře. • They tore down old houses to build a new office block.

(C) Za každou špatnou odpověď vám strhneme dva body. • Two points will be deducted for a wrong answer.

(D) Hra mě tak strhla, že jsem začal křičet. • I got carried away by the game and started shouting.

TRHNOUT • TO JERK

Prudce trhla hlavou. • She jerked her head up.

VYTRHNOUT (SI) • TO EXTRACT, TO PULL OUT

Zubař mi vytrhl zub moudrosti. • The dentist pulled out my wisdom tooth.

ZTRHAT • TO TEAR TO SHREDS (= TO CRITICIZE SEVERELY)

Kritici ztrhali poslední Spielbergův film. • Reviewers tore Spielberg's last film to shreds.

▶▶▶ TRVAT TO LAST

Jak dlouho ta hra trvá? • How long does the play last?

POTRVAT • TO TAKE (OF TIME)

Jak dlouho potrvá cesta do Brna? • How long will it take to get to Brno?

PŘETRVAT • TO PERSIST

Pokud bolest přetrvá, jděte k lékaři. • If the pain persists, consult a doctor.

VYTRVAT • TO PERSEVERE

Kdybych byl vytrval, asi bych tu práci byl dostal. • If I had persevered, I probably would have got the job.

▶▶▶ TRÍDIT (SI)

TO SEPARATE (INTO)

Odpadky se třídí na plasty, sklo a papír. • Rubbish is sorted into plastics, glass and paper.

ROZTRÍDIT (SI) • SEPARATE (INTO)

Hráče roztrídili do týmů podle jejich schopností. • Players were sorted into teams according to their abilities.

VYTRÍDIT (SI) • TO SORT OUT

Vytříd' oblečení, co chceš vyhodit, a já si ho vezmu. • Sort out any clothes you want to throw away and give them to me.

▶▶▶ TVOŘIT

(A) TO MAKE, TO FORM • (B) TO CREATE •
(C) TO CONSIST OF

- (A) V češtině se minulý čas tvoří přidáním koncovky -l. • In Czech the past tense is formed by adding -l suffix.
- (B) V programu se dají tvořit barevné grafy. • The software makes it easy to create colourful graphs.
- (C) Publikum tvořili především náctiletí. • The audience consisted mainly of teenagers.

DOTVOŘIT • TO FINISH CREATING STH, TO COMPLETE STH

Výsledný dojem dotvořila krajkovými leginami a vysokými černými botami. • Brown lace leggings and black leather shoes completed her gothic outfit.

STVOŘIT • TO CREATE

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ • “In the beginning God created the heavens and the earth.”

UTVOŘIT • TO MAKE, TO FORM

Děti utvořily kruh a začaly si hrát. • A group of children formed a circle and started to play.

**VYTVOŘIT • (A) TO CREATE (= TO MAKE STH NEW),
(B) TO CREATE (= TO INVENT/DESIGN STH)**

- (A) Vytvořte nový adresář a uložte do něj všechny soubory. • Create a new directory and put all your files into it.
- (B) Sochu Davida vytvořil Michelangelo. • Michaelangelo created the statue of David.

▶▶▶ TVRDIT

TO CLAIM (= TO ASSERT)

T

Netvrdím, že jsem nějaký odborník na fyziku, ale... • I don't claim to be an expert in physics, but . . .

POTVRDIT • TO CONFIRM

Vaši rezervaci, prosím, potvrďte písemně. • Please write to confirm your reservation.

STVRDIT • TO CONFIRM, TO AFFIRM

Rakousko a Itálie stvrdily dohodu o spolupráci. • Austria and Italy confirmed a cooperation agreement.

▶▶▶ UBYTOVÁVAT

TO HOUSE, TO LODGE

U

Uprchlíci jsou ubytováni v bývalých kasárnách. • The refugees are lodged in old army barracks.

UBYTOVAT • TO ACCOMMODATE

V hotelu se může ubytovat až 500 hostů. • The hotel can accommodate up to 500 guests.

▶▶▶ UBYTOVÁVAT SE

TO CHECK IN

Zrovna se ubytovávám v hotelu. • I am at the hotel reception, checking in.

UBYTOVAT SE • TO CHECK IN

Ubytovali jsme se v hotelu Palác. • We checked in at the Palace Hotel.

▶▶▶ ÚČASTNIT SE

TO TAKE PART, TO PARTICIPATE

Pěvecké soutěže Eurovize se účastní 30 zpěváků z různých zemí. • 30 singers from various countries are taking part in the Eurovision Song Contest.

ZÚČASTNIT SE • TO TAKE PART, TO PARTICIPATE

Soutěže se zúčastnilo skoro 500 družstev. • Nearly 500 teams took part in the competition.

▶▶▶ UČIT TO TEACH

Učím na univerzitě. • I teach at the university.

DOUČIT • TO TUTOR

Jitka doučila našeho syna matematiku. • Jitka tutors our son in maths.

NAUČIT • TO TEACH SB STH NEW

Táta mě naučil jezdit na kole. • My father taught me how to ride a bike.

POUČIT • TO INSTRUCT

Zaměstnanci budou poučeni, jak zacházet s novým fakturačním systémem. • Employees will be instructed on the use of the new invoicing system.

▶▶▶ UČIT SE TO STUDY

Neruš Janu, učí se na zkoušku. • Don't disturb Jane, she's studying for her exams.

DOUČIT SE • TO CATCH UP ON

Musím se ještě doučit gramatiku, slovíčka už umím. • I have learnt the vocabulary, now I must catch up on the grammar.

NAUČIT SE • TO LEARN STH NEW

Na kole jsem se naučil jezdit v pěti letech. • I learnt to ride a bike when I was five.

POUČIT SE • TO LEARN (= TO CHANGE ONE'S ATTITUDES ABOUT SOMETHING AND BEHAVE IN A DIFFERENT WAY)

Věřím, že se ze svých chyb poučí. • I'm sure she'll learn from her mistakes.

PŘIUČIT SE • TO LEARN STH NEW

V každém věku se můžeš něco přiučit. • You can learn something new at any age.

VYUČIT SE • TO TRAIN (= TO PREPARE ONESELF FOR A JOB)
Pavel se vyučil automechanikem. • Pavel trained to be a car mechanic.

▶▶▶ **ÚČTOVAT (SI)** TO CHARGE A FEE

Mnoho univerzit si za jazykové kurzy účtuje poplatky. • Many universities now charge tuition fees for language courses.

NAÚČTOVAT • TO BILL

Naúčtovali mi zboží, které jsem si neobjednal. • I was billed for equipment that I didn't order.

VYÚČTOVAT • TO ACCOUNT FOR

Všechny grantové prostředky musí být řádně a účelně vynaloženy a vyúčtovány. • All funds must be properly and efficiently spent and accounted for.

ZÚČTOVAT • TO SETTLE ACCOUNTS (FIGURATIVELY)

Hrozili, že zúčtují s každým, kdo by jim kladl odpor. • They threatened to settle accounts with those who opposed them.

▶▶▶ **UKAZOVAT** TO POINT (= TO BE DIRECTED TOWARDS STH)

Střelka kompasu ukazuje na sever. • A compass needle points north.

UKÁZAT • (A) TO POINT (= TO SHOW WITH FINGER), (B) TO SHOW

(A) Řekl mé jméno a ukázal na mě. • He said my name and pointed towards me.

(B) Při vstupu musíte ukázat vstupenku. • You have to show your ticket at the entrance.

POUKÁZAT • TO POINT OUT STH

Poukázala na chyby v jeho výslovnosti. • She pointed out some errors in his pronunciation.

▶▶▶ **UKLÍZET (SI)** TO DO THE CLEANING

Každou sobotu uklízím byt. • I do the cleaning in my flat on Sundays.

U

DOUKLÍZET (SI) • TO FINISH THE CLEANING

Až douklížíš, vyper prádlo. • When you finish cleaning, do the laundry.

POKLIDIT (SI) • TO CLEAN UP A LITTLE

Večer přijde návštěva, tak ještě trochu poklidím. • I expect some visitors tonight, so I should to clean up a little.

UKLIDIT (SI) • TO CLEAN

Zítرا uklidím dům. • Tomorrow I'm going to clean the house.

VYKLIDIT (SI) • TO CLEAR OUT

Zítرا přivezou novou skříň, tak tu starou musíme dnes vyklidit. • I must clear out my old wardrobe because they are delivering a new one to me.

UMÍRAT • TO DIE

Vojáci bojují a umírají. • Soldiers are fighting and dying.

UMŘÍT/ZEMŘÍT • TO DIE

Při nehodě zemřelo nejméně šest lidí. • At least six people have died in the accident.

URČOVAT • TO DETERMINE

Stáří vína určuje jeho chuť. • The age of a wine determines its taste.

URČIT • (A) TO DETERMINE, (B) TO BE MEANT FOR

(A) Vyšetřovatelé určují příčinu požáru. • Investigators are determining the cause of the fire.

(B) Tahle vidlička je určená na grilování. • This fork is meant for barbecuing.

USÍNAT • TO FALL ASLEEP

Už jsem usínal, když někdo zazvonil. • I was about to fall asleep when the bell rang.

USNOUT • TO FALL ASLEEP

Byl tak utahaný, že usnul v křesle. • He was so exhausted that he fell asleep in the armchair.

USMÍVAT SE TO SMILE

Skoro nikdy se neusmívá. • He almost never smiles.

USMÁT SE • TO GIVE A SMILE

Chlapec se na mě přátelsky usmál. • The boy gave me a friendly smile.

POUSMÁT SE • TO GIVE A FAINT/SLIGHT SMILE

Když viděl mé překvapení, lehce se pousmál. • He smiled slightly at the look of surprise on my face.

UTÍKAT TO RUN

Abych stihla autobus, musela jsem utíkat. • I had to run to catch the bus.

UTÉCT • TO RUN AWAY

Ve třinácti utekl z domova. • He ran away from home at the age of thirteen.

UTÍRAT (SI) TO WIPE

Popotahovala a utírala si oči kapesníkem. • She was sniffing and wiping her eyes with a tissue.

UTŘÍT (SI) • TO WIPE

Utřel si ruce do čistého ručníku. • He wiped his hands on a clean towel.

U

▶▶▶ UTRÁCET TO SPEND MONEY

Za oblečení utrácím jen málo. • I don't spend much on clothes.

UTRATIT • TO SPEND MONEY

Utratila jsem za dvě sukně a tričko jen pětistovku. • I bought two skirts and a T-shirt and I only spent 500 crowns.

POUTRÁCET • TO SPEND MUCH MONEY ON VARIOUS THINGS

Na dovolené jsem poutrácel sto euro jen za suvenýry. • On holiday I spent 100 euros on souvenirs only.

▶▶▶ UVÁDĚT TO PRESENT, TO INTRODUCE

Česká televize uvádí nový seriál. • Czech Television presents a new series.

UVÉST • (A) TO INTRODUCE, (B) TO GIVE AN EXAMPLE/A REASON/STATEMENT

(A) Rád bych uvedl našeho prvního hosta... • It is my pleasure to introduce my first guest on the show tonight . . .

(B) Můžete uvést příklad slovanského jazyka? • Could you give an example of Slavonic language?

▶▶▶ UVĚDOMOVAT SI TO BE AWARE

Plně si uvědomuje, že udělala chybu. • She is fully aware that she has made a mistake.

UVĚDOMIT SI • TO REALIZE

Najednou jsem si uvědomil, co chce říct. • Suddenly I realized what he meant.

▶▶▶ UZDRAVOVAT (SE) TO RECOVER, TO GET BETTER

Měl jsem chřipku, ale už se uzdravuju. • I had a flu, but now I'm getting better.

UZDRAVIT (SE) • TO RECOVER, TO GET BETTER

Trvalo mi dva týdny, než jsem se uzdravil z chřipky. • It took me two weeks to recover from the flu.

UZNÁVAT

TO ACCEPT

Tvůj řidičský průkaz uznávají v celé EU. • Your driving licence is recognized all over EU.

UZNAT • TO ADMIT

Odmítl uznat svoji vinu. • He refused to admit his guilt.

**VAŘIT (SI)
VAŘIT SE**

(A) TO COOK, TO PREPARE MEALS

(B) TO BOIL

(A) Kdo ses naučil vařit? • Where did you learn to cook?

(B) Voda se vaří při stupních Celsia. • Water boils at 100 Celsius degrees.

DOVAŘIT (SI) • TO FINISH COOKING

Už jsem dovařila, tak si můžu odpočinout. • I finished all cooking, I can have a rest.

NAVAŘIT (SI) • TO COOK PLENTY OF FOOD

Zase jsem těch brambor navařila moc. • I cooked too many potatoes again.

POVAŘIT • TO COOK

Přidejte česnek a povařte pět minut. • Add the garlic and cook for 5 minutes.

PŘEVAŘIT • TO BOIL STH TO MAKE IT STERILE

V některých zemích byste měli vodu před použitím převařit. • In some countries you are advised to boil water before you drink it.

PŘIVAŘIT • TO COOK EXTRA FOOD

Musím ještě přivařit trochu rýže, je jí málo. • I must cook some extra rice, that's not enough.

ROZVAŘIT • TO OVERCOOK

Rozvařila jsem rýži, je to jak kaše. • I overcooked the rice, it turned to mush.

V

SVAŘIT (SI) • TO HEAT A BEVERAGE WITH SUGAR AND SPICES

Je zima, tak si dnes večer svaříme víno. • It's cold, let's prepare some mulled wine.

UVAŘIT (SI) • TO COOK A MEAL

Uvařil mi polévku. • He cooked soup for me.

ZAVAŘIT (SI) • TO PRESERVE FOOD BY CANNING

Maminka zavařila ovoce, můžeme si ho dát jako kompot. • Mum has canned some fruit, we can have it for dessert.

▶▶▶ VDÁVAT SE

TO GET MARRIED (= TO BECOME A WIFE)

Adéla se příští týden vdává. • Adéla is getting married next week.

VDÁT SE / PROVDAT SE • TO MARRY (= TO BECOME A WIFE)

Dáša se vdala za Bedřicha v roce 1982. • Dáša married Bedřich in 1982.

VDÁT/PROVDAT • TO MARRY SB OFF

Provdali dceru za prvního muže, který se namanul. • They married their daughter off to the first young man who came along.

VYVDAT • TO GET A STEPDAUGHTER

V druhém manželství vyvdala dvě nevlastní dcery. • She got two stepdaughters in her second marriage.

▶▶▶ VEČEŘET

TO DINE

S rodiči jsme večeřeli v restauraci. • We dined with my parents at a restaurant.

DOVEČEŘET • TO FINISH DINNER

Když jsme dovečeřeli, otevřeli jsme si lahev vína. • When we had finished the dinner, we opened a bottle of wine.

NAVEČEŘET SE • TO HAVE DINNER

Pojďme se navečeřet, určitě máš hlad. • Let's have dinner, you must be hungry.

POVEČERĚT • TO DINE ON

Povečeřeli jsme humra. • We dined on a lobster.

▶▶▶ VĚDĚT TO KNOW

Vím, kde je ta restaurace. • I know where the restaurant is.

▶▶● DOZVĚDĚT SE • TO LEARN, TO HEAR NEWS

Dozvěděla jsem se, že máš novou práci. • I heard you got a new job.

VYZVĚDĚT • TO WORM STH OUT OF SB

Nejdřív mi nechtěl nic prozradit, ale pak jsem od něj všechny novinky vyzvěděla. • He wasn't going to tell me, but I managed to worm the news out of him.

▶▶▶ VĚŘIT (SI) TO BELIEVE (= TO FEEL CERTAIN)

Věřím ti. • I believe you.

▶▶● UVĚŘIT (SI) • TO BELIEVE (= TO THINK THAT STH IS TRUE)

Odmítal uvěřit, že by byl jeho syn zapletený v drogách. • He refused to believe his son was involved in drugs.

▶▶▶ VIDĚT (SE) TO SEE (= TO USE EYES)

Rozsviť, ať něco vidím. • Turn the light on so I can see.

▶▶● UVIDĚT • TO SIGHT, TO SEE SUDDENLY

Po dvanácti dnech na moři námořníci konečně uviděli zemi. • After 12 days at sea, the sailor sighted land.

UVIDĚT SE • TO SEE (= TO MEET SB)

Uvidíme se za půl hodiny. • See you in half an hour.

V

▶▶▶ VODIT
VĚST

(A) TO GUIDE

(B) TO LEAD

(A) Vodila nás od jednoho muzea k druhému. • She guided us around the museums.

(B) Cesta vede nahoru na kopec. • The road leads up the hill.

DOVĚST • TO LEAD (= TO SHOW THE WAY)

Dovedla koně do stáje. • She led the horse back into the stable.

NAVĚST • TO PUT SB UP TO, TO INCITE

Bratr ho navedl, aby lhal. • His brother put him up to tell lies.

PŘEVĚST • TO TAKE ACROSS (= TO LEAD SB/STH ACROSS)

Převedu tu paní přes silnici, je slepá. • I'll take the lady across the road, she is blind.

PŘIVĚST • TO BRING (= TO COME WITH SB/STH)

Přiveďte s sebou manželku. • Bring your wife along.

ROZVĚST • TO ELABORATE

Mohl byste ten nápad více rozvést? • Could you elaborate on your idea?

ROZVĚST SE • TO DIVORCE

Jeho rodiče se rozvedli před několika lety. • His parents divorced a couple of years ago.

▶▶▶ VLÁDNOUT

TO RULE

„Jeden prsten vládne všem.“ • “One ring to rule them all.”

OVLÁDNOUT (SE) • TO CONTROL

Byl jsem tak rozčilený, že jsem se neovládl a praštil ho. • I was so furious I couldn't control myself and I hit him.

▶▶▶ VOLAT (SI)

TO CALL (= TO PHONE)

Volám celý den, ale nemůžu se dovolat. • I've been calling all day but I can't get through.

DOVOLAT SE • TO GET THROUGH (ON THE PHONE)

Volám vám celé dopoledne, ale nemůžu se dovolat. • I've been calling all morning but I can't get through.

ODVOLAT • TO CALL OFF

Kvůli počasí jsme odvolali výlet. • We called off a trip because of bad weather.

ODVOLAT SE • TO APPEAL

U soudu se odvolali, aby jim byl snížen trest. • They appealed to the court to reduce their sentence.

POVOLAT • TO SUMMON

Povolali nás do ředitelny. • We were summoned to the headmaster's office.

VYVOLAT • TO RAISE (= TO CAUSE TO EXIST)

Zprávy o šířících se požárech vyvolaly obavy. • The news about spreading fires raised fears.

ZVOLAT • TO EXCLAIM

„Ale to není fér!“ zvolala našťvaně. • “It isn't fair!” she exclaimed angrily.

ZAVOLAT (SI) • (A) TO CALL (= TO ASK SB/STH TO COME), (B) TO MAKE A CALL

(A) Nemocnému zavolali sanitku. • They called an ambulance for a sick person.

(B) Mohu si od vás zavolat? • Can I make a call from your office?

▶▶▶ **VOLIT****TO VOTE**

Koho jsi volil v posledních volbách? • How did you vote at the last election?

ODVOLIT • TO GO TO THE POLLS

Většina českých voličů chodí odvolit v pátek. • Friday is traditionally the day when most of Czech voters go to the polls.

ZVOLIT • TO ELECT

Masaryk byl v roce 1918 zvolen prvním prezidentem samostatného Československa. • In 1918, Masaryk was elected the first president of Czechoslovakia.

▶▶▶ VONĚT

TO SMELL GOOD

Ta večere krásně voní. • Dinner smells good.

NAVONĚT (SE) • TO PUT ON PERFUME

Zlehka se navoněla Diorem. • She put on some Dior perfume.

ROZVONĚT SE • TO SMELL GOOD TO SCENT

Pokojem se rozvoněl parfém. • Perfume scented the room.

ZAVONĚT • TO SMELL GOOD

Ze zahrady zavoněly růže. • From the garden came the scent of roses.

▶▶▶ VOZIT / VÉZT

TO TAKE (= TO GO WITH SOMEBODY FROM ONE PLACE TO ANOTHER) / TO BRING STH TO SB

Tatínek vozí každý den děti do školy autem. • He takes his children to school by car every day.
Vezu ti ten kufr plný oblečení. Mám ho v autě. • I'm bringing that suitcase full of clothes for you, it's in my car.

DOVÉZT (SI) • TO BRING

Když v sobotu přijedeš, dovezeš mi zimní oblečení, které mám u tebe? • Would you bring me my winter clothes when you come here?

NAVÉZT • TO TRANSPORT, TO BRING (ON A LORRY)

Navezu cihly na stavbu. • I'll transport some bricks to the construction site.

PŘEVÉZT (SI) • TO TRANSPORT

Musím převést ten gauč z mého starého bytu do nového. • I need to transport the sofa from my old flat to the new one.

PŘIVÉZT • TO DELIVER

Zítří mi přivezou nový počítač. • The shop is delivering my computer tomorrow.

ROZVÉZT • TO DISTRIBUTE

Kdo rozveze naše výrobky po Praze? • Who distributes our products in Prague?

SVÉZT • TO GIVE A LIFT

Svezu tě na nádraží. • I'll give you a lift to the station.

SVÉZT SE • TO SLIDE (DOWN)

Ze šikmých střech se svezl tající sníh. • The melting snow slid from the sloping roofs.

▶▶▶ VRACET (SE)**TO RETURN, TO COME BACK**

Obvykle se vrací z práce v pět hodin. • She usually returns from work at 5 p.m.

VRÁTIT (SE) • TO RETURN, TO COME BACK

Vrátí se zítra ráno. • He is coming back next morning.

▶▶▶ VRTAT**TO DRILL**

Než mi začal zubař vrtat zub, umrtvil mi čelist. • The dentist gave me a local anaesthetic before he started drilling my tooth.

DOVRTAT • TO FINISH DRILLING

Dovrtal jsi už všechny díry na hmoždinky? • Have you drilled all holes for the plugs?

NAVRTAT • TO DRILL INTO

Nenavrtal jsi potrubí? Něco tu teče. • Didn't you drill into a pipe? Something is leaking.

PROVRTAT • TO DRILL THROUGH

Omylem se provrtal skrz zeď. • He drilled through the wall by mistake.

VYVRTAT • TO DRILL A HOLE

Než mohl vyvrtat díry do zdi, musel vyklidit policičky. • Before he could drill holes in the wall, he had to clear the shelves.

ZVRTAT • TO MESS STH UP

Měl včera referát a zvrтал to. • He gave a speech and messed it up.

V

▶▶▶ VSTÁVAT

TO GET UP (= TO GET OUT OF BED)

Nerada ráno vstávám. • I don't like getting up in the morning.

POVSTAT • TO STAND UP

Povstaňte, prosím, přichází ředitel školy. • Please stand up, the headmaster is coming.

VSTÁT • TO GET UP (= TO GET OUT OF BED)

Zítرا vstaneme už v pět hodin. • We are getting up at 5 a.m. tomorrow.

VYVSTAT • TO ARISE

V kriminálním případě vyvstaly nové skutečnosti. • New facts arose in the criminal case.

▶▶▶ VŠÍMAT SI

TO TAKE NOTICE, TO PAY ATTENTION

„Nevšimej si ho,“ řekla. • “Take no notice of him,” said she.

VŠIMNOUT SI • TO NOTICE

Nikdy jsem si nevšiml jeho prošeďivělých vlasů. • I have never noticed his grey hair before.

▶▶▶ VYBÍRAT (SI)

TO PICK, TO CHOOSE

U tohoto kmene si budoucího manžela vybírají ženy. • In this tribe, it is women that choose the man.

DOVYBÍRAT (SI) • TO MAKE A CHOICE

Až si dovybíráte, zavolejte na mě, prosím. • Please let me know after you make your choice.

VYBRAT (SI) • TO CHOOSE

Pomůž mi vybrat, co si mám vzít na sebe? • I need you to help me choose an outfit.

▶▶▶ **VYČÍTAT (SI)** TO REPROACH

Nemáš si co vyčítat. • You have nothing to reproach yourself with.

VYČÍST • TO REPROACH

Hana vyčetla Josefovi, že nepřišel na oslavu. • Hana reproached Josef for not joining the celebration.

▶▶▶ **VYHOVOVAT** (A) TO SUIT • (B) TO MEET A DEMAND/CONDITION/
CRITERION

- (A) Bude ti vyhovovat, když se sejeme ve dvě? • If we met at two, would that suit you?
 (B) Čtyřhvězdičkové hotely musí vyhovovat přísným standardům. • All four-star hotels must meet high standards.

VYHOVĚT • (A) TO OBLIGE, (B) TO GRANT

- (A) Zákazníkům je vždy dobré vyhovět. • It's always a good idea to oblige clients.
 (B) Vyhověli mé žádosti. • My request was granted.

▶▶▶ **VYHRÁVAT** TO WIN

Monika ráda vyhrává hádky. • Monika likes winning the arguments.

VYHRÁT • TO WIN

Čeští sportovci na olympiádě vyhráli pět medailí. • Czech athletes won 5 medails at the Olympics.

▶▶▶ **VYHÝBAT SE** TO AVOID

Celý týden se mi vyhýbá, asi se cítí provinile. • He's been avoiding me all week, he may feel guilty.

V

VYHNOUT SE • TO AVOID

Vyjel jsem brzy, abych se vyhnul dopravní špičce. • I left early to avoid the rush hour.

VYCHOVÁVAT TO RAISE, TO BRING UP

Vychovává své tři syny sama. • She raises her three sons alone.

VYCHOVAT • TO RAISE, TO BRING UP

Pepu vychovali jeho prarodiče. • Pepa was brought up by my grandparents.

VYJADŘOVAT (SE) TO EXPRESS

Lidé, kteří nečtou, mají problém se jasně a srozumitelně vyjadřovat. • People who never read have difficulty expressing themselves clearly and accurately.

VYJÁDŘIT (SE) • TO EXPRESS

Nedokážu slovy ani vyjádřit, jak jsem šťastná. • Words cannot express how pleased I am.

VYPÍNAT TO SWITCH OFF

Jak se ten přístroj vypíná? • How do you switch this machine off?

VYPNOUT • TO SWITCH OFF

Vypnuli proud, nesvítí světla. • The electricity has been switched off, the lights do not work.

POVYPÍNAT • TO SWITCH STH OFF SUCCESSIVELY

Povypínejte počítače, až budete odcházet. • Please switch all computers off as you leave.

▶▶▶ **VYPLÁCET**
VYPLÁCET SE

(A) TO PAY (REGULARLY)

(B) TO PAY (= TO BE WORTH DOING STH)

(A) Úřad vyplácí podporu paušálně až do maximální částky stanovené v příloze. • The office pays the support in the form of a flat-rate aid up to the maximum amount specified in the Annex.

(B) Nedbalost se nevyplácí. • Negligence doesn't pay.

VYPLATIT SE • TO BE WORTH (DOING STG)

Dalo to práci, ale vyplatilo se to. • It has been hard work, but it has been worth it.

VYPLATIT • (A) TO PAY OUT, TO DISBURSE, (B) TO REDEEM

(A) Banka loni na půjčkách vyplatila rekordní dvě a půl miliardy. • The bank disbursed a record 2.5 billion in loans last year.

(B) Vyplatil ze zastavárny svůj prsten. • He redeemed his ring from the pawnshop.

▶▶▶ **VYPRÁVĚT (SI)**

TO TELL (A STORY)

Učitelka ve školce vypráví dětem pohádky. • The kindergarten teacher tells stories to the children.

DOVYPRÁVĚT (SI) • TO FINISH A STORY

Uasnuli jsme ještě předtím, než nám babička dovyprávěla pohádku. • We had fallen asleep before grandma finished the bedtime story.

POVYPRÁVĚT (SI) • TO TELL A LOT

Musím už jít, povyprávíš mi o tom zítra. • I must go now, but you can tell me all about the matter tomorrow.

PŘEVYPRÁVĚT • TO RETELL

Znovu převyprávěla celý příběh. • She retold the whole story.

▶▶▶ **VYRÁBĚT**

TO PRODUCE

Naše firma vyrábí zboží na vývoz. • Our company mainly produces goods for export.

V

VYROBIT • TO PRODUCE, TO MAKE

První kontaktní čočky byly vyrobeny v Československu. • Contact lens were first produced in Czechoslovakia.

VYRÁŽET

(A) TO SET OFF, TO START A JOURNEY • (B) TO SPROUT

- (A) V kolik hodin vyrážíme? • When do we set off?
- (B) Škvírami v chodníku vyráží plevel. • Weeds are starting to sprout through cracks in the sidewalk.

VYRAZIT • (A) TO SET OFF, TO START A JOURNEY, (B) TO SPROUT, (C) TO DART, TO RUN OUT/AWAY, (D) TO BREAK DOWN (THE DOOR)

- (A) Musím vyrazit brzy, dokud není moc hustá doprava. • I'll set off early to avoid the traffic.
- (B) Na stromech vyrazily nové listy. • New leaves sprouted on the trees.
- (C) Závodník se přikrčil a vyrazil kupředu. • A racer crouched low and darted ahead.
- (D) Policisté museli vyrazit dveře, aby se dostali do bytu. • Police had to break down the door to get into the flat.

VYRAZIT (SI) • TO KNOCK OUT (A TOOTH)

Upadl na obličej a vyrazil si zub. • He fell down in his face and knocked his tooth out.

POVYRAZIT SI/SE • TO HAVE SOME FUN

V sobotu večer si chci odpočinout a trochu se povyrazit. • On Saturday night I want to relax and have some fun.

VYSÁVAT (SI)

TO DO HOOVERING

Vysávám každé tři dny. • I do the hoovering once every three days.

DOVYSÁVAT • TO FINISH HOOVERING

Až dovysáváš, půjč mi, prosím, vysavač. • Lend me your Hoover when you finish hoovering, please.

VYSÁT (SI) • TO HOOVER UP

Musím vysát všechny drobečky. • I need to Hoover up all bits I have dropped.

▶▶▶ VYSKYTOVAT SE TO OCCUR, TO EXIST

V zemské kůře se vyskytují různé minerály. • Minerals occur in the earth's crust.

VYSKYTNOUT SE • TO OCCUR, TO ARISE

Ohniska chřipky se vyskytla ve dvou krajích. • Outbreaks of influenza occurred in two regions.

▶▶▶ VYSLOVOVAT TO PRONOUNCE

Moderátor zřetelně vyslovoval každé slovo. • The presented pronounced clearly every word.

VYSLOVIT • TO PRONOUNCE

Jako nerodilý mluvčí nedokázal vyslovit hlásku Ř. • As a non-native speaker he could not pronounce Ř sound.

▶▶▶ VYSTUPOVAT (A) TO GET OUT • (B) TO PERFORM

(A) Viděl jsem ho, když vystupoval z auta. • I saw him, when he was getting out of the car.

(B) Děti budou vystupovat na vánoční besídce. • Children will perform in a Christmas play.

VYSTOUPIT • (A) TO GET OUT, (B) TO APPEAR

(A) Řidič zastavil vůz a vystoupil. • The driver stopped the car and got out.

(B) Prezident vystoupil v televizi s projevem. • The president appear on TV to give a speech.

▶▶▶ VYSVĚTLOVAT TO EXPLAIN

Dávejte pozor, nebudu to vysvětlovat dvakrát. • Pay attention, I won't explain it twice.

DOVYSVĚTLIT • TO EXPLAIN IN MORE DETAILS

Nerozumím tomu, musíš mi to dovysvětlit. • I don't understand, you have to explain it in more details to me.

V

VYSVĚTLIT • TO EXPLAIN

Vysvětlíš mi, jak v češtině funguje akuzativ? • Could you explain to me how the accusative works in Czech?

▶▶▶ VYUŽÍVÁT

(A) TO TAKE ADVANTAGE • (B) TO EXPLOIT

- (A) Mám dojem, že bratr mě jen využívá, kdykoli si chce půjčit auto. • I feel that my brother takes advantage of me whenever he wants to borrow a car.
- (B) Někteří zprostředkovatelé využívají dělníky z ciziny, kteří se zoufale snaží najít práci. • Some employment agencies exploit foreign workers desperate to find a job.

VYUŽÍT • (A) TO MAKE USE, (B) TO EMPLOY (A METHOD, A TECHNIQUE)

- (A) Využijeme vašich rozsáhlých právnických zkušeností. • We will make use of your vast experience in law.
- (B) Ve stavebnictví se dnes využívá recyklovaných materiálů víc než dřívě. • Builders today employ more recycled materials than they used to.

▶▶▶ VYZVEDÁVAT

TO PICK UP, TO LIFT UP

Dneska vyzvedávám děti ze školy já. • Today I pick up children from school.

VYZVEDNOUT • TO PICK UP, TO LIFT UP

Vyzvedneš mě, až pojeděš domů? • Will you pick me up when you drive home?

▶▶▶ VZNIKAT

TO ARISE

Problémy často vznikají z nedorozumění. • Many problems arise from misunderstanding.

VZNIKnout • (A) TO ARISE, TO COME INTO EXISTENCE, (B) TO ORIGINATE

- (A) Nikdo nevěděl, proč hádka vznikla. • No one could remember why the dispute had arisen.
- (B) Spousta vánočních tradic vznikla v Německu. • Many Christmas traditions originated in Germany.

▶▶▶ VZPOMÍNAT (SI)**TO REMEMBER (= TO KEEP STH IN MEMORY)****V**

Nevzpomínám si, že bych tuto smlouvu podepisoval. • I don't remember signing this contract.

VZPOMENOUT SI • TO REMEMBER (= TO BRING BACK TO YOUR MIND A FACT)

Nemůžu si vzpomenout, jak se ta holka jmenuje. • I cannot remember this girl's name.

ZAVZPOMÍNAT SI • TO REMINISCE

O víkendů si s bývalými spolužáky zavzpomínáme na naše studium na univerzitě. • My former schoolmates and I are going to reminisce about the schooldays.

▶▶▶ VZTEKAT SE**TO HAVE/THROW A TANTRUM, TO BE ANGRY**

Když nedostane hračku, kterou chce, vzteká se. • She throws a tantrum when she can't have the toy she wants.

VYVZTEKAT SE • TO VENT ONE'S ANGER

Snažila se vyvztekat tak, že třískala kastroly. • She tried venting her frustration by banging the pots noisily.

VZTEKNOUT SE • TO GO MAD/ANGRY; TO BE LIVID/FURIOUS

Táta se vztekne, až se dozví, že jsi lhal. • Dad will be livid when he finds out that you lied.

▶▶▶ ZABÍJET**TO KILL****Z**

Kouření zabíjí víc lidí než chřipka. • Smoking kills more people than flu.

ZABÍT • TO KILL

Proč zabila svého manžela? • Why did she kill her husband?

ZABÍT SE • TO COMMIT SUICIDE

Zabil se kvůli depresi. • He committed suicide because of the depression.

▶▶▶ **ZAČÍNAT** TO START

Kurz začíná v 8:00. • The lesson starts at 8 a.m.

ZAČÍT • TO START

Musíme připravit večírek. Čím začneme? • We must organize the party. What shall we start with?

▶▶▶ **ZAHRNOVAT** TO INCLUDE

Zahrnuje cena i daň? • Does the price include tax?

ZAHRNOUT • TO INCLUDE

Do vaší studie byste měl zahrnout i mladistvé. • You should include teenagers in your study.

▶▶▶ **ZAHÝBAT** TO TURN

Jed' za tím autem, co ted' zahýbá doprava. • Follow the car which is turning right over there.

ZAHNOUT • TO TURN

Po sto metrech zahrňte doleva. • After 100 meters turn left.

▶▶▶ **ZAKAZOVAT** TO PROHIBIT

Vyhláška zakazuje konzumaci alkoholu ve veřejných prostorách. • The regulation prohibits drinking alcohol in public places.

ZAKÁZAT • TO FORBID

Kouření je přísně zakázáno. • Smoking is strictly forbidden.

▶▶▶ ZAKLÁDAT

TO SET UP, TO FOUND

Z

Katka s přítelem si zakládají vlastní firmu. • Katka and her partner are setting up their own business.

ZALOŽIT (SI) • TO SET UP, TO FOUND

Karlovu univerzitu založil král Karel IV. v roce 1348. • Charles University was founded by King Charles IV in 1348.

▶▶▶ ZAMLOUVAT (SE)

TO APPEAL

Představa, že budu čekat na dešti, se mi nezamlouvala. • The prospect of a long wait in the rain did not appeal.

ZAMLUVIT • TO GLOSS OVER

Trapné téma radši zamluvila. • She glossed over the embarrassing topic.

ZAMLUVIT (SI) • TO BOOK, TO RESERVE

Zamluvil jsi v restauraci stůl? • Have you booked a table in the restaurant?

▶▶▶ ZAPÍNAT

TO SWITCH ON

Jak se ten přístroj zapíná? • How do you switch this thing on?

ZAPNOUT • (A) TO SWITCH ON, (B) TO FASTEN, TO DO UP

(A) Václav zapnul počítač a zkontroloval poštu. • Václav turned on his computer and checked his mail.

(B) Zapněte si bezpečnostní pásy. • Fasten your seatbelts.

POZAPÍNAT • TO SWITCH ON SUCCESSIVELY

Když přijde do práce, musí pozapínat všechny stroje. • When he arrives at work, he must switch on all machines.

▶▶▶ ZAPÍRAT (SE) TO DENY

Viděla jsem tě to udělat, tak teď nezapírej! • I saw you do it, so don't try to deny it!

ZAPŘÍT (SE) • TO DENY

Jestli policie ukradené peníze objeví, všechno zapřeme. • If the police find the stolen money, we'll deny everything.

ZAPŘÍT • TO HOLD UP, TO FORTIFY

Zavřel dveře a zapřel je velkou železnou závorou. • He shut the door and laid across it a substantial iron bar.

ZAPŘÍT SE • TO PRESS FEET/HAND AGAINST THE SURFACE TO GET SUPPORT

Horolezec se zapřel nohama o skálu a odstrčil se. • A climber pressed his feet up against the rock and shot himself off.

▶▶▶ ZAPOMÍNAT TO KEEP FORGETTING

Pořád někde zapomínám mobil. • I keep forgetting where I put my phone.

ZAPOMENOUT • TO FORGET

Zapomněla jsem poslat ten dopis. • I forgot to post the letter.

▶▶▶ ZASLUHOVAT (SI) TO DESERVE

Za svou statečnost zasluhuje obrovské uznání. • He deserves great credit for his bravery.

ZASLOUŽIT SE • TO BE INSTRUMENTAL IN

Jaroslav Heyrovský se zasloužil o rozvoj polarografie. • Jaroslav Heyrovský was instrumental in developing polarography.

ZASLOUŽIT SI • TO DESERVE

Po vši té dřině si zasloužíš odpočinek. • You deserve a rest after all that hard work.

▶▶▶ ZASTAVOVAT (SE) TO BE STOPPING

Proč zastavuješ? Máš přednost v jízdě. • Why are you stopping the car? You have the right of way.

ZASTAVIT (SE) • TO STOP

Zastavil se, aby se napil kávy. • He stopped to sip a takeaway coffee.

▶▶▶ ZATÝKAT TO ARREST

Zatýkáme vás za držení drog s účelem šířit je. • We are putting you under arrest for possession of drugs with intent to sell.

POZATÝKAT • TO ARREST EVERYBODY

Policie demonstranty nejen brutálně bila, ale mnohé i pozatýkala. • Not only were demonstrators beaten violently by police, but multiple arrests were made.

ZATKNOUT • TO ARREST

Policie zatkla tři podezřelé. • Police arrested three suspects.

▶▶▶ ZAVÍRAT (SI) TO CLOSE

Bohužel dnes už zavíráme, přijďte zítra. • The shop is closing now, please come tomorrow.

POZAVÍRAT (SI) • TO SHUT EVERYTHING THAT IS OPEN

Prosím tě, pozavírej všechna okna, než půjdeš pryč. • Please shut all windows before you go out.

ZAVŘÍT (SI) • TO SHUT, TO CLOSE

Filip odešel do svého pokoje a zavřel za sebou dveře. • Filip went into his room and shut the door behind him.

▶▶▶ **ZDRŽOVAT (SE)**
ZDRŽOVAT SE

(A) TO DELAY, TO KEEP SB

(B) TO STAY IN A PLACE

(A) Promiňte, nechci vás zdržovat. • Sorry, I don't want to keep you.

(B) Nikdo nevěděl, kde se zdržuje. • Nobody knew her whereabouts.

ZDRŽET (SE) • TO DELAY, TO KEEP

Promiňte, zdržel jsem se v zácpě. • Sorry, I was kept in a jam.

ZDRŽET SE • (A) TO STAY, TO LINGER, (B) TO REFRAIN FROM DOING STH

(A) Jak dlouho se zdržíš? • How long are you going to stay?

(B) Zdrželi se hlasování. • They refrained from voting.

POZDRŽET (SE) • TO HOLD (= TO DELAY, TO WAIT)

Zkusím pozdržet taxi, než přijdeš. • I'll try to hold the taxi until you come.

▶▶▶ **ZHASÍNAT (SI)**

TO GO OUT (OF LIGHT, FIRE)

Lampy v malé vesnici zhasínají v 11 večer. • Street lamps in the small village go out at 11 p.m.

ZHASNOUT (SI) • TO SWITCH OFF THE LIGHTS

Jdu spát, můžeš, prosím, zhasnout? • Could you switch the lights off? I go to bed.

▶▶▶ **ZHORŠOVAT (SE)**

TO WORSEN, TO MAKE/GET WORSE

Dědečkovy potíže se sluchem se s věkem zhoršují. • My grandpa's hearing loss is getting worse as he is getting older.

ZHORŠIT (SE) • TO WORSEN, TO MAKE/GET WORSE

Když budeš problémy ingorovat, jenom se zhorší. • Ignoring the problem will make it worse.

▶▶▶ ZÍSKÁVAT (SI)

TO GAIN, TO ACQUIRE

Z

Pravicová strana získává čím dál víc moci. • The rightwing party is gaining more and more power.

ZÍSKAT (SI) • (A) TO GAIN, TO OBTAIN, (B) TO WIN SB OVER

(A) Země získala nezávislost v roce 1957. • The country gained independence in 1957.

(B) Svým šarmem si politik nakonec získal většinu voličů. • Politician's charm won over most voters in the end.

▶▶▶ ZJIŠŤOVAT (SI)

TO FIND OUT, TO DISCOVER

Tomáš mi volal a zjišťoval, proč mám zpoždění. • Tom phoned me to find out why I was delayed.

ZJISTIT (SI) • TO FIND OUT

Potřebuju zjistit podrobnosti o těch jazykových kurzech. • I need to find out more about these language courses.

▶▶▶ ZKOUŠET (SI)

Zkoušel jsem ti volat, ale nebral jsi telefon. • I tried calling you, but you did not answer the phone.

DOZKOUŠET • TO FINISH EXAMINING

Až dozkoušíš všechny studenty, pošli mi seznam s hodnocením. • Send me a scoresheet after you examine all students.

NAZKOUŠET (SI) • TO REHEARSE

Zítرا si nazkoušíme tu divadelní hru. • We are going to rehearse the play tomorrow.

PŘEZKOUŠET • TO RETEST

Váš test nedopadl moc dobře, budu vás muset ještě přezkoušet. • Your score is low, you have to be retested.

Z

VYZKOUŠET (SI) • TO TRY (= TO TEST)

Rád bych si vyzkoušel seskok padákem. • I'd like to try parachuting.

ZKUSIT (SI) • TO TRY

Už sis zkusil to nové oblečení? • Have you tried the clothes for size?

▶▶▶ **ZLEPŠOVAT (SE)** TO IMPROVE

Pravidelný příjem vitaminů výrazně zlepšuje mozkové funkce. • Regular intake of the vitamins significantly improves brain function.

ZLEPŠIT (SE) • TO IMPROVE

Po půl roce, který strávil v Praze, se jeho čeština zlepšila. • His Czech improved after he had spend six months in Prague.

▶▶▶ **ZLEVŇOVAT** TO GET CHEAPER

Po Vánocích většina zboží zlevňuje. • Most goods get cheaper after Christmas sales.

ZLEVNIT • TO REDUCE (IN PRICE)

Novou LCD televizi zlevnili z osmi na pět tisíc korun. • The new LCD TV was reduced from 8 to 5 thousand crowns.

▶▶▶ **ZLOBIT** (A) TO BE NAUGHTY **ZLOBIT SE** (B) TO BE ANGRY

(A) Všechny děti dneska nějak zlobí. • The children have all been a bit naughty today.
(B) Nezlob se na mě. Nebyla to moje chyba. • Don't be angry with me. It wasn't my fault.

POZLOBIT • TO TEASE

Chtěl jsem tě jen trochu pozlobit, nemyslel jsem to zle. • I was just teasing, I didn't mean to upset you.

ROZZLOBIT • TO MAKE ANGRY

Její poznámka mě rozzlobila. • Her remark made me angry.

ROZZLOBIT (SE) • TO GET ANGRY

Tatínek se rozzlobil na syna, protože dostal ve škole pětku. • A father got angry with his son who got Grade F in the test.

▶▶▶ ZMENŠOVAT (SE)**TO REDUCE (IN SIZE), TO SHRINK**

Tropické pralesy se zmenšují znepokojivým tempem. • Tropical forests are shrinking at an alarming rate.

ZMENŠIT (SE) • TO REDUCE (IN SIZE)

Porad' mi, jak zmenšit tenhle obrázek. • How could I reduce this image in size?

▶▶▶ ZMIŇOVAT (SE)**TO MENTION**

Prosím tě, Veronice se o tom nezmiňuj. Je to tajemství. • Please don't mention this to Veronika. It's secret.

ZMÍNIT (SE) • TO MENTION

Zmínila se, kam jde? • Did she mention where she was going?

▶▶▶ ZNÁT (SE)**TO KNOW SB/STH**

Znám ho už dlouho. • I have known him for ages.

POZNAT (SE) • TO MEET SB FOR THE FIRST TIME

Kde jste se poznali s manželem? • Where did you meet your husband first?

ROZEZNAT • TO DISTINGUISH

Bylo obtížné od sebe dvojčata rozeznat. • It was hard to distinguish one twin from the other.

Z

VYZNAT • TO DECLARE ONE'S LOVE

Před týdnem mi vyznal lásku. • He declared his love to me last week.

VYZNAT SE • TO BE FAMILIAR WITH STH

Už jsem v Praze byla, tak se v ní dobře vyznám. • I have been to Prague before, I am familiar with the city.

ZNEČIŠŤOVAT TO POLLUTE

Výfukové plyny znečišťují ovzduší velkých měst. • The exhaust fumes are polluting big cities.

ZNEČISTIT • TO POLLUTE

Pesticidy znečistily zdroj vody. • Pesticides polluted a water source.

ZOUVAT (SE) TO TAKE ONE'S SHOES OFF

„Co tam tak dlouho děláš?“ „Zouvám si boty.“ • “What are you doing there?” “I’m taking off my shoes.”

ZOUT (SE) • TO TAKE ONE'S SHOES OFF

Zula si boty a šla po pláži bosa. • She took her shoes off and walked on the beach barefoot.

ZPÍVAT (SI) TO SING

Nerada zpívám, protože to neumím. • I don't like singing, I'm a poor singer.

DOZPÍVAT (SI) • TO END A SONG

Když dozpívala, publikum bylo dojaté. • When she ended her song, the audience was moved.

NAZPÍVAT • TO RECORD A SONG

Zpěvačka musí nazpívat ještě tři písně, aby dokončila nové album. • The singer has to record three more songs before the new album is released.

ODZPÍVAT • TO SING A WHOLE SONG

Každý zpěvák musel na konkurzu odzpívat tři písně. • All singers were asked to sing three songs at the casting.

PROZPÍVAT • TO SPEND TIME SINGING

Včera prozpíval celý večer. • He was singing all evening long.

ZAZPÍVAT (SI) • TO SING A SONG

Děti, dnes si společně zazpíváme novou písničku. • Kids, let's sing a new song together!

▶▶▶ ZRÁT • TO MATURE

Rajčata pěstovaná na balkóně pěkně zrají. • The tomatoes grown at a balcony are ripening nicely.

UZRÁT • TO MATURE

Na letním sluníčku krásně uzrály jahody. • The summer sunshine ripened the strawberries.

DOZRÁT • TO RIPEN, TO MATURE

Vínu dlouho trvá, než dozraje. • The wine takes long time to mature.

VYZRÁT • (A) TO FINISH RIPENING/MATURING, (B) TO OUTWIT SB

(A) Sýr se vyudí a nechá vyzrát. • The cheese is smoked and then left to mature.

(B) Liška v pohádce vyzrála na lovce. • In the story, the cunning fox outwits the hunters.

▶▶▶ ZTRÁCET (SE) • TO LOSE

Má mladší sestra pořád ztrácí gumičky do vlasů. • My little sister is constantly losing her hair elastics.

VYTRATIT (SE) • TO DISAPPEAR

Jakmile se octila na jevišti, tréma se vytratila. • Her nervousness quickly disappeared once she was on stage.

ZTRATIT (SE) • TO LOSE

Včera jsem ztratila klíče. • I lost my keys yesterday.

Z

▶▶▶ ZŮSTÁVAT TO STAY

Každý den zůstává v práci přesčas. • She stays late in the office every day.

ZŮSTAT • TO STAY

Ještě pár minut tu můžu zůstat. • I can stay a few minutes longer.

▶▶▶ ZVĚTŠOVAT (SE) TO ENLARGE, TO WIDEN

Propast mezi chudými a bohatými se neustále zvětšuje. • The gap between rich and poor has been widened.

ZVĚTŠIT (SE) • TO ENLARGE

Fotky jsme nechali zvětšit na velikost plakátu. • The images were enlarged to the size of a poster.

▶▶▶ ZVLÁDAT TO COPE WITH

Jak zvládáš takové množství práce? • How do you cope with such workload?

ZVLÁDNOUT • TO HANDLE

Nedokázal jsem problém zvládnout. • This was a problem that I just couldn't handle.

▶▶▶ ZVONIT TO RING

Zvoní telefon. • The phone is ringing.

ZAZVONIT • TO RING THE BELL

Zazvonil jsem u dveří, ale nikdo neotevřel. • I rang the doorbell but no one came.

▶▶▶ ZVYKAT SI

TO GET USED TO

Z

Řekl bych, že si na život tady začínáte zvykat. • It seems you are getting used to the way of life here.

ZVYKNOUT SI • TO GET USED TO

Nedokážu si zvyknout na brzké vstávání. • I just can't get used to getting up early.

▶▶▶ ZVYŠOVAT (SE)

TO RAISE, TO INCREASE

Cena benzínu se neustále zvyšuje. • The price of petrol has been steadily increasing.

ZVÝŠIT (SE) • TO RAISE, TO INCREASE

Nová vláda zvýšila daně o 5 %. • The new government raised taxes by 5%.

▶▶▶ ŽÁDAT

TO ASK, TO BEG

Ž

Nikdy jsem ji nežádal o žádnou laskavost. • I have never asked for any favours from her.

POŽÁDAT • TO ASK

Požádala mě, abych ji doučoval angličtinu. • She asked me if I would give her English lessons.

VYŽÁDAT SI • TO MAKE A REQUEST

Vyžádali si povolení ke vstupu. • They requested permission to entrance.

▶▶▶ ŽEHLIT (SI)

TO DO IRONING

Hrozně nerad žehlím. • I hate doing the ironing.

DOŽEHLIT (SI) • TO FINISH IRONING

Až dožehlím, budu odpočívat. • When I'm done with ironing, I will relax.

VYŽEHLIT (SI) • TO IRON

Vyžehlila bys mi košili? • Could you iron my shirt, please?

▶▶▶ ŽENIT SE TO GET MARRIED (= TO BECOME A HUSBAND)

Marek se příští týden žení. • Marek is getting married next week.

OŽENIT SE • TO MARRY (= TO BECOME A HUSBAND)

Bedřich se oženil s Dášou v roce 1982. • Bedřich married Dáša in 1982.

VYŽENIT • TO GET A STEPSON

V druhém manželství vyženil 2 nevlastní syny. • He got 2 stepsons in his second marriage.

▶▶▶ ŽÍT TO LIVE SOMEWHERE PERMANENTLY

Žiju v Olomouci. • I live in Olomouc.

DOŽÍT SE • TO LIVE TO THE AGE OF

Můj dědeček se dožil vysokého věku. • My grandfather lived to old age.

PROŽÍT (SI) • TO GO THROUGH

S maminkou jsme toho hodně prožili. • I went through a lot of this with your mother.

PŘEŽÍT • TO SURVIVE

Naštěstí tu autonehodu přežil. • Luckily he survived the car crash.

SŽÍT SE • TO ACCUSTOM TO

Chvilí mu trvalo, než se s novým nápadem sžil. • It took him a while to accustom himself to the new idea.

UŽÍT SI • TO ENJOY

Ten koncert jsem si moc užila. • I really enjoyed the concert.

VYŽÍT • TO SUBSIST

Každý měsíc musí vyžít jen s malou výplatou. • She subsists on a very low monthly wage.

ZAŽÍT • TO EXPERIENCE

Už jsem zažil hodně výletů do přírody, takže mám už zkušenosti. • I have experienced a lot of hiking, so I know what to do.

▶▶▶ ŽRÁT • TO EAT (OF ANIMALS)

Žere tvoje kočka syrové maso? • Does your cat eat raw meat?

SEŽRAT • TO EAT (OF ANIMALS)

Pes mi sežral vysvědčení. • My dog ate my report card.

DOŽRAT • (A) TO FINISH EATING, (B) TO AGGRAVATE

(A) Pes dožral svoje krmění a začal loudit u stolu. • The dog ate his bowl and started begging for food from the table.

(B) Opravdu mě dožralo, že nesplnil, co slíbil. • It really aggravated me when he broke his promises.

NAŽRAT (SE) • TO GORGE

Ne aby ses nažral sušenek a pak nejedl večeři! • Don't gorge yourself on snacks like that, you won't eat your dinner.

▶▶▶ ŽVÝKAT • TO CHEW

Žvýkala žvýkačku. • She was chewing a piece of gum.

DOŽVÝKAT • TO FINISH CHEWING

Mohu dožvýkat poslední nok? • Can I finish chewing the last piece of gnocchi?

POŽVÝKAT • TO CHEW SEVERAL TIMES

Než spolknete ústřici, musíte ji trochu požvýkat. • Before swallowing oyster you have to chew it a little bit first.

ROŽŽVÝKAT • TO CHEW UP

Pes nám rozžvýkal rohožku. • Our dog chewed up a rug.

SLOVNÍK ČESKÝCH VIDOVÝCH DVOJIC PRO CIZINCE

Jitka Horáková, Michaela Kopečková, Eva Nováková, Pavla Poláchová

Odpovědná redaktorka: Háta Kreisinger Komňacká

Návrh obálky: Tomáš Franta

Layout a sazba: Tomáš Franta

Rukopis neprošel redakční a jazykovou úpravou ve VUP.

Vydala a vytiskla Univerzita Palackého v Olomouci,

Křížkovského 8, 779 00 Olomouc

vydavatelstvi.upol.cz

1. vydání

Olomouc 2021

ISBN 978-80-244-5871-7 (print)

ISBN 978-80-244-5872-4 (online: iPDF)

VUP 2020/0382 a 2020/0438

Neprodejná publikace

Univerzita Palackého
v Olomouci

